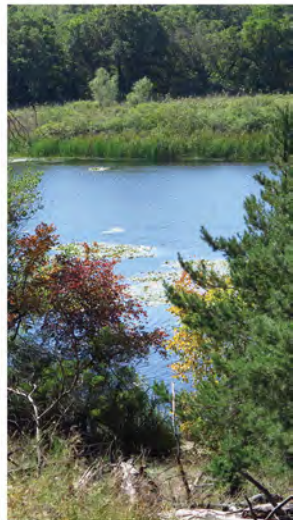

МАНЮК В., БАРАНОВСЬКИЙ Б., РОЩИНА Н.

**СУЧАСНИЙ СТАН І БАГАТОРІЧНА ДИНАМІКА
ФЛОРИ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА
"ДНІПРОВСЬКО-ОРІЛЬСЬКИЙ"**

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Департамент освіти і науки Дніпропетровської
обласної державної адміністрації
Комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр
дітей та учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради**

В. В. Манюк, Б. О. Барановський, Н. О. Рощина

**СУЧАСНИЙ СТАН І БАГАТОРІЧНА ДИНАМІКА
ФЛОРИ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА
“ДНІПРОВСЬКО-ОРІЛЬСЬКИЙ”**

монографія

**м. Дніпро
2018**

*Друкується за рішенням Вченої ради
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(протокол № 6 від 21.12.2017 р.)*

Рецензенти: В. В. Протопопова, д-р біол. наук, проф.;
Ю. І. Грицан д-р біол. наук, проф.; І. А. Іванько, канд. біол. наук,
ст. наук. співр.

За редакцією д-ра біол. наук, проф. Д. В. Дубини

Манюк В. В.

Сучасний стан та багаторічна динаміка флори природного заповідника “Дніпровсько-Орільський” / В. В. Манюк, Б. О. Барановський, Н. О. Рощина – Дніпро: ФОП Обдимко О.С., 2018. – 198 с.

Наведено критичний аналіз сучасної флори та її динаміки, які є важливим елементом у природному комплексі Дніпровсько-Орільського природного заповідника – єдиного природоохоронного об’єкта вищого рангу на території Дніпропетровської області.

Надано коротку характеристику природних умов та основних типів рослинності заповідника. Таксономічний склад флори налічує 819 видів, які відносяться до 107 родин. Біоморфічний аналіз свідчить, що серед кліматорф переважають гемікриптофіти (472 види), серед біоморф – багаторічники (474 види). У ценоспектрі переважають лісові, лучні та рудеральні види. Раритетна фракція флори включає 2 види зі Світового Червоного списку, 5 видів – з Європейського Червоного списку, 14 – з Червоної книги України, 109 видів – з Червоного списку Дніпропетровської області.

Для ботаніків, екологів, працівників водного та лісового господарства, фахівців з охорони природи, студентів, вчителів, школярів, юннатів та громадськості як приклад аналізу флори судинних рослин одного із збережених природних комплексів степової зони України.

Ключові слова: флора, біоекологічний аналіз, природний заповідник, біотопи, ландшафти, раритетні види, адвентивна фракція.

© Манюк В. В.,
Барановський Б. О.,
Рощина Н. О., 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ	10
РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ БОТАНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТЕРИТОРІЇ ДОЛИНИ ПІВНІЧНОГО СТЕПОВОГО ДНІПРА (Н. О. Рощина)	12
РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНИХ УМОВ (В. В. Манюк)	
3.1. Загальна характеристика району дослідження	16
3.2. Кліматичні умови	19
3.3. Геоморфологічна будова та рельєф	22
3.4. Ґрунти	24
3.5. Гідрологічні умови.....	25
РОЗДІЛ 4. ФЛОРИСТИЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ СУДИННИХ РОСЛИН (В. В. Манюк, Б. О. Барановський, Н.О. Рощина).....	30
4.1. Систематична структура флори.....	98
4.2. Біоекологічна структура флори.....	100
4.3. Адвентивна флора.....	103
РОЗДІЛ 5. БАГАТОРІЧНА ДИНАМІКА ФЛОРИ (Б. О. Барановський, В. В. Манюк, Н. О. Рощина).....	115
РОЗДІЛ 6. РОСЛИННІСТЬ ТЕРИТОРІЇ ЗАПЛАВ ТА АРЕН (В. В. Манюк).....	147
РОЗДІЛ 7. РОСЛИННІСТЬ ВОДОЙМ ТА БОЛІТ (Б. О. Барановський)	153
РОЗДІЛ 8. АНАЛІЗ РАРИТЕТНОЇ ФРАКЦІЇ ФЛОРИ (Б. О. Барановський, В. В. Манюк, Н. О. Рощина)	161
ВИСНОВКИ.....	170
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	174
Додаток 1. Топографічна мапа природного заповідника «Дніпровсько-Орільський»	182
Додаток 2. Фотографії видів флори та рослинних угруповань заповідника	183

ВСТУП

У степовій зоні України територіями, які збереглися у природний стан, є долинно-терасові ландшафти. Природний заповідник “Дніпровсько-Орільський” (ДОПЗ) створений у 1990 році з метою збереження біорізноманіття спочатку водно-болотного комплексу, а потім і всієї ділянки долини великої ріки степової зони.

Протягом останніх 80 років такі екосистеми зазнали корінних змін на всіх річках Європейського континенту, в тому числі й у долині Дніпра – найважливішої річкової системи України. До таких змін призвели побудова каскаду водосховищ, зарегулювання стоку, урбаногенез та техногенез, вирубки лісів, дачне і рекреаційне освоєння долинних ландшафтів. Одним з наслідків комплексного антропогенного впливу стало майже повне зникнення природних лісів в долині Дніпра. На сьогодні, у межах Степового Подніпров'я збереглася тільки одна цілісна ділянка дніпровської заплави з природним типом ландшафту – природний заповідник “Дніпровсько-Орільський”.

Ключовим типом ландшафту в заповіднику, як за площею, різноманітністю фізико-географічних умов, так і за рівнем біорізноманіття, є заплава Дніпра. Це відповідає основним особливостям заплавних ландшафтів річок Європи (Schindler et al., 2016).

Природний заповідник “Дніпровсько-Орільський” знаходиться у центрі Дніпропетровської області, на околиці м. Дніпра між сел. Миколаївка (Петриківський район) та сел. Обухівка (Дніпровський район).

Заповідник створено Постановою Ради Міністрів УРСР від 15 вересня 1990 р. № 262. Площа природного заповідника становить 3766,2 га, підпорядкованого Держлісагенству України. На більшій частині території заповідника до його створення існувало два загальнозоологічних заказника – “Таромський уступ” (з 1983 р., площею 2181,2 га), та “Обухівські заплави” (з 1974 р., площею 631,0 га).

ДОПЗ створено на базі заказників “Таромський уступ” та “Обухівські плавні” НДІ біології та біологічним факультетом Дніпропетровського університету. Керівниками організації заповідника ДОПЗ були к.б н., ст н.с. Тарасенко С. М., к.б н., доц. Булахов В. Л. та к.б н., доц. Линдя А. Г.

У підготовці наукового обґрунтування брали участь к.б н., ст н.с. Варенко Н. І. (гідрохімія), м н.с. Барановський Б. О. (флора, водна та прибережна рослинність), к.б н., м.н.с. Місюра Г. В. (фітопланктон), к.б.н., доц. Дига А. К. (зоопланктон), к.б н., ст.н.с. Загубиженко Н. І. (бентос), к.б.н., доц. ст н.с. Тарасенко С. М., м н.с. Христов О. О., м н.с. Кочет В. М. (іхтіофауна), к.б н., доц. Барсов В. О., м н.с. Смірнов Ю. Б. (наземні безхребетні), доц. Булахов В. Л., доц. Губкін А. А., м н.с. Губкін О. А., м н.с. Бобильов Ю. П., м.н.с. Місюра А. Н., м н.с. Доценко Л. В. (наземні хребетні).

До справи становлення заповідника також долучилися того часу начальник обласної Держрибінспекції С. М. Єрмілов і районний держрибінспектор В. В. Костілов, зав. відділу заповідної справи Дніпропетровського обласного управління охорони природи і природних ресурсів К. М. Обухова, генеральний директор лісгосподарського об'єднання «Дніпропетровськліс» Бадасен І. Г.

Територія ДОПЗ розташована у верхній (річковий) частині Запорізького (Дніпровського) водосховища і включає акваторію з мілководдями підтопленої заплави, територію другої тераси (арени) р. Дніпро, пригирлову частину р. Оріль (нове, штучне русло) та частину долини колишньої річки Протовчі.

Антропогенно змінений гідрологічний та гідрохімічний режими Дніпра в районі Запорізького водосховища, зарегулювання всієї ріки, багаторічна надмірна рекреація призвели до втрати місць мешкання для багатьох видів і угруповань флори та фауни.

Вдале географічне розташування заповідника (верхів'я водосховища, яке кардинально не було змінено в результаті затоплення) сприяє

збереженню колишнього складу біогідроценозів і поширенню організмів по всій акваторії водосховища.

У результаті створення водосховища заплава в цьому районі була підтоплена і заплавні озера одержали постійний зв'язок із Дніпром, що відіграє важливу роль у заростанні водосховища й збагаченні його флори та рослинності.

Найбільш цікавими біологічними об'єктами ДОПЗ є водойми підтопленої заплави у всіх її еколого-топографічних зонах, які відрізняються багатством і різноманітністю рослинності. Основна цінність належить тут фітоценозам мілководь підтопленої заплави заповідника – як резерватам рідкісних видів і угруповань вищої водної рослинності та пов'язаних з ними зоокомпонентів.

Дослідження природних комплексів заповідних територій є особливо актуальними та важливими для розв'язання як теоретичних, так і прикладних задач екології, пов'язаних з проектуванням стійких екосистем і збалансованої системи природокористування в умовах бурхливого розвитку сучасного індустріального суспільства. Нині темпи і обсяги використання природних ресурсів значно випереджують їх потенційні можливості самовідновлення, однак ще більшу загрозу стабільності біосфери являють незворотні процеси знищення природних екосистем. Вирішення екологічних проблем сьогодення неможливе без розробки системи екологічно обґрунтованого менеджменту для мережі заповідних територій, який, у свою чергу, не можливий без знання закономірностей існування біогеоценозів та біогідроценозів.

Дана монографія присвячена критичному аналізу сучасної флори та її динаміки, яка є важливим елементом у природному комплексі Дніпровсько-Орільського природного заповідника – єдиного природоохоронного об'єкта вищого рангу на території Дніпропетровської області.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Флора судинних рослин акваторій та території, на яких був створений Природний заповідник Дніпровсько-Орільський, досліджувалася авторами протягом майже 40 років – з 1979 по 2017 роки.

Для дослідження флори судинних рослин на території заповідника застосовано комплекс традиційних польових і камеральних методів. Для вивчення флори водойм були використані спеціальні гідроботанічні методи досліджень (Катанская, 1981).

В основу методологічного підходу покладено вчення Л. Г. Раменського (1971) та О. Л. Бельгарда (1950).

Під час вивчення флори судинних рослин застосовувалися методи збирання, гербаризації і визначення видів, та аналізу колекцій Гербарію Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Види судинних рослин визначалися за допомогою літературних джерел (Визначник рослин України, 1965; Определитель высших растений..., 1987; Флора УРСР, 1935-1965; Флора Европейской части..., 1974-1989; Флора Восточной Европы, 1996 – 2004) із використанням мікроскопів Citoval, МБС-2 та МБС-9.

Гербарні зразки судинної флори, які зібрані під час роботи в межах Дніпровсько-Орільського природного заповідника, зберігаються в Гербарії Дніпровського національного університету та в Гербарії Дніпровсько-Орільського природного заповідника

Назви видів наведені за українським номенклатурним виданням (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

Біокоморфічні характеристики (біоекологічна паспортизація) видів складено за О. Л. Бельгардом (1950), з доповненнями його послідовників В. В. Тарасова (2005, 2012), М. М. Матвєєва (2006), Б. О. Барановського (2000, 2017), інших джерел (Дубина, Гейни, Гроудова, 1993; Барановський та

ін., 2017; Екофлора України, 2000–2010) та за результатами власних досліджень.

Біоморфи та екоморфи приведено у табличній формі із застосуванням скорочених символів біоморф та екоморф видів рослин за такими параметрами: біоморфи (одно-, дво-, багаторічники); геліоморфи (відношення до світла); гігроморфи (відношення до зволоження ґрунту та водного середовища); трофоморфи (відношення до живлення); ценоморфи (зростання в певних фітоценозах).

Назви біоморф та екоморф подані за системою екоморф О. Л. Бельгарда та відповідно до латинських словників (Дворецкий, 1976; Забинкова, Кирпичников, 1977).

У процесі проведення екоморфічного аналізу флори видам, які зустрічаються у різних біотопах, надані складні екоморфи, наприклад HalPalPr, де визначальною вважається остання складова – Pr.

Адвентивний статус (Residence time status) та первинний елемент видів флори визначалися на основі літературних даних (Thellung A., 1919, Kornaś, 1968, Протопопова 1991, Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B., 2002).

Рослинний покрив досліджувався за загальноприйнятими методиками (Полевая геоботаника, 1964; 1976). Для вивчення угруповань водної рослинності застосовано спеціальні гідроботанічні методи (Катанская, 1981). Для оцінки ценотаксономічної різноманітності угруповань лісової рослинності за основу було прийнято методику Ю.Р. Шеляг-Сосонка та співавторів (Шеляг-Сосонко, 1999).

РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ БОТАНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТЕРИТОРІЇ ДОЛИНИ ПІВНІЧНОГО СТЕПОВОГО ДНІПРА (Н. О. Рощина)

Фіторізноманіття території Придніпров'я вивчалось багатьма дослідниками (Акінфієв 1889, 1895, 1896, 1908, Левицька, 1936, Еліашевич, 1927, 1937, Котов, 1930, Бельгард, 1938, 1950, (Бельгард, Кириченко, 1938), Корещук, 1937, Пестушко, 1937, Сидельнік, Барановський, 2002, 2005, 2008, Тарасов та ін. 1988, Тарасов, Барановский, 2003, 2012).

Відрізняється фіторізноманіття значним багатством за рахунок великої кількості різних екотипів (стеги, ліси, луки, піски, водойми, болота).

Гідрологія долини Дніпра та його приток до та після створення водосховища різко відрізняється. Змінилися руслові процеси річок та гідрологічний режим усіх типів водойм.

До створення водосховища флору території та водойм степової зони в межах Північно-Степової підзони досліджували І. Я. Акінфієв, В.М. Сидоров, О. Л. Бельгард, М. А. Сидельнік.

Акінфієв працював в період приблизно з 1886 по 1907 роки, він вперше приводить деякі інвазивні види для долини Дніпра, що є цінним в розумінні стратегії та швидкості їх розповсюдження за сторічний період. В. Сидоров (1897) у своїй роботі "Ботанические записки" наводить 90 видів, але велика частина з них іде з посиланням на І.Я. Акінфієва. Унікальними є роботи М.А. Сидельніка. В довоєнні часи він дослідив водойми заплави порожистої частини Дніпра та заплави нижньої течії р. Самари.

Вивчення флори і рослинності долини Дніпра в межах Північно-Степової підзони можна розподілити на декілька етапів.

Перший – ранній етап досліджень (кінець 18 ст. – початок 20 ст.). Перші натуралісти кінця 18 століття під час подорожей нашою землею, записували або ж збирали рослини (Сидоров, 1897). Таким чином були одержані перші загальні дані про склад флори та рослинності.

Основною працею, яка вперше відобразила склад флори долини Дніпра в межах міста Катеринослава та його околиць була робота “Растительность Екатеринослава в конце первого столетия его существования” (1889) І. Я. Акинфієва. В.М. Сидоров (1897) розширює цей концепт флори на основі гербарних зборів інших авторів і власних знахідок. У ньому представлена також флора Дніпра і його долини.

Другий етап – початок цілеспрямованих досліджень (перша половина 20 ст.). Післяреволюційні флористичні дослідження Дніпра і його долини проводилися при загальноботанічних дослідженнях. До робіт, що їх представляють відносяться статті О. А. Гроссгейма (1948), О. А. Єліашевича (1936, 1937), К. Є. Корещук (1937, 1939), Е. І. Пестушко (1937). Виняток становлять публікації, що з'явилися в результаті флористичних описів при комплексному гідробіологічному вивченні Дніпра, що підлягала затопленню при створенні Дніпрогес (Свіренко, 1937).

Рослинність заплави Дніпра описана в вище зазначених роботах О. А. Єліашевича, К. Є. Корещук, Е. П. Пестушко. У статті “Луки Середнього Дніпра” (1936) Єліашевич характеризує рослинність заплавних луків лівого берега Дніпра біля сел Паньківка і Курилівка (окремо для прируслової, центральної і притерасної заплави).

Дуже важливі для досліджень динаміки флори роботи Н. А. Сидельника (1948, 1949), особливо його кандидатська дисертація (1948), що представляє справді унікальну інформацію – характеристику рослинності ділянки крупної річки після тимчасового спуску водосховища у 1941 р.

Третій етап – активних спрямованих гідроботанічних та флористичних досліджень (друга половина 20 ст.). У післявоєнні роки К. К. Зеров (1949) представляє список водних рослин дніпровських водосховищ, у тому числі і Запорізького (мілководь теперішньої акваторії заповідника), згодом доповнений І. Л. Кореляковою (1989). З 70-х років рослинність водосховища та його берегів вивчається дніпропетровськими гідроботаніками А. В. Євдущенко (1977а, 1977б, 1987), Б. О. Барановським

(1981, 1987, 1988а, 1988б, 1993, 1995, 1998), В. В. Тарасовим (1983), Б. О. Барановським, Д. Г. Ємшановим, (1988).

У 1960-ті роки на цій території працювала Комплексна експедиція Дніпропетровського університету, яка досліджувала питання функціонування екосистем, тому в друкованих працях експедиції містяться лише фрагментарні дані щодо флори й рослинності досліджуваного району. З 1970-х рр. на о. Крячиний функціонувала польова база НДІ біології університету, в рамках якої вивчалися як альгофлора, так і флора макрофітів та наземних навколводних угруповань. У 1983-1991 рр. виходять публікації В.В. Тарасова (1983), Б.О. Барановського та Д.Г. Ємшанова (1988) щодо знахідок рідкісних видів флори з території майбутнього заповідника. На основі аналізу поширення раритетних видів рослин обґрунтовується необхідність створення в цій місцевості заповідника, пропонуються конкретні ділянки для заповідання (Ємшанов, 1991; Тарасов, 1983).

Найповніше зведення щодо флори вищих судинних рослин водойм та прилеглих територій заплави й арили на території Дніпровсько-Орільського заповідника міститься у монографії Б.О. Барановського (2000).

Спрямоване детальне вивчення флористичного й ценотичного різноманіття території заповідника розпочалося вже після його організації у 1990-ті роки. У 1996 році на базі першого списку флори (наданого Б.О. Барановським) В. В. Манюком завершено першу інвентаризацію флори вищих судинних рослин: до списку, наведеного в Літописі природи за 1996 р., увійшло понад 600 видів судинних рослин. У публікаціях 1998-2000 рр. щодо розширення території ДОПЗ наводяться дані про флору і ценотичний склад Миколаївського степу в охоронній зоні заповідника (Чегорка та ін., 1998) та інших нових ботанічно цінних ділянок заповідника (Манюк, 2000).

Четвертий етап – сучасні дослідження (кінець 20 ст. – початок 21 ст.)

На сучасному етапі результати досліджень флори Дніпра, в тому числі території та акваторії заповідника, представлені в роботах

Б. О. Барановського (2000-2018), а також матеріали щодо складу флори – у роботах В. В. Тарасова (2005, 2012), В. В. Манюка (2000), Д. С. Ганжі (2015) та ін.

Перші огляди рослинності території заповідника опубліковано В. В. Манюком (Манюк, 1997). Надалі цим автором (2000 а, 2001) продовжуються біоекологічні дослідження рослинного покриву, зокрема – лісових угруповань. Наводиться детальна характеристика асоціацій заплавних лісів формації дуба звичайного, вміщується оновлений список флори природного заповідника та його околиць (Манюк, 2005).

З моменту створення заповідника до сьогодні флора та рослинність досліджувалася його співробітниками та іншими фахівцями з фіксацією результатів у літопису.

Але, на жаль, враховуючи не завжди чітко означені межі ДОПЗ у різні роки та інші причини, в данному виданні при критичному аналізі флори прийшлося виключити зі списку деякі сумнівні види.

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНИХ УМОВ (В. В. Манюк)

3.1. Загальна характеристика району дослідження

Географічні координати крайніх точок заповідника: північна – 48°32'49.04"Пн / 34°46'28.15"Сх, південна – 48°29'5.55"Пн / 34°47'43.06"Сх, 48°28'45"-34°46'10", західні – 48°32'1.43"Пн / 34°41'53.30"Сх (на лівому березі р. Дніпра) і 48°31'54.71"Пн / 34°39'45.34"Сх (на острові Корчуватому), східна – 48°31'11.72"Пн / 34°52'48.84"Сх.

Природний заповідник “Дніпровсько-Орільський” знаходиться у північній частині степової зони України на лівому березі Дніпра. За фізико-географічним районуванням (Физико-географическое районирование..., 1968) територія відноситься до Дніпровсько-Орільського терасового району, Степової підобласті Орельсько-Самарської низовинної рівнини, Степової області Придніпровської лівобережної низовини, Лівобережно-Дніпровської північно-степової провінції, Північної степової підзони.

Територія являє собою добре збережену ділянку заплави Дніпра із прилеглою смугою піщаної ари, сформованої на пісках надзаплавних дніпровських терас. Долинно-терасовий ландшафт – типовий для р. Дніпра в середній течії: із широкою заплавою фуркаційного типу, складеною численними сегментами та порізаною густою мережею стариць та ериків, над якою височіють масиви піщаної ари з чітко виявленим кучугурно-западинним мікрорельєфом (Додаток 1).

У північно-східній частині рельєф ускладнюється присутністю фрагментів долини терасової річки Протовчі, русло якої (меандруючого типу) сформувалось уздовж давньої притерасної улоговини однієї з терас Дніпра. По долині Протовчі прокладено штучний канал, по якому з 1964 року відведено основний стік р. Орлі, і сучасне (нове гирло) р. Орлі знаходиться на території заповідника. У складі території – декілька дніпровських островів, з яких два є типовими дніпровськими островами з добре

збереженим рослинним покривом – Крячиний та Кам'янистий, а острів Крячиний, розташований на крайньому заході території заповідника, безпосередньо межує з промисловою зоною м. Кам'янське, і з'єднаний нині штучним пересипом із правим берегом р.Дніпра.

Заповідник розташований в оточенні селищ Миколаївка Петриківського району (з північного заходу), та Обухівка Дніпровського району Дніпропетровської області (на сході та північному сході), на Лівобережжі Дніпра. Смуга буферних ландшафтів має ширину від 0,2 до 3 км, а з південного сходу, півдня, і південного заходу буфером між урбанокomплексами і заповідником слугує русло Дніпра.

Природний комплекс Дніпровсько-Орільського заповідника є складовою частиною потужного природного утворення – Придніпровської низовини, основу якого складає чітко диференційована ділянка долини Дніпра між старим і новим гирлами р. Орелі, витягнута паралельно Дніпру, і окреслена з південно-західної сторони руслом Дніпра, а з протилежного, північно-східного боку, – системою русел р. Протовчі (Проточі).

У зв'язку з ландшафтними особливостями, територія заповідника розділена на ландшафтно-геоботанічні ділянки: (Рис. 3.1).

Ділянки різняться за геоморфологічною, гідрологічною та ґрунтовою будовою, історією природокористування, і, відповідно, особливостями рослинного покриву.

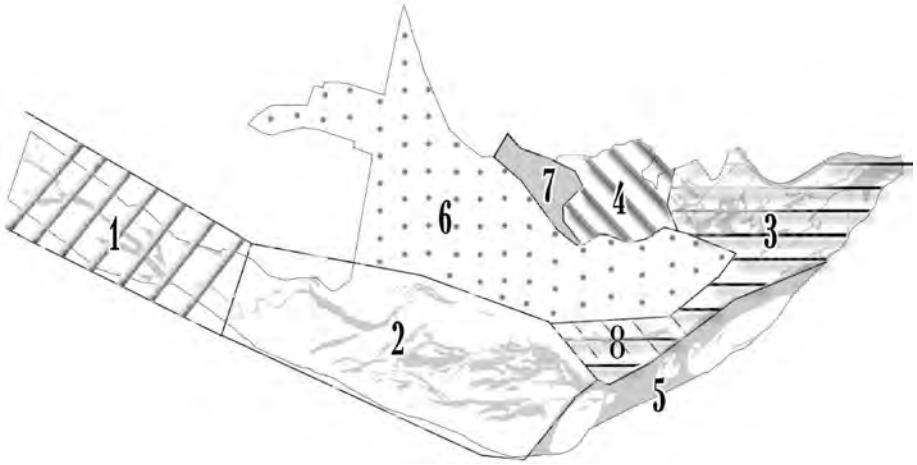

Рис. 3.1 Ландшафтно-геоботанічні ділянки природного заповідника
«Дніпровсько-Орільський»

1 – Миколаївська заплава (верхня неширока частина Дніпровської заплави); 2 – Таромський уступ (середня, найширша частина Дніпровської заплави, яка має розділення на приуслову, центральну і притерасну частини); 3 – Обухівська заплава; 4 – долина р. Протовчі; 5 – Дніпровські острови; 6 – Дніпровська арена; 7 – Орлова балка (долина р. Протовчі); 8 – заплава біля оз. Солоне (частина Дніпровської заплави, яка не має розділення на приуслову, центральну і притерасну частини).

3.2. Кліматичні умови

Територія досліджуваного регіону розташована у помірних широтах з достатньо активною атмосферною циркуляцією і переважним напрямком переміщення повітряних мас з заходу на схід (Физико-географическое районирование Украинской ССР, 1968).

Дніпровсько-Орільський природний заповідник розташований в зоні вітророздільної лінії, яка проходить за напрямком “Кишинів – Луганськ”. На північ від цієї лінії переважають вітри із західною складовою, і менш стійкою орієнтацією; на південь – зі східною складовою і більш стійкою направленістю.

За кліматичними умовами район досліджень відноситься різними авторами до помірно-континентального, або до посушливо-континентального. Нижче приведені головні дані, що характеризують кліматичні умови району обстеження, за даними Є.І. Пестушко (1937):

1. Кількість річних опадів (в мм)	450 (500)
2. Середня річна t повітря, °С	+ 7 – 8°
3. t липня, °С	+ 21,5°
4. t січня, °С	-6,4 – -7,3°
5. Річна середня температурна амплітуда	28,3°
6. Кількість днів на рік з сніговим покривом	80
7. Кількість днів на рік без заморозків	160
8. спекотних	30
9. з t нижче 0°	60 – 70
10. Вегетаційний період	200 – 210 днів
11. Пануючі вітри:	
а) Весна	– Сх.→Зах.
в) Літо	–
Півн.Сх.→Півд.Зах.	
с) Зима	– Сх.→Зах.
д) За рік	– Сх.→Зах.

Східні вторгнення взимку викликають різке зниження температури, а влітку – її підвищення, а також – зростання сухості клімату. Західні вторгнення взимку є причиною виникнення мрячних дощів та підвищеної температури: влітку вони сприяють встановленню похмурих днів і прохолодної погоди. Осінньо-весняні переміщення мають широтний напрямок: повітряні маси, які йдуть з півночі, приносять холод, а вітри з півдня – тепло.

Потужна річкова долина Дніпра породжує мікрокліматичні відхилення, які відіграють надзвичайно велику роль у формуванні й розвитку рослинного комплексу.

Річний хід температури повітря, дещо запізнюючись, майже співпадає з ходом притоку сонячної радіації. Річний рух температури повітря дещо асиметричний. У серпні і вересні на 0,5-2,5 °С тепліше, ніж у травні і червні.

Середня річна температура повітря близько +8 °С. Середня температура найбільш холодного місяця року, січня, –4-6 °С, а найбільш теплого, липня, – +21-23 °С (рис.3.2.1).

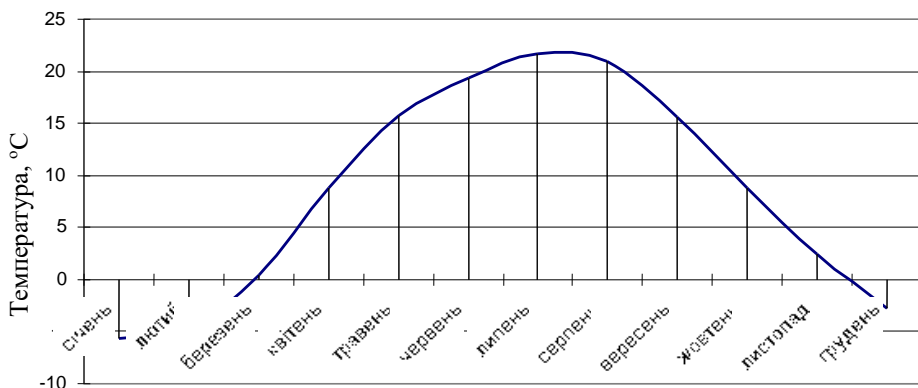

Рис. 3.2.1. Річний хід середньомісячної температури в районі досліджень (усереднені багаторічні дані)

Річна кількість опадів частіше коливається від 450 до 290 мм. В аномальні роки коливання можуть значно збільшуватися – від 250 до 800 мм.

Найбільша кількість опадів приходить на літо (інколи до 60% річної норми). Мінімальна кількість опадів спостерігається у лютому та жовтні – 30-35 мм. Однак такий розподіл опадів по сезонах в різні роки не є закономірним (наприклад, влітку 1999 року спостерігалась найменша кількість опадів. Приблизно один раз на двадцять років бувають сухі зими, коли за весь зимовий сезон випадає не більше 20 мм опадів. В холодну пору року спостерігається 20-30 днів з твердими опадами. Зима починається з дати стійкого переходу середньодобової температури повітря через 0 °С, який частіше відбувається в кінці листопада – на початку грудня. Вториння повітряних мас різних типів зумовлює високу мінливість погодних умов зимового сезону, що негативно впливає на стан біогеоценозів заповідника. Характерною особливістю є часті відлиги. Стійкий сніговий покрив устанавлюється звичайно в третій декаді грудня і зберігається до початку березня.

Весна розпочинається із стійким переходом середньодобової температури через 0 °С, найчастіше у другій-третьій декаді березня. Навесні різко збільшується поглинаюча здатність поверхневого шару ґрунту, звільненого від снігового покриву. Після підсихання поверхневого шару ґрунту починається різке зростання середньодобової температури повітря, яка в квітні становить +8-9 °С, а до кінця травня підвищується до +16–18 °С. Весняна погода частіше нестійка. Характерні заморозки на поверхні ґрунту, які маже завжди спостерігаються безхмарними ночами (протягом квітня, інколи – й перші дві декади травня).

Літо обмежується датами переходу середньодобової температури через +15 °С (у бік зростання у травні, та зниження – у вересні). Літній сезон – найтриваліший (до п'яти місяців). Влітку в порівнянні з іншими сезонами, температурний фон території найбільш стійкий і одноманітний. Середньодобова температура липня становить +21-22 °С. Прогрів поверхні сприяє розвитку конвекційних хмар і злив. Перезволожена місцевість заплави Дніпра сприяє підвищеному рівню випаровування з поверхні, однак

внаслідок локальних турбулентних переміщень повітря в нижніх шарах атмосфери хмари, які утворюються над заповідником, переміщуються і розвантажуються дощами поза межами долини.

Найбільша вологість повітря спостерігається взимку, найменша – влітку, весна зазвичай має більш сухе повітря, ніж осінь.

3.3. Геоморфологічна будова та рельєф

У геоморфологічному відношенні територія Дніпровсько-Орільського природного заповідника належить до Придніпровської низовини, котра являє собою “нахилену” до Дніпра лесову рівнину, яка розчленована лівими притоками Дніпра 1-го, 2-го і 3-го порядків; напрям течії цих річок найчастіше відповідає ухиліві рівнини. Ближче до Дніпра розташована широка смуга низьких дніпровських терас: заплави, I, II, III та IV надзаплавних. Тут абсолютні відмітки поверхні змінюються від 135-140 м на IV терасі, і 80-85 м у заплаві – в районі м. Києва, до 110-115 і 55-60 м відповідно – в нижній течії р. Орелі. Ложем антропогенного алювію звичайно слугують піщано-глинясті породи палеогену (неогенових відкладів тут немає), а між Новогеоргієвськом (район сучасного м. Світловодська) і старим гирлом р. Орелі – кристалічні породи докембрію (Веклич, 1968, Геоморфология Украинской ССР, 1990).

В районі заповіднику простежуються три тераси: найнижче положення займає добре розвинута заплавна тераса, перетята в різних напрямках численними протоками, усіяна озерами і болотами, котра тягнеться смугою вздовж Дніпра на 16 км. У найширшій частині, в Таромському уступі, вона досягає 2 км, а в найвужчій, у Миколаївському уступі, – 1 км. На південному сході тераса затоплена і представлена островами, найбільші з них – Крячийий і Кам’янистий.

Заплава в сучасному рельєфі заповідника відповідає першій і другій геоструктурним терасам Дніпра. З них перша тераса (деснянська) у

зв'язку з низьким гіпсометричним положенням (+48 – +50 м) майже повністю затоплена водами Дніпра і збереглася у вигляді окремих фрагментів (сучасна гирлова ділянка р. Протовчі).

Більша частина сучасної заплави розташована на другій терасі, поверхня якої знаходиться на відмітках +50 – +55 м. Заплава представлена шаруватим сучасним алювієм – нижні його верстви представлені русловою фацією, сформованою при спаді рівню води внаслідок осідання наносів, під час планової деформації русла.

Заплава вкрита численними озерами, частина яких перетворилася на болота, і порізана мережею звивистих, або серпоподібних стариць і проток.

Друга геоморфологічна тераса відповідає третій геоструктурній (вільшанській), з відмітками від +55 до +65 м. Вона являє собою так звану арену - великий підвищений масив алювіальних пісків, перероблених і суттєво ускладнених еоловими процесами з утворенням типового для Придніпров'я кучугурно-горбистого рельєфу “кучугур”. Еолові процеси проявляються у розвіюванні і перевіюванні алювіальних пісків в місцях відсутності ґрунтового і рослинного покриву, головним чином у північно-західній частині заповідника. При цьому утворюються бугри висотою 4-6 м (Літопис..., 1991). Найбільш високі кучугури (“горби”) розвинуті на межі арени із заплавою, біля озер Мала Хатка та Горбове (звідки й назва водойми), де нав'язні піскові пагорби підіймаються до відміток 70 м над р.м., а над заплавою підносяться на висоту до 18-19 м. Еолові відклади представлені кварцовими світло-сірими і жовтими пісками. Потужність їх 12-14 м.

Сучасний рельєф заповідника дуже мозаїчний, однак тут простежуються закономірності, зумовлені двома важливими аспектами: по-перше, заплава Дніпра формується за фуркаційним типом (меандрування майже не розвинене), по-друге, генетичні зони сучасної заплави, утворені внаслідок фуркації русла, накладаються на генетичні зони, пов'язані із ступенем віддаленості від головного річища (тобто із затуханням алювіальної напруженості). Виходячи з цього, рельєф заплави розглядається як рельєф

системи сегментів, в межах кожного з яких формуються прируслові, центральнотаплавні та притерасні рослинні умови (Миркин, 1974).

3.4. Ґрунти

Досліджувана територія належить до Дніпровсько-Донецької ґрунтової провінції підзони чорноземів звичайних північного степу степової зони чорноземів звичайних і південних (Физико-географическое районирование..., 1968). та мішаних типів ґрунтів, які формуються внаслідок алювіальної діяльності річки і належать до алювіального гігроморфного ряду (Травлеєв, Белова, 1998).

Алювіальні ґрунти формуються під лучною, лучно-болотною і деревною рослинністю в умовах постійного підґрунтового зволоження і періодичного поверхневого. Територія періодично вкривається паводковими водами, після спаду яких на ґрунтовій поверхні залишається намул, котрий визначає морфологічні особливості, властивості, родючість і літологію алювіальних ґрунтів. Алювіальні ґрунти утворюють складну мозаїчну структуру ґрунтового покриву. Загальним для цих ґрунтів є участь у ґрунтоутворенні підґрунтових вод і розчинених у них речовин. При рівні підґрунтових вод біля 2-3 м на суглинистих відкладах утворюються лучні ґрунти, при рівні 1-1,5 м – лучно-болотні, при рівні біля 1 м – болотні ґрунти.

У прирусловій заплаві на піщаному шаруватому алювії утворюються *алювіальні дернові ґрунти*. Особливістю їх водного режиму є слабка участь підґрунтових вод у зволоженні профілю через обмежену висоту капілярного підняття води у пісках. Найбільш розповсюджені ґрунти з потужністю гумусованих горизонтів від 15 до 45 см; вміст гумусу в них – 1–1,5%.

Алювіальні лучні ґрунти приурочені до центральних рівнинних частин заплави, складених суглинистим і супіщаним алювієм. Формуються під лучною рослинністю при спокійному режимі паводкових вод, що сприяє відкладенню гумусованого дрібнозернистого намулу. Профіль ґрунту має

капілярне підживлення від неглибоко залягаючи підґрунтових вод, що сприяє доброму розвитку рослинності; нижня частина профілю оглеєна.

Лучно-чорноземоподібні та чорноземно-лучні ґрунти на давньоалювіальних супіскових відкладах приурочені до давніх сформованих частин заплави (найчастіше – притерасних, рідко – підвищених центральнозаплавних), які знаходяться поза межами активної алювіальної діяльності Дніпра та його потоків. На відміну від власне дніпровської заплави, значно поширеніші в долині р. Протовчі. В цих ґрунтах найчастіше виявляються ознаки слабого поверхневого (сезонного) осолонцювання.

3.5. Гідрологічні умови

В умовах долинно-терасового ландшафту заповідника і прилеглих територій гідрологічний режим набуває особливого значення, оскільки в цій місцевості всі екосистеми знаходяться під потужним цілорічним впливом вод Дніпра. В заплаві визначаючим є поверхнєве водне живлення водами Дніпра. Крім того, і особливо в меженний період ґрунтове живлення відбувається за рахунок капілярного підняття підґрунтових вод – від 0,5 до 2,5 м.

На другій піщаній терасі підґрунтові води знаходяться на глибині від 2,5 до 12 м, однак виникаючий водний дефіцит нерідко компенсується за рахунок вологи, що зберігається у водотривких прошарках, які трапляються в товщі піщаних наносів, а також – за рахунок вологи, яка конденсується на поверхні пісків у вигляді роси, що є звичайним поширеним явищем на арені.

Серед численних водойм і водостоків заповідника достатньо чітко простежується чотири відокремлених гідрологічних підсистеми: водойми і протоки Миколаївського і Таромського уступів, підсистема озера Солоного і Обухівські плавні. Підсистема Протовчі (Обухівські плавні) займає східну частину території заповідника між Оріллю і Дніпром. Всі ці підсистеми гідравлічно зв'язані з Дніпром, а через нього і між собою.

Згідно з гідроботанічним районуванням Б. О. Барановського (Барановський, 2000), акваторія і заплава Дніпра в межах досліджуваної ділянки відносяться до верхньої частини Головного Дніпровського плеса Запорізького водосховища. При цьому верхня частина території заповідника (Миколаївський уступ) разом з Курилівськими плавнями належать до Верхнього Дніпродзержинського району, а Таромський уступ і Обухівські плавні – до Середнього Карнаухівсько-Новокодацького району плеса. Мілководні підрайони, які виділяє Б. Барановський, фактично співпадають з природними контурами сегментів Дніпровської заплави (Затока Кривець – Курилівські плавні, Миколаївський рукав – Миколаївські плавні, Карнаухівський рукав – Карнаухівські плавні, Таромський уступ – Таромські плавні, Обухівсько-Кам'янський масив – Обухівські плавні, Діївський – Діївські плавні і т.д.).

У період повені до будівництва Дніпровської (у 1934 р.) і Дніпродзержинської ГЕС (у 1964 р.) всі три системи затоплялися дніпровськими водами на 361 см і більше. Після того ріка була зарегульована, рівень води відносно стабілізувався, а територія заповідника опинилася в зоні підтоплення. Після цього амплітуда коливань рівня води в Дніпрі біля заповідника зменшилася до 1,5 м і менше (тобто – у 2-3 рази). У теперішній час середньомісячна амплітуда рівня води досягає: в зимовий максимум – 50-55 см; у літній мінімум – 23-47 см. Звичайно за сезон спостерігається три максимуми: у квітні, червні і у листопаді-грудні, мінімуми припадають на січень і серпень (рис. 3.5.1).

Середньорічна швидкість течії: до гідробудівництва – 25-75 см/с; нині – 6,4 см/с.

Суттєву трансформацію гідрологічних і гідрогеологічних умов спричинило будівництво Дніпродзержинської ГЕС. Активність водообміну дуже знизилась, численні водойми і протоки стали слабо промиватися і, внаслідок цього почали замулюватись, міліти і заростати. Значні лучні

простори заплави навпаки, почали заболочуватися. Це в свою чергу привело до змін флори.

Для вивчення гідрогеологічних і гідрогеохімічних умов заповідника в 1993 році була створена мережа з 15 свердловин, в яких нерегулярно (1994, 1998-1999 рр.) проводилися спостереження за рівнем і хімічним складом підземних вод, їх зв'язком з поверхневими водами (спостерігач О. Ф. Зеє).

За даними спостережень С.Ф. Гурковського (Літопис природи..., 1996, І. Я. Черненко (Літопис природи..., 1998) на цих свердловинах перший від поверхні алювіальний водоносний горизонт приурочений до різних пісків. З поверхні під ґрунтово-рослинним шаром залягають супіски жовтувато-сірі потужністю 1,0-2,3 м, частіше близько 1 м. Нижче до глибини 6-8 м залягають піски дрібнозернисті, кварцові жовтувато-сірі, водонасичені. Нижче до забоїв свердловин, тобто до 12,5-15,0 м, залягають середньозернисті кварцові піски, світло-сірі, водонасичені.

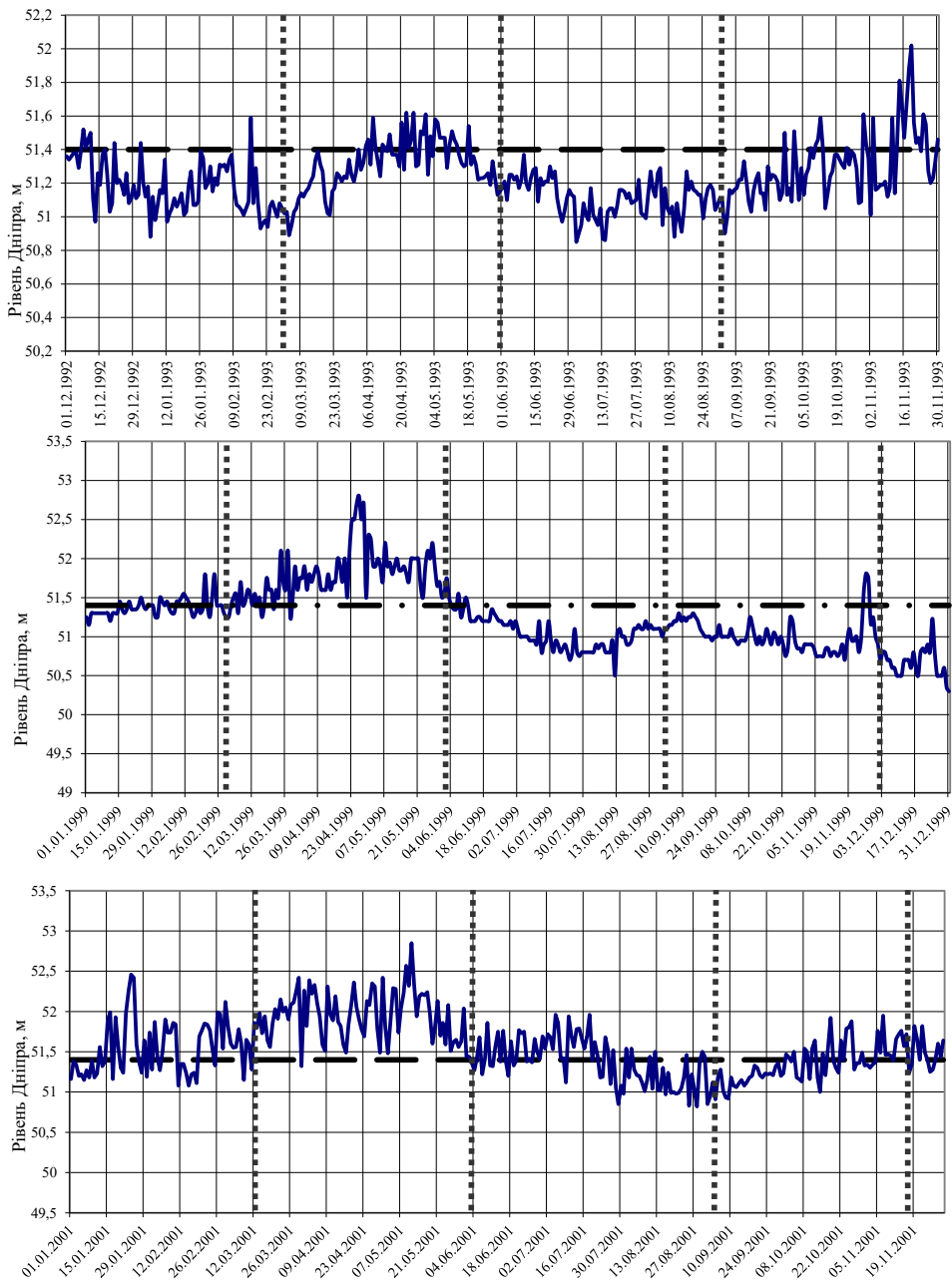

Рис. 3.5.1. Коливання рівня води у Запорізькому водосховищі за 1993, 1999 та 2001 роки (за даними гідропосту сел. Таромське)

Мінімальна потужність водоносного горизонту в межах заповідника по свердловині № 5, якою була розкрита кора вивітрювання Українського кристалічного щита, складає 4,7 м. Повна потужність горизонту в інших свердловинах не розкрита, але вона певно значно більша. Найбільша розкрита (неповна) потужність горизонту сягає 13 м. Води горизонту гідравлічно зв'язані поверхневими водоймами долини Дніпра, які є для них джерелом живлення, або областю розвантаження. Основним джерелом живлення водоносного горизонту є атмосферні опади. Влітку і взимку, коли атмосферне живлення відсутнє, або незначне, а рівень підземних вод дуже знижується, то буває і навпаки - поверхневі води живлять підземні.

Глибина залягання рівня підземних вод алювіального горизонту в межах заповідника залежить від рельєфу, геологічної будови, умов живлення і розвантаження. В свердловинах, розташованих в низинах, він знаходиться на глибині 0,5-1,5 м, в самих високих місцях 9-12 м. Навесні, під час інтенсивного атмосферного живлення атмосферними опадами, рівень підземних вод підвищується, влітку і взимку, коли атмосферне живлення зменшується, знижується. Амплітуда коливань досягає 0,3-1,0 м на рік.

РОЗДІЛ 4. ФЛОРИСТИЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ СУДИННИХ РОСЛИН

(В. В. Манюк, Б. О. Барановський, Н. О. Рощина)

Основною ознакою флори є її видовий склад, який дає уявлення про загальну чисельність видів, їх розподіл між систематичними одиницями (таксонами) різних ієрархічних рівнів.

На підставі власних досліджень, критичного опрацювання гербарних колекцій DSU та літературних даних встановлено, що сучасна флора заповідника налічує 819 видів судинних рослин, які належать до 440 родів, 107 родин, 5 класів і 4 відділів (Таблиця 4.1).

Таблиця 4.1

Біоекологічна характеристика флори ДОПЗ

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігоморфи	Ценоморфи
	Divisio Equisetophyta Клас Хвошевидні						
	Equisetaceae Родина Хвоцові						
1.	<i>Equisetum arvense</i> L., Хвоц польовий	G	Per	ScHe	MsTr	HgMs	RuPr
2.	<i>Equisetum hyemale</i> L., Хвоц зимуючий	Ch	sFr	ScHe	MsTr	HgMs	PrSil
3.	<i>Equisetum ramosissimum</i> Desf., Хвоц галузистий	G	Per	ScHe	MsOgTr	Ms	PrPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Divisio Polypodiophyta Клас Папоротевидні						
	Athyriaceae Родина Безщитникові						
4.	<i>Cystopteris fragilis</i> Bernh., Пухирник ламкий	HKr	Per	HeSc	MsOgTr	Ms	PsSil
	Dryopteriaceae Родина Щитникові						
5.	<i>Dryopteris carthusiana</i> H.P.Fuchs. Щитник шартрський	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	Sil
6.	<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott., Щитник чоловічий	HKr	Per	HeSc	OgMsTr	Ms	Sil
	Ophioglossaceae Родина Вужачкові						
7.	<i>Ophioglossum vulgatum</i> L., Вужачка звичайна	HKr	Per	HeSc	MsTr	HgMs	SilPr
	Salviniaceae Родина Сальвінієві						
8.	<i>Salvinia natans</i> (L.) All., Сальвінія плаваюча	T	Ann	ScHe	MsTr	Pl er	Aq
	Thelypteridaceae Родина Теліптерисові						
9.	<i>Thelypteris palustris</i> Schott, Теліптерис болотяний	G	Per	HeSc	MsTr	Hg	SilPal

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Divisio Pinophyta (Gymnospermae) Відділ Голонасінні						
	Pinaceae Родина Соснові						
10.	<i>Pinus banksiana</i> Lamb., Сосна Банкса	Ph	Arb	ScHe	OgMsTr	XMs	SilCu
11.	<i>Pinus pallasiana</i> D. Don, Сосна Палласа	Ph	Arb	ScHe	OgMsTr	XMs	SilCu
12.	<i>Pinus sylvestris</i> L. , Сосна звичайна	Ph	Arb	ScHe	OgMsTr	XMs	Sil
	Divisio Magnoliophyta (Angiospermae) CLASS Liliopsida Клас Однодольні						
	Alismataceae Родина Частухові						
13.	<i>Alisma gramineum</i> Ley., Частуха злаковидна	HKr	Per	He	MsTr	HelHg	PalAq
14.	<i>Alisma lanceolatum</i> With., Частуха ланцетна	HKr	Per	He	MgTr	HelHg	PalAq
15.	<i>Alisma plantago-aquatica</i> L., Частуха подорожникова	HKr	Per	ScHe	MsTr	HgHel	PalAq
16.	<i>Sagittaria sagittifolia</i> L., Стрілолист стрілолистий	HKr	Per	ScHe	MsTr	HgHy	PalAq

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Alliaceae Родина Цибулеві						
17.	<i>Allium angulosum</i> L. (<i>A. acutangulum</i> Ak.), Цибуля гранчаста	G	Per	ScHe	MsTr	HgMs	Pr
18.	<i>Allium flavescens</i> Bess., Цибуля жовтіюча	G	Per	He	MsTr	MsX	PsPtSt
19.	<i>Allium oleraceum</i> L., Цибуля овочева	G	Per	ScHe	MsOgTr	XMs	RuStPrSil
20.	<i>Allium paniculatum</i> L., Цибуля волотиста	G	Per	He	MsTr	MsX	PrSt
21.	<i>Allium savranicum</i> Bess., Цибуля савранська	G	Per	ScHe	OgTr	X	Ps
22.	<i>Allium waldschteinii</i> G.Don fil., Цибуля Вальдштейна	G	Per	He	MgMsTr	XMs	PrSt
	Araceae Родина Ароїдні						
23.	<i>Acorus calamus</i> L., Аір звичайний	HKr	Per	He	MsTr	HgHel	PalAq
	Asparagaceae Родина Холодкові						
24.	<i>Asparagus officinalis</i> L., Холодок лікарський	HKr	Per	ScHe	MgTr	XMs	PrSt
	Butomaceae Родина Сусакові						
25.	<i>Butomus umbellatus</i> L., Сусак зонтичний	HKr	Per	He	MsTr	HgHel	PalAq

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Convallariaceae Родина Конвалієві						
26.	<i>Convallaria majalis</i> L., Конвалія звичайна	G	Per	HeSc	MsTr	Ms	Sil
27.	<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All., Купена багатоквіткова	G	Per	Sc	MgTr	Ms	Sil
28.	<i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce (<i>P. officinale</i> All.), Купена пахуча	G	Per	ScHe	OgTr	Ms	Sil
	Cyperaceae Родина Осокові						
29.	<i>Bolboschoenus maritimus</i> (L.) Palla, Бульбокомиш морський	HKr	Per	He	AlkMgT r	HelHg	AqPal
30.	<i>Carex acuta</i> L., Осока гостра	HKr	Per	He	MsTr	HelHg	AqPal
31.	<i>Carex acutiformis</i> Ehrh., Осока гостровидна	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hg	SilPal
32.	<i>Carex atherodes</i> Spreng, Осока остюкова	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	SilPr
33.	<i>Carex buekii</i> Wimm., Осока Буєка	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	SilPr
34.	<i>Carex distans</i> L., Осока розсунута	HKr	Per	He	AlkMgT r	HgMs	PrHal
35.	<i>Carex disticha</i> Huds., Осока дворядна	HKr	Per	He	MsTr	HsMs	PalPr
36.	<i>Carex hirta</i> L., Осока шершава	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	HgMs	SilPr
37.	<i>Carex lachenalii</i> Schuhr, Осока заяча	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	SilPr
38.	<i>Carex ligerica</i> J.Gay. (<i>C. colchica</i> J. Gay.), Осока колхідська	HKr	Per	He	OgTr	Ms	Ps

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
39.	<i>Carex melanostachya</i> Bieb. ex Willd., Осока чорноколоса	HKr	Per	ScHe	AlkMgTr r	Ms	PalPrSil
40.	<i>Carex otrubae</i> Podr., Осока Отруби	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	HalSilPr
41.	<i>Carex praecox</i> Schreb. (<i>C. schreberi</i> Schrank), Осока рання	HKr	Per	He	MgTr	XMs	StPr
42.	<i>Carex pseudocyperus</i> L., Осока несправжньосмикавцева	HKr	Per	HeSc	OgMsTr	Hg	SilPal
43.	<i>Carex riparia</i> Curtis, Осока бережна	HKr	Per	He	MsTr	Hg	Pal
44.	<i>Carex spicata</i> Huds., Осока сусідня	HKr	Per	HeSc	MgTr	XMs	PrSil
45.	<i>Carex stenophylla</i> Wahlenb., Осока вузьколиста	HKr	Per	He	AlkMgTr r	MsX	PrSt
46.	<i>Carex supina</i> Wahlenb., Осока приземкувата	HKr	Per	ScHe	OgTr	XMs	SilPtSt
47.	<i>Carex vesicaria</i> L., Осока пухирчаста	HKr	Per	He	MsTr	MsHg	PrPal
48.	<i>Carex vulpina</i> L., Осока лисяча	HKr	Per	He	MsTr	MsHg	PalPr
49.	<i>Cyperus fuscus</i> L., Смикавець бурий	T	Ann	He	OgMsTr	Hg	PsPal
50.	<i>Cyperus michelianus</i> (L.) Link, Смикавець Мікелі	T	Ann	He	OgTr	MsHg	PalPs
51.	<i>Eleocharis acicularis</i> (L.) Roem. et Schult., Ситняг голчастий	HKr	Per	ScHe	MsTr	HelHg	PrPal
52.	<i>Eleocharis palustris</i> (L.) Roem. et Schult., Ситняг болотний	HKr	Per	He	MgTr	Hg	PrPal

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
53.	<i>Pycreus flavescens</i> Reichenb., Ситовник жовтуватий	T	Ann	He	MsOgTr	Hg	PsPal
54.	<i>Scirpoides holoschoenus</i> (L.) Sojak., Комишівник звичайний	G	Per	He	OgTr	HgMs	PrPs
55.	<i>Scirpus lacustris</i> L., Комиш озерний	HKr	Per	He	MsTr	HelHg	AqPal
56.	<i>Scirpus melanospermus</i> C. A. Mej, Комиш чорноплідний	T	Ann	ScHe	OgMsTr	MsHg	PsPrPal
57.	<i>Scirpus sylvaticus</i> L., Комиш лісовий	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hg	SilPal
58.	<i>Scirpus tabernaemontani</i> C. C. Gmel., Комиш Табернемонтана	HKr	Per	He	AlkMsTr	Hg	Pal
	Hyacinthaceae Родина Гіацинтови						
59.	<i>Muscari neglectum</i> Guss., Гадюча цибулька занедбана	G	Per	He	MsTr	XMs	St
60.	<i>Ornithogalum bouscheanum</i> (Kunth) Aschers., Рястка Буше	G	Per	HeSc	MsTr	Ms	PrSil
61.	<i>Ornithogalum Kochii</i> Parl., Рястка Коха	G	Per	He	MsTr	MsX	SilPtSt
62.	<i>Scilla bifolia</i> L., Проліска дволиста	G	Per	ScHe	MsTr	XMs	StSil
	Hydrocharitaceae Родина Жабурникові						
63.	<i>Elodea canadensis</i> Michx., Елодея канадська	Hd	Per	HeSc	OgMsTr	Hu r	Aq
64.	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L., Жабурник звичайний	Hd	Per	ScHe	MsTr	Pl er	Aq
65.	<i>Stratiotes aloides</i> L., Водяний різак алоевидний	Hd	Per	ScHe	MsTr	Pl r	Aq

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
66.	<i>Vallisneria spiralis</i> L., Валіснерія спіральна	Hd	Per	HeSc	MsTr	Hu r	Aq
	Iridaceae Родина Півникові						
67.	<i>Crocus reticulatus</i> Stev. ex Adam., Шафран сітчастий	G	Per	He	AlkMsTr	MsX	PrSt
68.	<i>Iris halophila</i> Pall., Півники солелюбні	HKr	Per	He	AlkMsTr	XMs	HalPr
69.	<i>Iris pseudacorus</i> L., Півники болотні	G	Per	He	MsTr	Hg	Pal
70.	<i>Iris pumila</i> L., Півники карликові	HKr	Per	He	MsTr	MsX	St
71.	<i>Iris sibirica</i> L., Півники сибірські	G	Per	ScHe	MsTr	HgMs	PalPr
	Juncaceae Родина Ситникові						
72.	<i>Juncus articulatus</i> L., Ситник членистий	HKr	Per	He	OgMsTr	MsHg	PalPr
73.	<i>Juncus atratus</i> Krok., Ситник темноцвітний	HKr	Per	He	MgTr	HgMs	Pr
74.	<i>Juncus bufonius</i> L., Ситник жаб'ячий	T	Ann	ScHe	OgMsTr	MsHg	PsPr
75.	<i>Juncus compressus</i> Jacq., Ситник стиснутий	HKr	Per	He	MgTr	MsHg	PalPr
76.	<i>Juncus conglomeratus</i> L., Ситник скупчений	Hel	Per	He	OgTr	Hg	Pal
77.	<i>Juncus effusus</i> L., Ситник розлогий	Hel	Per	He	MsTr	Hg	Pal
78.	<i>Juncus gerardii</i> Loisel., Ситник Жерара	HKr	Per	He	AlkMsTr	HgMs	HalPr

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
79.	<i>Juncus inflexus</i> L., Ситник пониклий	HKr	Per	He	MsTr	MsHg	Pr
80.	<i>Juncus tenageia</i> Ehrh. ex L.fil., Ситник мілководний	T	Ann	He	OgTr	MsHg	PrPs
81.	<i>Lusula pallidula</i> Kruschner Ожика бліда	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	SilPr
	Juncaginaceae Родина Тризубцеві						
82.	<i>Triglochin maritimum</i> L., Тризубець морський	HKr	Per	He	AlkTr	MsHg	PalHalPr
83.	<i>Triglochin palustre</i> L. Тризубець болотний	HKr	Per	He	MgTr	MsHg	HalPalPr
	Lemnaceae Родина Ряскові						
84.	<i>Lemna gibba</i> L., Ряска горбата	Hel	Per	ScHe	MsTr	Pl er	Aq
85.	<i>Lemna minor</i> L., Ряска мала	Hel	Per	ScHe	MsTr	Pl er	Aq
86.	<i>Lemna trisulca</i> L., Ряска триборозенчаста	Hel	Per	HeSc	MsTr	Hy er	Aq
87.	<i>Spirodela polirrhiza</i> (L.) Schleid., Спіродела багатокоренева	Hel	Per	He	MsTr	Pl er	Aq
88.	<i>Wolffia arrhiza</i> (L.) Horkel ex Wimm., Вольфія безкоренева	Hel	Per	He	MsTr	Pl er	Aq
	Liliaceae Родина Лілійні						
89.	<i>Gagea erubescens</i> (Bess.) Schult.et Schult.fil., Зірочки червонясті	G	Per	ScHe	MgTr	Ms	RuSil
90.	<i>Gagea lutea</i> (L.) Ker-Gawl., Зірочки жовті	G	Per	HeSc	MsTr	Ms	Sil

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
91.	<i>Gagea minima</i> (L.) Ker-Gawl., Зірочки малі	G	Per	HeSc	MsTr	Ms	PtSil
92.	<i>Gagea pusilla</i> (F.W.Schmidt) Schult.et Schult., Зірочки низенькі	G	Per	He	MgTr	XMs	RuSt
93.	<i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz, Тюльпан дібровний	G	Per	HeSc	MgTr	Ms	StSil
	Najadaceae Родина Пізухові						
94.	<i>Caulinia minor</i> (All.)Coss.et Germ. Каулінія мала	T	Ann	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
95.	<i>Najas marina</i> L., Пізуха морська	T	Ann	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
	Orchidaceae Родина Зозуленцеві						
96.	<i>Dactylorhiza incarnata</i> L., Пальчатокорінник м'ясочервоний	G	Per	He	MgTr	MsHg	PrPal
97.	<i>Anacamptis (Orchis) palustris</i> (Jacq.) R.M. Bataman, Pritgen et M.W. Chase, Зозулинець болотний	G	Per	He	AlkMsTr	MsHg	PrPal
98.	<i>Eripactis palustris</i> (L.) Crantz, Коручка болотна	G	Per	ScHe	OgMsTr	MsHg	PalPr
99.	<i>Orchis militaris</i> L., Зозулинець шоломоносний	G	Per	HeSc	MsTr	Ms	SilPr
	Poaceae Родина Злакові						
100.	<i>Aegilops cylindrica</i> Host, Егілопс циліндричний	T	Ann	He	OgMsTr	MsX	PsPtRu

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
101.	<i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb. (<i>Triticum</i> Ledeb.), Житняк пухнатоквітковий	G	Per	He	OgTr	MsX	RuPs
102.	<i>Agropyron lavrencoanum</i> Proculd., Житняк Лавренка	HKr	Per	He	OgTr	MsX	Ps
103.	<i>Agropyron pectinatum</i> (Bieb.) Beaux. (<i>Triticum</i> Schreb.), Житняк гребінчастий	HKr	Per	He	MsTr	X	St
104.	<i>Agrostis canina</i> L. Мітлиця собача	HKr	Per	ScHe	OgTr	Ms	StSMnPs
105.	<i>Agrostis gigantea</i> Roth, Мітлиця велетенська	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	SilPr
106.	<i>Agrostis stolonifera</i> L., Мітлиця повзуча	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Hg	PrPal
107.	<i>Agrostis vinealis</i> Schreb., Мітлиця виноградникова	HKr	Per	ScHe	OgTr	Ms	StSMnPs
108.	<i>Alopecurus aequalis</i> Sobol. (<i>A. fulvus</i> Sm.), Китник рівний	T	Ann	He	OgTr	Hg	PrPal
109.	<i>Alopecurus arundinaceus</i> Poir., Китник тростиниловий	G	Per	He	AlkMgTr	HgMs	HalPalPr
110.	<i>Alopecurus geniculatus</i> L., Китник колінчастий	T	Ann	He	OgTr	HgMs	PalPr
111.	<i>Alopecurus pratensis</i> L., Китник лучний	HKr	Per	He	MgTr	HgMs	Pr
112.	<i>Anisantha sterilis</i> (L.) Nevski, Анізанта неплідна	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	PrStRu
113.	<i>Anisantha tectorum</i> (L.) Nevski, Анізанта покрівельна	T	Ann	ScHe	OgMgTr	MsX	PsRu
114.	<i>Arpera spica-venti</i> (L.) Beauv., Метлюг звичайний	T	Ann	ScHe	OgTr	XMs	RuPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіроморфи	Ценоморфи
115.	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) J. et C. Presl, Райграс високий	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	SilPr
116.	<i>Beckmania eruciformis</i> (L.)Host. Бекманія звичайна	HKr	Per	ScHe	AlkMsTr	HgMs	PalPr
117.	<i>Brachypodium sylvatica</i> (Huds.) Beauv., Кузоніжка лісова	HKr	Per	Sc	MgTr	Ms	Sil
118.	<i>Bromopsis inermis</i> (Leys.)Holub, Стоколос безостий	G	Per	He	OgMgTr	XMs	RuPrSt
119.	<i>Bromopsis riparia</i> (Rehm.) Holub, Стоколос прибережний	G	Per	He	OgTr	MsX	PrSt
120.	<i>Bromus hordeaceus</i> L., Бромус м'який	T	Ann Bien	ScHe	MsTr	XMs	Ru
121.	<i>Bromus squarrosus</i> L., Бромус розчепірений	T	Ann Bien	ScHe	OgMgTr	MsX	RuPsSt
122.	<i>Calamagrostis canescens</i> (Web.)Roth, Куничник сіруватий	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	SilPrPal
123.	<i>Calamagrostis epigeios</i> (L.)Roth Куничник наземний	G	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	PsSilPr
124.	<i>Crypsis aculeata</i> (L.)Ait., Скритниця колюча	T	Ann	He	AlkMsTr	HgMs	HalPr
125.	<i>Crypsis alopecuroides</i> (Pill.et Mitt) Schrad.,Скритниця китниковидна	T	Ann	He	AlkMsTr	HgMs	HalPs
126.	<i>Crypsis schoenoides</i> (L.)Lam., Скритниця схенусовидна	T	Ann	He	AlkOgTr	Ms	HalPsPr
127.	<i>Dactylis glomerata</i> L., Грястиця збірна	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	SilPr
128.	<i>Digitaria ischaemum</i> (Schreb.) Muehl., Пальчатка звичайна	T	Ann	He	OgMsTr	MsX	Ru

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
129.	<i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) Scop., Пальчатка кров'яна	T	Ann	He	OgMsTr	Ms	PsRu
130.	<i>Echinochloa crusgalli</i> (L.) Beauv., Полоскуха звичайна	T	Ann	He	OgMgTr	MsHg	Ru
131.	<i>Elytrigia elongata</i> (Host) Nevski Пирій видовжений	HKr	Per	He	AlkTr	Ms	PrHal
132.	<i>Elytrigia intermedia</i> (Host) Nevski, Пирій середній	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	MsX	StPtPs
133.	<i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski, Пирій повзучий	G	Per	ScHe	MsTr	MsX- MsHg	StPrRu
134.	<i>Eragrostis minor</i> Host, Гусятник малий	T	Ann	He	OgMsTr	MsX	PsRu
135.	<i>Eragrostis pilosa</i> (L.) Beauv., Гусятник волосистий	T	Ann	He	OgTr	MsX	RuPtPs
136.	<i>Eragrostis suaveolens</i> A.Beck.ex Claus, Гусятник запашний	T	Ann	He	OgTr	MsX	SilPrPs
137.	<i>Festuca beckeri</i> (Hack) Trautv., Костриця Беккера	HKr	Per	He	OgTr	X	StSilPs
138.	<i>Festuca gigantea</i> (L.) Vill., Костриця велетенська	HKr	Per	Sc	MgTr	HgMs	Sil
139.	<i>Festuca regeliana</i> Pavl. (orientalis (Hack.) V. Krecz. et Bobr.), Костриця східна	HKr	Per	He	AlkTr	MsHg	HalPr
140.	<i>Festuca valesiaca</i> Goud. s.l., Костриця валіська	HKr	Per	He	MgTr	X	St
141.	<i>Glyceria fluitans</i> (L.) R.Br., Лелешняк плаваючий	HKr	Per	He	MsTr	Hel	PalAq
142.	<i>Glyceria maxima</i> (C.Hartm.) Holub., Лелешняк великий	HKr	Per	He	MsTr	HgHel	PalAq

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
143.	<i>Glyceria notata</i> (Chevall.), Лепешняк складчастий	HKr	Per	He	MsTr	Hg	PrPal
144.	<i>Hierochloe odorata</i> (L.)Beauv., Чаполог пахуча	G	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	SilStPr
145.	<i>Hierochloe repens</i> (Host) Beauv. Чаполог повзуча	G	Per	ScHe	OgMsTr	XM s	PsStPr
146.	<i>Hordeum leporinum</i> Link., Ячмінь заячий	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru
147.	<i>Koeleria sabuletorum</i> (Domin) Klokov, Келерія піскова	HKr	Per	He	OgTr	MsX	PsSt
148.	<i>Leersia orizoides</i> (L.) Sw., Леєрсія рисовидна	G	Per	HeSc	OgMsTr	HelHg	PrPal
149.	<i>Lolium perenne</i> L., Пажитниця багаторічна	HKr	Per	He	MgTr	XMs	RuPr
150.	<i>Melica altissima</i> L., Перлівка висока	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	SMn
151.	<i>Melica picta</i> C.Koch, Перлівка ряба	HKr	Per	ScHe	CaMsTr	XMs	Sil
152.	<i>Melica transsilvanica</i> Schur, Перлівка трансільванська	HKr	Per	ScHe	CaMsTr	MsX	SMnSt
153.	<i>Phalaroides arundinacea</i> (L.) Rauschert, Очеретянка звичайна	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsHg	PrPal
154.	<i>Phleum pratense</i> L., Тимофіївка лучна	HKr	Per	He	MgTr	Ms	Pr
155.	<i>Phragmites australis</i> (Cav.)Trin.ex Steud., Очерет звичайний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hel	PalAq
156.	<i>Poa angustifolia</i> L., Тонконіг вузьколистий	HKr	Per	ScHe	MsMgTr	MsX	SilPrSt

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
157.	<i>Poa annua</i> L., Тонконіг однорічний	T	Ann	HeSc	MsTr	Ms	RuSilPr
158.	<i>Poa bulbosa</i> L., Тонконіг бульбистий	HKr	Per	He	OgMsTr	MsX	RuSilSt
159.	<i>Poa compressa</i> L., Тонконіг стиснутий	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	MsX	RuSt
160.	<i>Poa nemoralis</i> L., Тонконіг дібровний	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	Sil
161.	<i>Poa palustris</i> L., Тонконіг болотяний	HKr	Per	He	MsTr	Mshg	PalPr
162.	<i>Poa pratensis</i> L., Тонконіг лучний	G	Per	He	MsTr	Ms	Pr
163.	<i>Poa remota</i> Forcelles, Тонконіг розсунутий	HKr	Per	ScHe	MsTr	HgMs	Sil
164.	<i>Poa sylvicola</i> Guss., Тонконіг лісовий	HKr	Per	HeSc	MgTr	HgMs	SilPalPr
165.	<i>Poa trivialis</i> L., Тонконіг звичайний	HKr	Per	He	MsTr	HgMs	SilPalPr
166.	<i>Puccinella distans</i> (Jacq.) Parl., Покісниця розставлена	HKr	Per	He	AlkMsTr	XMs	RuHalPr
167.	<i>Roegneria canina</i> (L.) Nevski, Регнерія собача	HKr	Per	HeSc	MgTr	Ms	Sil
168.	<i>Secale sylvestre</i> Host (<i>S. campestre</i> Kit.), Жито дике	T	Ann	He	OgTr	MsX	StRuPs
169.	<i>Setaria glauca</i> (L.) Beauv., Мишій сизий	T	Ann	He	MsTr	XMs	PsRu
170.	<i>Setaria viridis</i> (L.) Beauv., Мишій зелений	T	Ann	He	OgMsTr	XMs	PsRu
171.	<i>Stipa bogysthenica</i> Trin. et Rupr., Ковила дніпровська	HKr	Per	ScHe	OgTr	MsX	StPs

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
172.	<i>Stipa capillata</i> L., Ковила волосиста	HKr	Per	He	MsTr	X	PtSt
173.	<i>Zizania latifolia</i> Stapf., Цицанія широколиста	HKr	Per	He	MsTr	Hel	Aq
	Potamogetonaceae Родина Рдесникові						
174.	<i>Potamogeton berchtoldii</i> Fieb., Рдесник Берхтольда	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
175.	<i>Potamogeton compressus</i> L., Рдесник стиснутий	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
176.	<i>Potamogeton crispus</i> L., Рдесник кучерявий	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
177.	<i>Potamogeton gramineus</i> L., Рдесник злаколистий	HKr	Per	ScHe	MsTr	PlHy r	Aq
178.	<i>Potamogeton lucens</i> L., Рдесник блискучий	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
179.	<i>Potamogeton natans</i> L., Рдесник плаваючий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Pl r	Aq
180.	<i>Potamogeton pectinatus</i> L., Рдесник гребінчастий	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
181.	<i>Potamogeton perfoliatus</i> L., Рдесник пронизанолистий	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
182.	<i>Potamogeton trichoides</i> Cham. Et Schlecht., Рдесник волосовидний	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hy r	Aq
	Sparganiaceae Родина Їжачоголові						
183.	<i>Sparganium emersum</i> Rhem., Їжача голівка зринувша	HKr	Per	He	MsTr	Hg	Aq
184.	<i>Sparganium erectum</i> L., Їжача голівка пряма	HKr	Per	He	MsTr	Hel	PalAq

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
	Турпасаеae Родина Рогозові						
185.	<i>Typha angustifolia</i> L., Рогіз вузьколистий	HKr	Per	He	MsTr	Hel	PalAq
186.	<i>Typha latifolia</i> L., Рогіз широколистий	HKr	Per	He	MgTr	Hel	PalAq
187.	<i>Typha laxmannii</i> Lepech., Рогіз Лаксманів	HKr	Per	He	AlkMsTr	Hel	PalAq
	Zannicheliaceae Родина Цанікелієві						
188.	<i>Zannichelia palustris</i> L., Цанікелія болотна	HKr	Per	HeSc	AlkMsTr	Hу r	Aq
	Клас Magnoliopsida (Dicotyledones) Клас Дводольні						
	Aceraceae Родина Кленові						
189.	<i>Acer campestre</i> L., Клен польовий	Ph	Arb	ScHe	MgMsTr	XMs	SmnSil
190.	<i>Acer negundo</i> L., Клен ясенелистий	Ph	Arb	He	Og- MgTr	MsX- HgMs	SilCuRu
191.	<i>Acer platanoides</i> L., Клен гостролистий	Ph	Arb	HeSc	MgMsTr	Ms	Sil
192.	<i>Acer tataricum</i> L., Клен татарський	Ph	Arb	ScHe	Og- MgTr	MsX- HgMs	SilSMn
	Amaranthaceae Родина Щирицеві						
193.	<i>Amaranthus albus</i> L., Щириця біла	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
194.	<i>Amaranthus blitoides</i> S.Wats. (<i>A. blitus</i> L.), Щириця лободовидна	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru
195.	<i>Amaranthus retroflexus</i> L., Щириця зігнута	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru
	Anacardiaceae Родина Фісташкові						
196.	<i>Cotinus coggygia</i> Scop., Скумпія звичайна	Ph	Fr	ScHe	Og- MgTr	MsX	SmnCu
	Ariaceae Родина Зонтичні						
197.	<i>Aegopodium podagraria</i> L., Яглиця звичайна	G	Per	HeSc	MgTr	Ms	Sil
198.	<i>Aethusa cynapium</i> L., Собача петрушка звичайна	T HKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	XMs	SilRu
199.	<i>Antriscus cerefolium</i> (L.) Hoffm. (<i>A. longirostris</i> Bertol.), Бугила кервель	T	Ann	HeSc	MsTr	XMs	Ru
200.	<i>Antriscus sylvestris</i> (L.) Hoffm., Бугила лісова	HKr	Per	HeSc	MsTr	Ms	RuSil
201.	<i>Cenolophium denudatum</i> (Hornem) Tutin, Ценолофій оголений	HKr	Per	ScHe	OgTr	MsHg	PrPs
202.	<i>Chaerophyllum prescottii</i> DC., Бутень Прескотта	G	Bien	ScHe	MgTr	Ms	PrSilRu
203.	<i>Chaerophyllum temulum</i> L., Бутень п'янкий	T, HKr	Bien	HeSc	MsTr	Ms	RuSil
204.	<i>Cicuta virosa</i> L., Цикута отруйна	Hel	Per	HeSc	MsTr	Hg	Pal
205.	<i>Conium maculatum</i> L., Болиголов плямистий	HKr	Bien	He	MsTr	Ms	Ru

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
206.	<i>Daucus carota</i> L., Морква дика	HKr T	Per	ScHe	Og- MgTr	XMs	Ru
207.	<i>Eryngium campestre</i> L., Миколайчики польові	G	Per	He	MsTr	X	St
208.	<i>Eryngium planum</i> L., Миколайчики плоскі	HKr	Per	ScHe	Og-MsTr	XMs	StPr
209.	<i>Falcaria vulgaris</i> Bernch. (<i>F. rivini</i> Host.), Різак звичайний	HKr	Bien	He	MgTr	MsX	RuSt
210.	<i>Heracleum sibiricum</i> L., Борщівник сибірський	HKr	Bien	ScHe	MsTr	Ms	PrSil
211.	<i>Oenanthe aquatica</i> (L.) Poir., Омег водяний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hg	Pal
212.	<i>Pastinaca sylvestris</i> Mill. (<i>Peucedanum pastinaca</i> Beuth.), Пастернак дикий	HKr	Bien	ScHe	MsTr	Ms	SilPr
213.	<i>Peucedanum arenarium</i> Waldst. et Kit., Смовдь піскова	HKr	Per	ScHe	OgTr	XMs	PsSil
214.	<i>Peucedanum latifolium</i> (Bieb.) DC., Смовдь широколиста	HKr	Per	He	AlkTr	Ms	PrHal
215.	<i>Peucedanum oreoselinum</i> (L.) Moench., Смовдь гірська	HKr	Per	HeSc	OgTr	XMs	SilPs
216.	<i>Peucedanum palustre</i> (L.) Moench, Смовдь болотна	HKr	Bien	He	MgTr	MsHg	PrPal
217.	<i>Pimpinella saxifraga</i> L., Бедринець ломикаменський	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	MsX	StPr
218.	<i>Seseli libanotis</i> W.D.J.Koch subsp. <i>intermedium</i> (Rupr.) P.W. Ball Жабриця порізникова	HKr	Per	He	MsTrCa	X	PsPt
219.	<i>Seseli tortuosum</i> L., Жабриця звивиста	HKr	Per	He	OgTr	XMs	StPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
220.	<i>Siella erecta</i> (Huds.) M.Pimen., Сісла пряма	HKr	Per	He	OgTr	Hg	Pal
221.	<i>Silaum silaus</i> (L.) Schinz et Thell., Морквіник лучний	HKr	Per	He	MgTr	X	HalPr
222.	<i>Sium latifolium</i> L., Вех широколистий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hg	Pal
223.	<i>Sium sisaroides</i> DC. (<i>S. lancifolium</i> Bieb.), Вех сизаровидний	HKr	Per	He	MsTr	Hg	Pal
224.	<i>Torilis japonica</i> (Houtt.) DC (<i>T. antriscus</i> Ledeb.), Ториліс японський	T	Bien	ScHe	MsTr	XMs	RuSt
225.	<i>Trinia multicaulis</i> (Poir.) Schischk. (<i>T. henningii</i> Hoffm.) Тринія багатостеблова	HKr	Per	He	MsTr	X	PtSt
	Aristolochiaceae Родина Хвилівникові						
226.	<i>Aristolochia clematitis</i> L., Хвилівник звичайний	G	Per	HeSc	MsTr	HgMs	PrSil
227.	<i>Asarum europaeum</i> L., Копитняк європейський	G	Per	Sc	MgTr	Ms	Sil
	Arosupaseae Родина Барвінкові						
228.	<i>Vinca herbacea</i> Waldst. et Kit., Барвінок трав'янистий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	StSMn
	Asclepiadaceae Родина Ластівневі						
229.	<i>Asclepias syriaca</i> L., Ваточник сирійський	G	Per	He	MsTr	XMs	Ru

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
230.	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medik. (<i>V.officinale</i> Moench.) Ластовень лікарський	HKr	Per	HeSc	MsTr	MsX	StSil
231.	<i>Vincetoxicum rossicum</i> (Клеоп.) Barbar., Ластовень російський	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	PrSil
232.	<i>Vincetoxicum scandens</i> Somm. Ластовень виткий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	Sil
	Asteraceae Родина Айстрові (Складноцвіті)						
233.	<i>Achillea inundata</i> Kondr., Деревій заплашний	HKr	Per	He	MsTr	HgMs	PalPr
234.	<i>Achillea micrantha</i> Willd., Деревій дрібноквітковий	HKr	Per	ScHe	OgTr	MsX	Ps
235.	<i>Achillea nobilis</i> L., Деревій благородний	HKr	Per	He	MsTr	MsX	StPr
236.	<i>Achillea ochroleuca</i> Ehrh., Деревій блідо-жовтий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	RuSt
237.	<i>Achillea pannonica</i> Scheele, Деревій паннонський	HKr	Per	He	MsTr	X	St
238.	<i>Achillea setacea</i> Waldst.et Kit., Деревій щетинистий	HKr	Per	ScHe	MsTr	X	RuSt
239.	<i>Achillea submillefolium</i> Klok. et Krytzka, Деревій майже звичайний	HKr	Per	He	MsTr	XMs	PrSt
240.	<i>Ambrosia artemisifolia</i> L., Амброзія полинолиста	T	Ann	ScHe	OgMgTr	X	Ru
241.	<i>Anthemis ruthenica</i> Vieb., Роман руський	T	Ann	ScHe	OgTr	X	RuSt
242.	<i>Anthemis tinctoria</i> L. Роман напівфарбувальний	HKr	Ann	He	MsTr	MsX	RuSt

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
243.	<i>Arctium lappa</i> L., Лопух справжній	HKr	Bien	ScHe	MgTr	Ms	SilRu
244.	<i>Arctium nemorosum</i> Lej., Лопух дібровний	HKr	Bien	HeSc	MgTr	Ms	RuSil
245.	<i>Arctium tomentosum</i> Mill., Лопух павутинистий	HKr	Bien	He	MgTr	Ms	Ru
246.	<i>Artemisia absinthium</i> L., Полин гіркий	HKr	Per	He	MsTr	XMs	Ru
247.	<i>Artemisia austriaca</i> Jacq., Полин австрійський	Ch	Per	He	MsTr	X	RuSt
248.	<i>Artemisia campestris</i> L., Полин польовий	HKr	Per	He	OgMsTr	X	PsSt
249.	<i>Artemisia marschalliana</i> Spreng., Полин Маршала	HKr	Per	He	OgMsTr	X	Ps
250.	<i>Artemisia pontica</i> L., Полин понтійський	HKr	Per	ScHe	MsTr	X	SilSt
251.	<i>Artemisia santonica</i> L., Полин сантонінський	HKr	Per	He	AlkTr	XMs	Hal
252.	<i>Artemisia scoparia</i> Waldst. et Kit., Полин віників	T HKr	Bien	He	MsTr	MsX	Ru
253.	<i>Artemisia tshernieviana</i> Besser, Полин Черняєва	Ch	Fr	He	OgTr	Ms	Ps
254.	<i>Artemisia vulgaris</i> L., Полин звичайний	HKr	Per	ScHe	MgTr	Ms	PrRu
255.	<i>Aster novae-angliae</i> L., Айстра американська	HKr	Per	ScHe	MgTr	Ms	Cul
256.	<i>Bidens cernua</i> L., Череда поникла	T	Ann	He	MsTr	Hg	Pal
257.	<i>Bidens tripartita</i> L., Череда трироздільна	T	Ann	ScHe	MsTr	HgMs	PalPr

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
258.	<i>Carduus acanthoides</i> L., Будяк акантовидний	ТНК r	Ann Bien	He	MsTr	MsX	PrStRu
259.	<i>Carduus crispus</i> L., Будяк кучерявий	HKr	Bien	ScHe	MsTr	Ms	SilRu
260.	<i>Carduus nutans</i> L., Будяк пониклий	HKr	Bien	He	MgTr	MsX	StRu
261.	<i>Centaurea borysthenea</i> Grun., Волошка дніпровська	HKr	Bien	He	OgTr	MsX	Ps
262.	<i>Centaurea cyanus</i> L., Волошка синя	ТНК r	Ann Bien	He	MsTr	MsX	Ru
263.	<i>Centaurea diffusa</i> Lam., Волошка розлога	HKr	Bien	He	MsTr	X	StRu
264.	<i>Centaurea jacea</i> L., Волошка лучна	HKr	Per	ScHe	MgTr	Ms	Pr
265.	<i>Centaurea marschalliana</i> Spreng. Волошка Маршалла	HKr	Per	ScHe	MsTr	X	PtSt
266.	<i>Centaurea scabiosa</i> L., Волошка скабіозовидна	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsX	StRu
267.	<i>Centaurea trichocephala</i> Bieb., Волошка волосоголова	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	PrSt
268.	<i>Chartolepis intermedia</i> Boiss., Хартолепіс середній	G	Per	He	AlkTr	Ms	PrHal
269.	<i>Chondrilla graminea</i> M.Bieb. Хондрила злаколиста	HKr	Bien	He	OgTr	MsX	SilPs
270.	<i>Chondrilla juncea</i> L., Хондрила ситниковидна	HKr	Bien Per	He	OgTr	MsX	RuStPs
271.	<i>Chondrilla latifolia</i> Bieb., Хондрила широколиста	HKr	Bien Per	He	OgTr	MsX	PtPsSt
272.	<i>Cichorium inthabus</i> L., Цикорій дикий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	RuStPr

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
273.	<i>Cirsium alatum</i> (S.B.Gmel.)Bobr., Осот крилатий	HKr	Bien	He	AlkTr	Ms	PrHal
274.	<i>Cirsium canum</i> (L.) All., Осот сірий	HKr	Per	He	AlkTr	Ms	PrHal
275.	<i>Cirsium esculentum</i> C. A. May., Осот їстівний	HKr	Per	He	AlkMsTr	XMs	PrHal
276.	<i>Cirsium setosum</i> (Willd.) Bess., Осот щетинистий	G	Per	He	MsTr	MsX	Ru
277.	<i>Cirsium ucrainicum</i> Bess., Осот український	HKr	Bien	He	OgMsTr	X	RuSt
278.	<i>Cirsium vulgare</i> (Savit) Ten., Осот звичайний	HKr	Bien	ScHe	MgTr	XMs	Ru
279.	<i>Coniza canadensis</i> (L.) Cronq., (<i>Erigeron Canadensis</i> L.) Злінка канадська	T HKr	Ann Bien	ScHe	OgMgTr	MsX	Ru
280.	<i>Crepis rhoedifolia</i> M.Bieb. (<i>Barkhausia rhoedifolia</i>), Баркагузія маколиста	T	Ann	He	MsTr	MsX	StRu
281.	<i>Crepis tectorum</i> L., Скереда покрівельна	T HKr	Bien	He	OgMsTr	MsX	PsStRu
282.	<i>Echinops ruthenicus</i> M.Bieb., Головатень руський	HKr	Per	ScHe	MgTr	X	PtSt
283.	<i>Echinops sphaerocephalus</i> L., Головатень круглоголовий	HKr	Per	ScHe	MsTr	X	SMnSt
284.	<i>Erigeron podolicus</i> Bess., Злінка подільська	HKr	Bien	He	OgMsTr	XMs	StPr
285.	<i>Eupatorium cannabinum</i> L., Сідач конопляний	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	SilPr
286.	<i>Filago arvensis</i> L., Жабник польовий	T	Ann	ScHe	OgMsTr	MsX	SilStRu

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
287.	<i>Galatella biflora</i> (L.) Nees (<i>G. novopokrovskii</i> Zefir.), Солонечник Новопокровського	HKr	Per	ScHe	MgTr	X	StPr
288.	<i>Galatella dracunculoides</i> (Lam.) Nees, Солонечник естрагоновий	G	Per	ScHe	MgTr	MsX	SilSt
289.	<i>Galatella linosyris</i> (L.) Rchb.f., Кринітарія звичайна	HKr	Per	ScHe	MgTr	X	St
290.	<i>Gnaphalium rossicum</i> Kirp., Сухоцвіт російський	T	Ann	He	Og-MsTr	MsHg	RuPs
291.	<i>Grindelia squarrosa</i> (Pursh) Dunal., Гринделія розчепірена	HKr	Per	He	Og- MgTr	MsX	Ru
292.	<i>Helianthus annuus</i> L., Соняшник однорічний	T	Ann	He	MgTr	XMs	Cu
293.	<i>Helishyrum arenarium</i> (L.) Moench., Цмин пісковий	HKr	Per	He	OgTr	MsX	StPs
294.	<i>Hieracium umbellatum</i> L., Нечуйвітер зонтичний	HKr	Per	ScHe	OgTr	MsX	StPs
295.	<i>Hieracium virosum</i> Pall., Нечуйвітер отруйний	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	SMnPtSt
296.	<i>Inula aspera</i> Poir., Оман шорсткий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	PrPtSt
297.	<i>Inula britannica</i> L. , Оман британський	HKr	Per	He	MsTr	Ms	RuPr
298.	<i>Inula helenium</i> L., Оман високий	HKr	Per	He	MgTr	HgMs	Pr
299.	<i>Inula salicina</i> L., Оман верболистий	G	Per	ScHe	OgTr	XMs	PrSil
300.	<i>Iva xanthifolia</i> Nutt., Чорноцир нетреболистий	T	Ann	ScHe	OgMgTr	XMs	Ru

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
301.	<i>Jurinea cyanoides</i> (L.) Rchb., Юринея волошко видна	HKr	Per	He	OgMsTr	MsX	PsSt
302.	<i>Lactuca serriola</i> Torner, Латук компасний	T HKr	Ann Bien	He	MsTr	XMs	Ru
303.	<i>Lactuca tatarica</i> (L.) C. A. Mey., Латук татарський	G	Per	He	MsTr	XMs	HalRu
304.	<i>Lapsana communis</i> L., Празелень звичайна	T	Ann	HeSc	MgTr	XMs	RuSil
305.	<i>Leontodon autumnalis</i> L., Любочки осінні	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	RuPr
306.	<i>Oporordum acanthium</i> L., Татарник звичайний	HKr	Bien	He	MsTr	MsX	Ru
307.	<i>Petasites spurius</i> (Retz.) Rchb., Кремена несправжня	G	Per	ScHe	OgTr	MsHg	Ps
308.	<i>Phalacrolooma annuum</i> (L.) Dumort. (<i>Stenactis annua</i> Nees.), Стенактіс однорічний	THK r	Ann Bien	ScHe	MsTr	MsX	Ru
309.	<i>Picris hieracioides</i> L., Гіркуша нечуйвітрова	HKr	Per	He	MsTr	MsX	RuSt
310.	<i>Pilosella echioides</i> (Lumn.) F.Schultz. et Sch.Bip, Нечуйвітер синяковидний	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	MsX	SilPsSt
311.	<i>Pilosella officinarum</i> F.Schultz. et Sch., Нечуйвітер волохатенький	HKr	Per	He	OgMsTr	XMs	PsSilPr
312.	<i>Ptarmica cartilaginea</i> (Ledeb. ex Rchb.) Ledeb., Чихавка хрящувата	HKr	Per	He	MsTr	HgMs	Pr
313.	<i>Ptarmica salicifolia</i> (Besser) Serg., Чихавка вербо листа	HKr	Per	He	OgMsTr	MsHg	PalPr
314.	<i>Pulicaria vulgaris</i> Gaertn., Блошниця звичайна	T	Ann	He	AlkMsTr	MsHg	RuPr

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
315.	<i>Rhaponticum serratuloides</i> (Georgi) Vobr., Рапонтікум серпієвидний	HKr	Per	He	AlkTr	MsHg	HalPr
316.	<i>Saussurea amara</i> DC., Сосюрея гірка	HKr	Per	He	AlkTr	HgMs	HalPr
317.	<i>Scorzonera ensifolia</i> Bieb., Скорозонера мечолиста	HKr	Per	He	OgTr	XMs	PrPs
318.	<i>Scorzonera laciniata</i> L., Скорозонера роздільнолиста	HKr	Per	He	AlkTr	X-Ms	HalStPr
319.	<i>Scorzonera parviflora</i> Jacq., Скорозонера дрібноквіткова	HKr	Per	He	AlkTr	Ms	HalPr
320.	<i>Senecio borysthenicus</i> (DC.)Andrz. Ex Czern., Жовтозілля дніпровське	HKr	Per	ScHe	OgTr	XMs	Ps
321.	<i>Senecio erucifolius</i> L., Жовтозілля еруколисте	HKr	Per	He	AlkMsTr	XMs	StHalPr
322.	<i>Senecio grandidentatus</i> Ledeb. (<i>S. arenerius</i> Bieb.), Жовтозілля великозубчасте	HKr	Per	ScHe	AlkOgM sTr	XMs	StPsHalPr
323.	<i>Senecio jacobaea</i> L., Жовтозілля лучне	HKr	Per	He	MsTr	MsX	RuSMnPr St
324.	<i>Senecio paucifolius</i> S.G. Gmel., Жовтозілля небагатолисте	HKr	Per	He	AlkTr	XMs	HalPr
325.	<i>Senecio schvetzovii</i> Korsh., Жовтозілля Швецова	HKr	Per	He	AlkCaM gTr	MsX	CrHalPr
326.	<i>Senecio tataricus</i> Less., Жовтозілля татарське	HKr	Per	ScHe	MsTr	HgMs	PrPal
327.	<i>Senecio vernalis</i> Waldst. et Kit., Жовтозілля весняне	T	Ann	ScHe	Og- MgTr	XMs	Ru
328.	<i>Senecio vulgaris</i> L., Жовтозілля звичайне	T	Ann	He	MsTr	Ms	Ru

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
329.	<i>Serratula coronata</i> L., Серпій увінчаний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	SMnPr
330.	<i>Solidago canadensis</i> L., Золотушник канадський	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	RuCul
331.	<i>Solidago virgaurea</i> L., Золотушник звичайний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	Sil
332.	<i>Sonchus arvensis</i> L., Жовтий осот польовий	G	Per	He	MgTr	MsX- MsHg	PrRu
333.	<i>Sonchus oleraceus</i> L., Жовтий осот городній	T	Ann	He	MsTr	XMs	Ru
334.	<i>Sonchus palustris</i> L., Жовтий осот болотний	HKr	Per	He	MsTr	MsHg	Pal
335.	<i>Tanacetum vulgare</i> L., Пижмо звичайне	HKr	Per	He	OgMgTr	MsX	StRuPr
336.	<i>Taraxacum bessarabicum</i> (Hornem.) Hand-Mazz., Кульбаба бессарабська	HKr	Per	He	MgAlkT r	Ms	PalHalPr
337.	<i>Taraxacum officinale</i> Wigg. aggr., Кульбаба лікарська	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	RuPr
338.	<i>Tragopogon borystenicus</i> Artemcz., Козельці дніпровські	HKr	Bien	He	OgTr	MsX	PsSt
339.	<i>Tragopogon dasyrhyinchus</i> Artemtcz., Козельці шорстконосикові	HKr	Bien	He	MgTr	X	PsSt
340.	<i>Tragopogon major</i> Jacq. (<i>T. dubius</i> Scor.), Пижмо звичайне	HKr	Bien	He	MsTr	MsX	SMnRuSt
341.	<i>Tragopogon ucrainicus</i> Artemtcz., Козельці українські	HKr	Bien	He	OgTr	MsX	StPs

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
342.	<i>Tripleurospermum inodorum</i> (L.) Sch. (<i>Matricaria perforata</i> Merat), Ромашка продріявлена	ТНК r	Bien	He	MgTr	MsX	Ru
343.	<i>Tripolium pannonicum</i> (Jacq.) Dobroc. (<i>Tripolium vulgare</i> Nees L.), Солончакова айстра паннонська	HKr	Bien	He	MsAlkTr	MsHg	PalPrHal
344.	<i>Tussilago farfara</i> L., Підбіл звичайний	G	Per	He	MsTr	MsHg	RuPr
345.	<i>Xanthium albinum</i> (Widd.) H. Scholtz, Нетреба ельбінська	T	Ann	He	Og- MgTr	XMs- MsHg	Ru
346.	<i>Xanthium strumarium</i> L., Нетреба звичайна	T	Ann	He	MsTr	HgMs- XMs	Ru
	Berberidaceae Родина Барбарисові						
347.	<i>Berberis vulgaris</i> L., Барбарис звичайний	nPh	Fr	ScHe	OgMsTr	MsX	SMnSil
348.	<i>Mahonia aquifolium</i> Nutt., Магонія падуболиста	nPh	Fr	HeSc	OgMgTr	Ms	SilCu
	Betulaceae Родина Березові						
349.	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaerthn., Вільха клейка	Ph	Arb	ScHe	MgTr	Hg	PalSil
350.	<i>Betula pendula</i> Roth, Береза повисла	Ph	Arb	ScHe	OgMsTr	Ms	Sil
	Boraginaceae Родина Шоретколисті						
351.	<i>Anchusa gmelini</i> Ledeb., Воловик Гмеліна	HKr	Per	He	OgTr	MsX	Ps
352.	<i>Anchusa officinalis</i> L, Воловик лікарський	HKr	Bien	ScHe	OgTr	MsX	RuPs

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
353.	<i>Asperugo procumbens</i> L., Гостриця лежача	T	Ann	ScHe	MsTr	XMs	Ru
354.	<i>Buglossoides arvensis</i> (L.) I.M. Johnst., Буглосоїдес польовий	T HKr	Ann	ScHe	MsTr	MsX	Ru
355.	<i>Buglossoides czernjajevii</i> (Klok.) Czer., Буглосоїдес Черняєва	T	Ann	He	OgTr	MsX	PtSilPs
356.	<i>Cynoglossum officinale</i> L., Чорнокорінь лікарський	G	Ann	He	OgTr	XMs	Ru
357.	<i>Echium vulgare</i> L., Синяк звичайний	HKr	Bien	He	MsTr	X	PsStRu
358.	<i>Lappula patula</i> (Lehm.) Menyharth, Липучка розлога	HKr	Bien	He	MsTr	X	St
359.	<i>Lappula squarrosa</i> (Retz.) Dumort., Липучка відхилена	HKr	Bien	He	OgMsTr	MsX	RuSt
360.	<i>Lithospermum officinale</i> L., Горобейник лікарський	T	Ann	He	MsTr	X	RuStPt
361.	<i>Lycopsis orientalis</i> L., Кривоцвіт східний	T	Ann	He	MsTr	XMs	StRu
362.	<i>Myosotis arvensis</i> (L.) Hill. Незабудка польова	T	Ann	He	MsTr	MsX	SMnRuPr St
363.	<i>Myosotis laxa</i> Lehm. (<i>M. caespitosa</i> K.P.Suchultz), Незабудка дерниста	T,H Kr	Ann Bien	ScHe	MsTr	MsX	PrPal
364.	<i>Myosotis micrantha</i> Pall.ex Lehm.(<i>M. stricta</i> Link), Незабудка дрібноквіткова	HKr	Per	He	MsTr	HgMs	SMnPSt
365.	<i>Myosotis scorpioides</i> L. (<i>M.</i> <i>palustris</i> L.), Незабудка болотна	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hg	PrPal
366.	<i>Nonea pulla</i> (L.) DC., Куряча сліпота звичайна	T	Ann Bien	He	MsTr	XMs	RuSt

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
367.	<i>Omphalodes scorpioides</i> (Haenke) Schrank, Омфалодес завитий	Т	Ann	HeSc	MgTr	Ms	SilRu
368.	<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort., Медунка темна	HKr	Per	HeSc	MsTr	Ms	Sil
369.	<i>Symphytum officinale</i> L., Живокіст лікарський	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsHg	PalPr
	Brassicaceae Родина Хрестоцвіті						
370.	<i>Alliaria petiolata</i> (Bieb.) Cavara et Grande, Кінський часник	HKr	Per	HeSc	MsTr	XMs	RuSil
371.	<i>Alyssum calycinum</i> L., Бурачок чашечковий	Т	Ann	He	MsTr	MsX	StPt
372.	<i>Alyssum minutum</i> Schlecht. ex DC., Бурачок дрібний	Т	Ann	He	MsTr	MsX	PtPs
373.	<i>Alyssum tortuosum</i> Waldst. et Kit., Бурачок покручений	HKr	Per	He	CaOgTr	X	CrPsPt
374.	<i>Arabidopsis thaliana</i> (L.) Heynh. Різушка Таля	HKr	Ann Bien	He	OgTr	XMs	PsRu
375.	<i>Barbarea stricta</i> Andrz., Суріпиця пряма	Т HKr	Ann Bien	ScHe	MgTr	HgMs	PalPr
376.	<i>Barbarea vulgaris</i> R.Br. subsp. <i>arcuata</i> (Opiz.) Reichenb., Суріпиця дуговидна	HKr	Bien	He	MsMgTr	XMs	RuPr
377.	<i>Berteroa incana</i> (L.) DC., Гикавка сіра	HKr	Bien	ScHe	Og- MgTr	XMs	Ru
378.	<i>Bunias orientalis</i> L., Сverbіга східна	Т HKr	Bien	ScHe	OgMgTr	XMs	Ru
379.	<i>Camelina microcarpa</i> Andrzej., Рижий дрібноплідний	Т	Ann	He	MsTr	XMs	SilRu

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
380.	<i>Camelina sylvestris</i> Wallr., Рижій дикий	HKr	Bien	He	MsTr	MsX	RuSt
381.	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik., Грицики звичайні	T	Ann	He	MsTr	XMs	Ru
382.	<i>Cardamine amara</i> L., Жеруха гірка	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	SilPal
383.	<i>Cardamine dentata</i> Schult., Жеруха зубчаста	HKr	Per	He	MsTr	HgMs	PrPal
384.	<i>Cardamine impatiens</i> L., Жеруха недоторкана	T HKr	Ann Bien	HeSc	MsTr	HgMs	PalSil
385.	<i>Cardamine parviflora</i> L., Жеруха дрібноцвіта	T	Ann	ScHe	MsTr	HgMs	PalPsPr
386.	<i>Cardaminopsis arenosa</i> (L.) Наyek., Кардаминопис пісковий	HKr	Bien	He	OgTr	XMs	PtPs
387.	<i>Cardaria draba</i> (L.) Desv., Кардарія крупко видна	G	Per	He	MsTr	MsX	Ru
388.	<i>Chorispora tenella</i> (Pall.) DC., Хориспора ніжна	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru
389.	<i>Descurainia sophia</i> (L.) Webb et Plantl, Кудрявець Софії	T	Ann	He	MsTr	XMs	Ru
390.	<i>Diplotaxis muralis</i> (L.) DC., Дворядник мурів	T HKr	Ann Bien	He	MsTr	MsX	PtRu
391.	<i>Diplotaxis tenuifolia</i> (L.) DC., Дворядник тонколистий	HKr Ch	Per	He	MsTr	MsX	Ru
392.	<i>Draba nemorosa</i> L., Крупка дібровна	T	Ann	He	MsTr	XMs	Ru
393.	<i>Erophila verna</i> (L.) Bess., Веснянка весняна	T	Ann	He	OgMsTr	XMs	RuPsSt

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
394.	<i>Erucastrium armoracioides</i> (Czern.ex Turcz.) Cruchet, Рогачка хриновидна	HKr	Bien	He	MsTr	MsX	RuSt
395.	<i>Erysimum aureum</i> M.Bieb. (<i>E. sylvaticum</i> MB.), Жовтушник лісовий	HKr	Bien	HeSc	MsTr	XMs	SMnSil
396.	<i>Erysimum diffusum</i> Ehrh. (<i>E. canescens</i> Roth.), Жовтушник розлогий	HKr	Bien	He	MsTr	X	RuSt
397.	<i>Euclidium syriacum</i> (L.) R.Br., Евклідій сирійський	T	Per	He	MsTr	X	Ru
398.	<i>Lepidium densiflorum</i> Schrad., Хрінниця густоцвіта	T HKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	MsX	PsRu
399.	<i>Lepidium latifolium</i> L., Хрінниця широколиста	HKr	Per	He	AlkMsTr	XMs	PrHal
400.	<i>Lepidium perfoliatum</i> L., Хрінниця пронизано листа	THK r	Bien	He	MsTr	MsX	RuSt
401.	<i>Lepidium ruderales</i> L., Хрінниця смердюча	T HKr	Ann Bien	He	AlkMsTr	MsX	HalRu
402.	<i>Raphanus raphanistrum</i> L., Редька дика	T	Ann	He	MsTr	XMs	Ru
403.	<i>Rapistrum perenne</i> (L.) All, Ріпниця багаторічна	HKr	PerBi en	He	OgMsTr	Ms	RuSt
404.	<i>Rorippa amphibia</i> (L.) Bess., Водяний хрін земноводний	G	Per	HeSc	MgTr	HuHg	AqPal
405.	<i>Rorippa x anceps</i> (Wahlenb.) Reichenb., Водяний хрін простертий	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	Pr
406.	<i>Rorippa austriaca</i> (Crantz.) Bess. (<i>N. Turczaninowii</i>), Водяний хрін австрійський	HKr G	Per	He	Og-MsTr	HgMs	RuPalPr

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
407.	<i>Rorippa brachycarpa</i> (C.A.Mey.) Науек (N. sterile), Водяний хрін короткоплодий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	Pr
408.	<i>Rorippa palustris</i> (L.) Bess., Водяний хрін болотний	HKr	Per	HeSc	OgMsTr	HgMs	Pal
409.	<i>Rorippa sylvestris</i> (L.) Bess., Водяний хрін лісовий	G HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	Pr
410.	<i>Sinapis arvensis</i> L., Гірчиця польова	T	Ann	He	MgTr	MsX	Ru
411.	<i>Sisymbrium altissimum</i> L., Сухоребрик високий	T HKr	Ann Bien	He	MsTr	XMs	Ru
412.	<i>Sisymbrium loeselii</i> L., Сухоребрик Льозеліїв	T HKr	Ann Bien	He	OgMsTr	MsX	Ru
413.	<i>Sisymbrium officinale</i> (L.) Scop., Сухоребрик лікарський	HKr	Ann Bien	He	MsTr	MsX	Ru
414.	<i>Syrenia cana</i> (Pall.et Mitt.) Neilr., Сиренія сиза	HKr	Bien	He	OgTr	MsX	Ps
415.	<i>Thlaspi arvense</i> L., Талабан польовий	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru
416.	<i>Turritis glabra</i> L., Пужник голий	T HKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	Ms	RuSMn
	Caesalpinziaceae Родина Цезальпінієві						
417.	<i>Gleditschia triacanthos</i> L., Гледичія колюча	Ph	Arb	He	MsTr	MsX	SilCu
	Callitrichaceae Родина Виринницеві						
418.	<i>Callitriche sopherocarpa</i> Sendtner, Виринниця тупоплідна	T	Ann	ScHe	MsMgTr	Hу r	PalAq

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
419.	<i>Callitriche palustris</i> (C. verna) L. Виринниця весняна	T	Ann	ScHe	MsMgTr	Hу r	AqPal
	Campanulaceae Родина Дзвоникові						
420.	<i>Campanula bononiensis</i> L., Дзвоники болонські	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	StSil
421.	<i>Campanula patula</i> L., Дзвоники розлогі	HKr	Bien	ScHe	MsTr	XMs	SilPr
422.	<i>Campanula rapunculoides</i> L., Дзвоники ріпчастовидні	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	StPrSil
423.	<i>Campanula sibirica</i> L., Дзвоники сибірські	HKr	Bien	He	MsTr	MsX	RuPrSt
424.	<i>Campanula trachelium</i> L., Дзвоники крапиволисті	HKr	Per	HeSc	MsTr	Ms	SMnSil
425.	<i>Jasione montana</i> L. , Агалик-трава гірська	HKr	Bien	ScHe	OgTr	MsX	SilPs
	Cannabaceae Родина Коноплеві						
426.	<i>Cannabis ruderalis</i> Janisch., Коноплі рудеральні	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru
427.	<i>Humulus lupulus</i> L., Хміль звичайний	G	Per	HeSc	MsTr	XMs-Hg	Sil
	Caprifoliaceae Родина Жимолостеві						
428.	<i>Lonicera tatarica</i> L., Жимолость татарська	nPh	Fr	ScHe	MsTr	MsX	SMnCu
429.	<i>Sambucus nigra</i> L., Бузина чорна	nPh	Fr	ScHe	MgMsTr	Ms	RuSil
430.	<i>Sambucus racemosa</i> L., Бузина червона	nPh	Fr	ScHe	OgMsTr	Ms	PsRuSil

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
431.	<i>Viburnum opulus</i> L., Калина звичайна	nPh	Fr	HeSc	MgTr	Ms	Sil
	Caryophyllaceae Родина Гвоздичні						
432.	<i>Alsine media</i> L. (<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.), Мокриця середня	T HKr	Ann Bien	ScHe	MsMgTr	HgMs	SilRu
433.	<i>Arenaria uralensis</i> Pall. ex Spreng., Піщанка клейка	T HKr	Ann Bien	He	OgMsTr	MsX	PsStRu
434.	<i>Cerastium holosteoides</i> Fries., Роговик косянцевий	HKr	Per	ScHe	MgMsTr	Ms	SMnPr
435.	<i>Cerastium semidecandrum</i> L. (<i>C. rotundatum</i> Schur), Роговик круглолистий	T	Ann	He	OgTr	Ms	PsSt
436.	<i>Coronaria flos-cuculi</i> (L.) Four. (<i>Lychnis flos-cuculi</i> L.), Зозулин цвіт звичайний	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	SMnPalPr
437.	<i>Cucubalus baccifer</i> L., Дутень ягідний	HKr	Per	HeSc	MgTr	HgMs	PrSil
438.	<i>Dianthus campestris</i> Bieb., Гвоздика польова	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	PsStSMn
439.	<i>Dianthus eugeniae</i> Клепов, Гвоздика Івги	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	SilSt
440.	<i>Dianthus platyodon</i> Klokov, Гвоздика плоско зуба	HKr	Per	He	OgTr	MsX	SilPs
441.	<i>Dianthus squarrossus</i> Bieb., Гвоздика розчепірена	Ch	Per	He	OgTr	XMs	Ps
442.	<i>Dichodon viscidum</i> (M. Bieb.) Holub (<i>Cerastium dubium</i> (Bast.) Ikonn.), Діхонд сумнівний	T	Ann	He	AlkTr	HgMs	HalPr
443.	<i>Elisanthe noctiflora</i> (L.) Rupr., Елізанта ночецвіта	HKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	XMs	SMnPr

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
444.	<i>Eremogone micradenia</i> (P.Smirn.) Ikonn., Пустельниця дрібнозалозкова	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	SMnSt
445.	<i>Gypsophila paniculata</i> L., Лещиця волотиста	HKr	Per	He	OgMsTr	MsX	PsSt
446.	<i>Gypsophila perfoliata</i> L., Лещиця пронизаноліста	HKr	Per	He	AlkTr	XMs	HalPr
447.	<i>Herniaria polygama</i> J. Gay, Остудник багатощлюбний	T	Ann	He	MsOgTr	MsX	RuPs
448.	<i>Holosteum umbellatum</i> L., Костянець зонтичний	T	Ann	He	OgMsTr	XMs	RuPtSt
449.	<i>Melandrium album</i> (Mill.) Garcke Куколиця біла	HKr	Bien	ScHe	MsTr	MsX	RuSMnPr
450.	<i>Minuartia piscunovii</i> Klokov, Мінуарція Піскунова	T	Ann	He	OgTr	MsX	Ps
451.	<i>Moeringia trinervia</i> (L.) Clairv., Мерінгія трижилкова	THK r	Ann Bien	HeSc	MsTr	HgMs	Sil
452.	<i>Myosoton aquaticum</i> (L.) Moench, Слабник водяний	HKr	Per	ScHe	Og-MsTr	HgMs	PalPr
453.	<i>Oberna cserei</i> (Baumg.) Ikonn. (<i>Silene coringiiifolia</i> Andrz.), Хлопавка бобовидна	THK r	Ann Bien	He	MsTr	XMs	PrPtSt
454.	<i>Otites borysthenica</i> (Grun.) Klokov, Вуханка дніпровська	HKr	Per	He	MsOgTr	XMs	StPs
455.	<i>Otites densiflorus</i> (D'Urv.) Grossh., Вуханка густоцвіта	HKr	Ann Bien	He	OgMsTr	MsX	PsSt
456.	<i>Psammophiliella muralis</i> (L.) Ikonn., Пісколюбка мурова	T	Ann	He	MsTr	Ms	RuPrSt
457.	<i>Saponaria officinalis</i> L., Мильнянка лікарська	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	RuSMnPr

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
458.	<i>Silene chlorantha</i> (Willd.) Ehrh., Смілка зеленоцвіта	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	PsiSt
459.	<i>Silene dichotoma</i> Ehrh. Смілка вильчата	TKr	Ann Bien	He	MsTr	XMs	StRu
460.	<i>Silene multiflora</i> (Waldst. et Kit.) Pers., Смілка багатоквіткова	HKr	Per	He	AlkMsTr	XMs	HalPrSt
461.	<i>Silene nutans</i> L., Смілка поникла поникла	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	SMnPs
462.	<i>Silene tatarica</i> (L.) Pers., Смілка татарська	Ch HKr	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	SMnPsPr
463.	<i>Spergula arvensis</i> L., Шпергель польовий	T	Ann	ScHe	OgMsTr	MsX	PsiRu
464.	<i>Spergularia media</i> (L.) C. Presl, Стелюшок середній	HKr	Per	He	AlkTr	HgMs	PrHal
465.	<i>Stellaria graminea</i> L., Зірочник злаковидний	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	SMnPr
466.	<i>Stellaria holostea</i> L., Зірочник костяницевий	Ch HKr	Per	HeSc	MsTr	Ms	Sil
467.	<i>Stellaria palustris</i> Retz., Зірочник болотний	HKr	Per	He	MsMgTr	Hg	PalPr
	Celastraceae Родина Бруслинові						
468.	<i>Euonymus europaea</i> L., Бруслина європейська	sPh	Fr	HeSc	MsTr	Ms	SMnSil
469.	<i>Euonymus verrucosa</i> Scop., Бруслина бородавчата	sPh	Fr	HeSc	MsTr	Ms	SMnSil
	Ceratophyllaceae Родина Куширові						
470.	<i>Ceratophyllum demersum</i> L., Кушир темно-зелений	HKr	Per	Sc	AlkMgTr	Hy er	Aq

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
471.	<i>Ceratophyllum submersum</i> L., Кушир підводний	HKr	Per	Sc	MgTr	Hу er	Aq
472.	<i>Ceratophyllum tanaiticum</i> Sapjeg., Кушир донський	HKr	Per	HeSc	MgTr	Hу er	Aq
	Chenopodiaceae Родина Лободові						
473.	<i>Atriplex micrantha</i> C.A.mey., Лутига дрібноцвітна	T	Ann	He	AlkMsTr	HgMs	RuHalPr
474.	<i>Atriplex oblongifolia</i> Waldst. Et Kit, Лутига видовженолиста	T	Ann	He	MsTr	HgMs	RuHalPs
475.	<i>Atriplex patula</i> L., Лутига розлога	T	Ann	He	MsTr	XMs	Ru
476.	<i>Atriplex prostrata</i> Boucher, Лутига лежача	T	Ann	ScHe	AlkMsTr	XMs	RuHalPr
477.	<i>Atriplex sagittata</i> Borkh (<i>A.nitens</i> Schkuhr), Лутига блискуча	T	Ann	He	AlkMsTr	MsHg	RuHalPr
478.	<i>Atriplex tatarica</i> L., Лутига татарська	T	Ann	He	MsTr	MsX	RuHal
479.	<i>Chenopodium album</i> L., Лобода біла	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	Ru
480.	<i>Chenopodium chenopodioides</i> (L.) Aellen (Ch. botryoides Smith), Лобода китицевидна	T	Ann	He	AlkTr	HgMs	Hal
481.	<i>Chenopodium glaucum</i> L., Лобода сиза	T	Ann	He	AlkTr	MsHg	PrRuHal
482.	<i>Chenopodium hybridum</i> L., Лобода гібридна	T	Ann	HeSc	MsTr	XMs	SilRu
483.	<i>Chenopodium polyspermum</i> L. Лобода багатонасінна	T	Ann	HeSc	OgMsTr	XMs	RuSMnPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
484.	<i>Chenopodium rubrum</i> L., Лобода червона	T	Ann	ScHe	OgMsTr	HgMs	RuPs
485.	<i>Chenopodium urbicum</i> L., Лобода міська	T	Ann	He	MsTr	Ms	Ru
486.	<i>Corispermum hyssopifolium</i> L., Верблюдка гісополиста	T	Ann	ScHe	OgTr	XMs	RuSilPs
487.	<i>Corispermum nitidulum</i> Klok., Верблюдка блискуча	T	Ann	ScHe	OgMsTr	MsX	StPs
488.	<i>Halimione pedunculata</i> (L.) Aell., Галіміона черешку вата	T	Ann	He	AlkTr	XMs	Hal
489.	<i>Kochia laniflora</i> (S. G. Gmel.) Borb. (K. arenaria Roth), Віничча шерстисте	T	Ann	ScHe	OgTr	MsX	RuSilPs
490.	<i>Kochia scoraria</i> (L.) Schrad., Віничча справжнє	T	Ann	He	OgMsTr	MsX	PsrRu
491.	<i>Petrosimonia triandra</i> (Pall.) Simonk, Петросімонія три тичинкова	T	Ann	He	AlkTr	MsX	StHal
492.	<i>Polycnemum majus</i> A. Br., Наземка велика	T	Ann	He	OgMsTr	MsX	RuPsPt
493.	<i>Salicornia prostrata</i> Pall. (S. europaea L.), Солонець європейський	T	Ann	He	AlkTr	HgMs	Hal
494.	<i>Salsola tragus</i> L. (S. iberica Sennen et Pau), Курай іберійський	T	Ann	He	MsTr	X	RuPtPs
495.	<i>Suaeda prostrata</i> Pall., Содник простертий	T	Ann	He	AlkTr	HgMs	Hal
	Clusiaceae Родина Ключієві (Звіробійні)						

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
496.	<i>Hypericum elegans</i> Stephan ex Willd., Звіробій стрункий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	St
497.	<i>Hypericum perforatum</i> L., Звіробій звичайний	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	SMnPr
	Convolvulaceae Родина Березкові						
498.	<i>Calystegia sepium</i> (L.) R. Br., Плетуха звичайна	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	PrPal
499.	<i>Convolvulus arvensis</i> L., Берізка польова	G	Per	ScHe	MsTr	MsX	Ru
	Cornaceae Родина Деренові						
500.	<i>Swida sanguinea</i> (L.) Opiz. Свидина кров'яна	Ph	Arb	HeSc	MsTr	Ms	Sil
	Corylaceae Родина Ліщинові						
501.	<i>Corylus avellana</i> L., Ліщина звичайна	Ph	Fr	HeSc	MsTr	Ms	Sil
	Crassulaceae Родина Товстолисті						
502.	<i>Hylotelephium argutum</i> (Haw.) Holub (<i>S. purpureum</i> (L.) Schult.), Очиток пурпуровий	G	Per	He	OgMsTr	X	PrPs
503.	<i>Sedum acre</i> L., Очиток їдкий	HKr	Per	ScHe	OgTr	XMs	PsPt
504.	<i>Sedum sexangulare</i> L., Очиток шестигранний	HKr	Per	He	OgTr	XMs	PtPs
505.	<i>Sempervivum ruthenicum</i> Schnittsp. et C.B.Lehm., Молодило руське	HKr	Per	ScHe	OgTr	XMs	SilPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Cucurbitaceae Родина Гарбузові						
506.	<i>Echinocystis lobata</i> (Michx.) Torr. et Gray, Ехіноцистис шипуватий	T	Ann	ScHe	MsTr	Ms	CuRu
	Cuscutaceae Родина Повитицеві						
507.	<i>Cuscuta campestris</i> Yunck., Повитиця польова	T	Ann	He	Par	Ms	PrRu
508.	<i>Cuscuta epithimum</i> (L.) L., Повитиця чебрецева	T	Ann	He	Par	Ms	RuPr
509.	<i>Cuscuta europaea</i> L., Повитиця європейська	T	Ann	He	Par	HgMs	PrSil
510.	<i>Cuscuta monogyna</i> Vahl, Повитиця одноствічкова	T	Ann	HeSc	Par	Ms	Pr
	Dipsacaceae Родина Черсакові						
511.	<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coult., Свербіжниця польова	HKr	Per	He	MsTr	XMs	PrSMn
512.	<i>Scabiosa ochroleuca</i> L., Скабіоза блідо-жовта	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	PsPrSt
513.	<i>Scabiosa ucrainica</i> L., Скабіоза українська	HKr	Bien	He	OgTr	MsX	StPtPs
	Elaeagnaceae Родина Маслинокві						
514.	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L. , Маслинка вузьколиста	Ph	FrAr b	He	MsTr	X-HgMs	SMnRu
515.	<i>Hippophae rhamnoides</i> L., Обліпиха крушиновидна	Ph	Arb	He	OgMsTr	Ms	RuCu

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
	Elatinaceae Родина Руслицеви						
516.	<i>Elatine alsinastrum</i> L., Руслиця мокрична	T	Ann	ScHe	MsTr	Hd	PalAq
	Euphorbiaceae Родина Молочайні						
517.	<i>Euphorbia palustris</i> L., Молочай болотний	HKr	Per	He	MgTr	MsHg	PalPr
518.	<i>Euphorbia seguieriana</i> Nesk. (<i>E. gerardiana</i> Jacq.), Молочай Сегієрів	HKr	Per	He	MsOgTr	MsX	PtStPs
519.	<i>Euphorbia semivillosa</i> Prokh., Молочай напівмохнатий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	PrSMn
520.	<i>Euphorbia stepposa</i> Zoz. (<i>E. nictaginea</i> All.), Молочай степовий	HKr	Per	He	MsTr	X	RuCrPtSt
521.	<i>Euphorbia virgata</i> Wald. et Kit. (<i>Euphorbia virgultosa</i> Klok.), Молочай прутковидний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	RuPr
	Fabaceae Родина Бобові						
522.	<i>Amorpha fruticosa</i> L., Аморфа кущова	nPh	Fr	ScHe	OgMsTr	MsX-Hg	CuRuSil
523.	<i>Astragalus cicer</i> L., Астрагал нутів	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	RuStPr
524.	<i>Astragalus glycyphyllos</i> L., Астрагал солодколистий	HKr	Per	HeSc	MgTr	Ms	Sil
525.	<i>Astragalus onobrychis</i> L., Астрагал еспарцетний	HKr	Per	He	OgMsTr	X	PsPtSt
526.	<i>Astragalus sulcatus</i> L., Астрагал борозенчастий	HKr	Per	ScHe	AlkMsTr	Ms	StSMnPr

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
527.	<i>Astragalus varius</i> S. G. Gmel. (<i>A. virgatus</i> Pall.), Астрагал мінливий	HKr	Per	He	OgTr	MsX	StPtPs
528.	<i>Caragana arborescens</i> Lam., Карагана дерев'яниста	Ph	FrAr b	ScHe	MsTr	MsX	SilCu
529.	<i>Chamecytiscus borysthenicus</i> (Grun.) Klaskova, Зіновать дніпровська	nPh	Fr	He	OgTr	MsX	Ps
530.	<i>Chamecytiscus ruthenicus</i> (Fisch.ex Woloszcz.) Klaskova, Зіновать руська	nPh	Fr	ScHe	OgMsTr	MsX	SilPsPtSt
531.	<i>Genista tinctoria</i> L., Дрік красильний	nPh	Fr	ScHe	MsOgTr	XMs	PrPsSMn
532.	<i>Lathyrus incurvus</i> (Roth) Roth, Чина зігнута	G	Per	He	AlkMsTr	XMs	HalPr
533.	<i>Lathyrus palustris</i> L., Чина болотна	HKr	Per	He	MsMgT	MsHg	PalPr
534.	<i>Lathyrus pratensis</i> L., Чина лучна	GHK r	Per	He	MgTr	Ms	SMnPr
535.	<i>Lathyrus sylvestris</i> L., Чина лісова	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	SilSMn
536.	<i>Lathyrus tuberosus</i> L., Чина бульбиста	G	Per	He	MsMgTr	MsX	RuPrSt
537.	<i>Lotus praetermissus</i> Kuprian., Лядвенець пропущений	T	Ann	He	OgTr	Ms	Ps
538.	<i>Lotus ucraïnicus</i> Klokov, Лядвенець український	HKr	Per	He	MgMsTr	XMs	StPr
539.	<i>Medicago lupulina</i> L., Люцерна хмелевидна	THK r	Ann Bien	He	MsMgTr	Ms	RuSMnPr
540.	<i>Medicago romanica</i> Prod., Люцерна румунська	HKr	Per	He	MsTr	MsX	PrPtSt

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
541.	<i>Medicago sativa</i> L., Люцерна посівна	HKr	Per	He	MgTr	MsX	CuRuPr
542.	<i>Melilotus albus</i> Medik., Буркун білий	HKr	Bien	He	MsTr	MsX	RuPrSt
543.	<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Pall., Буркун лікарський	HKr	Bien	He	MsTr	XMs	RuStPr
544.	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop., Еспарцет виколистий	HKr	Per	He	MsTr	XMs	CuRuPr
545.	<i>Ononis arvensis</i> L., Вовчуг польовий	HKr	Per	He	AlkMgTr r	Ms	HalPr
546.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L., Робінія звичайна	Ph	Arb	He	Og- MgTr	X-Ms	CuSil
547.	<i>Securigera varia</i> L. (<i>Coronilla varia</i> L.), В'язіль барвистий	HKr	Per	He	MsTr	XMs	StSmnPr
548.	<i>Trifolium alpestre</i> L., Конюшина альпійська	HKr	Per	He	MgTr	XMs	SilStPr
549.	<i>Trifolium ambiguum</i> Bieb., Конюшина мінлива	HKr	Per	He	MgTr	Ms	RuHalPr
550.	<i>Trifolium arvense</i> L., Конюшина польова	T	Ann	He	MsTr	XMs	RuSilPrSt
551.	<i>Trifolium borysthenicum</i> Grun., Конюшина дніпровський	HKr	Per	He	AlkMsTr	XMs	HalPr
552.	<i>Trifolium campestre</i> Schreb. (<i>T. procumbens</i> L.), Конюшина рівнинна	T	Ann	ScHe	MsTr	XMs	SilPr
553.	<i>Trifolium dubium</i> Sibth., Конюшина сумнівна	T	Ann	He	MgTr	MsX	RuPr
554.	<i>Trifolium fragiferum</i> L., Конюшина суницевидна	HKr	Per	He	AlkTr	HgMs	HalPr

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
555.	<i>Trifolium hybridum</i> L., Конюшина гібридна	HKr	Bien	He	OgMsTr	HgMs	SMnPr
556.	<i>Trifolium medium</i> L., Конюшина середня	G	Per	ScHe	MgTr	XMs	SMnPr
557.	<i>Trifolium montanum</i> L., Конюшина гірська	HKr	Per	HeSc	MgTr	XMs	SMnPr
558.	<i>Trifolium pratense</i> L., Конюшина лучна	HKr	Per	He	MgTr	HgMs	RuSMnPr
559.	<i>Trifolium repens</i> L., Конюшина повзуча	HKr	Per	He	MgTr	HgMs	RuPr
560.	<i>Trigonella caerulea</i> (L.) Ser., Гуньба голубовата	T	Ann	He	MsTr	Ms	RuPr
561.	<i>Vicia cracca</i> L., Горошок мишачий	HKr	Per	He	MsTr	HgMs	RuStPr
562.	<i>Vicia grandiflora</i> Scop., Горошок великоквітковий	HKr	Bien	He	MsTr	Ms	RuPr
563.	<i>Vicia hirsuta</i> (L.) S.F.Grag, Горошок волосистий	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	RuSilSt
564.	<i>Vicia pisiformis</i> L., Горошок горохоподібний	HKr	Per	He	MsTr	Ms	Sil
565.	<i>Vicia sepium</i> L., Горошок плотовий	HKr	Per	He	MgTr	Ms	SMnPr
566.	<i>Vicia tenuifolia</i> Roth., Горошок тонколистий	HKr	Per	He	MgTr	MsX	SMnStPr
567.	<i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreb., Горошок чотиринасінний	T	Ann	ScHe	MgTr	XMs	RuSMnPr
568.	<i>Vicia villosa</i> Roth., Горошок волохатий	HKr	Ann Bien	ScHe	MgTr	XMs	RuSMnPr

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
	Fagaceae Родина Букові						
569.	<i>Quercus robur</i> L., Дуб звичайний	Ph	Arb	ScHe	MsOg- AlkMgT r	MsX- MsHg	Sil
	Frankeniaceae Родина Франкенієві						
570.	<i>Frankenia hirsuta</i> L. Франкенія шорстка	HKr	Per	He	MgTr	Ms	Hal
	Fumariaceae Родина Руткові						
571.	<i>Corydalis solida</i> (L.) Clairv., Ряст ущільнений	G	Per	ScHe	MgTr	Ms	Sil
572.	<i>Fumaria schleicheri</i> Soy.-Willem., Рутка Шлейхера	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	Ru
	Gentianaceae Родина Тирличеві						
573.	<i>Centaureum erythraea</i> Rafn., Золототисячник звичайний	THK r	Ann	ScHe	OgMsTr	XMs	StPr
574.	<i>Centaureum uliginosum</i> (Waldst. et Kit.) G.Beck ex Ronn. Золототисячник болотний	T	Ann	He	MsTr	Mshg	Pr
575.	<i>Centaureum pulchellum</i> (Sw.) Druse, Золототисячник гарний	T	Ann	He	MsTr	HgMs	Pr
576.	<i>Gentiana pneumonante</i> L. Тирлич звичайний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Mshg	SilPalPr
	Geraniaceae Родина Геранієві						
577.	<i>Erodium cicutarium</i> (L.) L Her., Грабельки довгодзьбові	T	Ann	ScHe	OgMsTr	XMs	SilPtStRu

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
578.	<i>Geranium collinum</i> Steph., Герань пагорбкова	HKr	Per	ScHe	AlkTr	HgMs	PalHalPr
579.	<i>Geranium divaricatum</i> Ehrh., Герань розчепрена	T	Ann	ScHe	OgMsTr	XMs	RuSil
580.	<i>Geranium pusillum</i> L., Герань маленька	T	Ann	He	MsTr	MsX	Ru
581.	<i>Geranium robertianum</i> L., Герань Робертова	T	Ann	ScHe	OgMsTr	XMs	PtPsSil
582.	<i>Geranium sanguineum</i> L., Герань кривавочервона	G	Per	ScHe	OgTr	XMs	PsSil
	Grossulariaceae Родина Агрисові						
583.	<i>Ribes nigrum</i> L. Порічки чорні	nPh	Fr	ScHe	MsTr	Ms	CulSil
584.	<i>Ribes rubrum</i> L. Порічки червоні	nPh	Fr	HeSc	MsTr	HgMs	Cul
	Haloragaceae Родина Столисникові						
585.	<i>Muriophyllum spicatum</i> L., Водопериця колосиста	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hyr	Aq
586.	<i>Muriophyllum verticillatum</i> L., Водопериця кільчаста	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hyr	Aq
	Hydrophyllaceae Родина Водолісті						
587.	<i>Phacelia tanacetifolia</i> Benth., Фаселія пижмолиста	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	Cul
	Juglandaceae Родина Горіхові						
588.	<i>Juglans mandshurica</i> Maxim. Горіх маньчжурський	Ph	Arb	He	MgTr	Ms	SilCul

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
589.	<i>Juglans regia</i> L., Горіх грецький	Ph	Arb	He	MsMgTr	Ms	SilCul
	Lamiaceae Родина Губоцвіті						
590.	<i>Acinos arvensis</i> (Lam.) Dandy, Щебрушка польова	Т HKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	MsX	RuPtSt
591.	<i>Ajuga genevensis</i> L., Горлянка женевська	G	Per	ScHe	MsTr	XMs	RuPrSil
592.	<i>Ballota nigra</i> L., М'яточник бур'яновий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	Ru
593.	<i>Betonica officinalis</i> L., Буквиця лікарська	HKr	Per	ScHe	OgTr	Ms	PrSil
594.	<i>Chaiturus marrubiastrum</i> (L.) Reichenb., Котячий хвіст шандровий	Т HKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	XMs	RuPrSMn
595.	<i>Clinopodium vulgare</i> L., Пахучка звичайна	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	SilSMn
596.	<i>Galeopsis bifida</i> Boenn. Жабрій двонадрізаний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	RuSilPs SMn
597.	<i>Glechoma hederacea</i> L. Розхідник звичайний	HKr	Per	HeSc	MsTr	Ms	RuPrSil
598.	<i>Lamium amplexicaule</i> L., Глуха кропива стеблообгортна	Т HKr	Ann Bien	He	OgMsTr	XMs	Ru
599.	<i>Lamium purpureum</i> L., Глуха кропива пурпурова	Т HKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	XMs	Ru
600.	<i>Leonurus cardiaca</i> L., Собача кропива	HKr	Per	ScHe	MgTr	XMs	SilRu
601.	<i>Leonurus glaucescens</i> Bunge, Собача кропива сизувата	HKr	Per	He	MsTr	X	StPtRu

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
602.	<i>Leonurus villosus</i> Desf. ex D'Urv. , Собача кропива п'ятилопастева	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	Ru
603.	<i>Lycopus europaeus</i> L., Вовконіг європейський	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsHg	PrPal
604.	<i>Lycopus exaltatus</i> L.fil., Вовконіг високий	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsHg	PrPal
605.	<i>Mentha arvensis</i> L., М'ята польова	HKr	Per	ScHe	MsTr	HgMs	RuPrSil
606.	<i>Mentha aquatica</i> L., М'ята водяна	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hg	PalAq
607.	<i>Nepeta cataria</i> L., Котяча м'ята справжня	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	RuStSil
608.	<i>Origanum vulgare</i> L., Материнка звичайна	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsX	StSMnPr
609.	<i>Phlomis tuberosa</i> L., Залізник бульбастий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	PrSMnSt
610.	<i>Prunella vulgaris</i> L. Суховершки звичайні	HKr	Per	He	MgTr	Ms	RuPrSil
611.	<i>Salvia nemorosa</i> L., Шавлія дібровна	HKr	Per	He	MsTr	MsX	RuSMnPr St
612.	<i>Salvia verticillata</i> L. Шавлія кільчаста	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	PrStRu
613.	<i>Scutellaria galericulata</i> L., Шоломниця звичайна	G	Per	ScHe	MgTr	Hg	PrPal
614.	<i>Scutellaria hastifolia</i> L., Шоломниця списовидна	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	PalPr
615.	<i>Sideritis montana</i> L., Залізниця гірська	T	Ann	He	MsTr	MsX	RuPtSt

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
616.	<i>Stachys palustris</i> L., Чистець болотний	G	Per	ScHe	MgTr	Hg	PrPal
617.	<i>Stachys recta</i> L., Чистець Черняєва	HKr	Per	He	OgTr	MsX	SMnSt
618.	<i>Stachys sylvatica</i> L., Чистець лісовий	HKr	Per	HeSc	MgTr	Ms	Sil
619.	<i>Teucrium scordium</i> L., Самосил часниковий	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	PalPr
620.	<i>Thymus borysthenicus</i> Klok. et Shost., Чебрець дніпровський	Ch	Per	He	OgTr	X	Ps
621.	<i>Thymus pallasianus</i> Heinr.Braun, Чебрець Палласів	Ch	Per	ScHe	OgTr	MsX	SMnPs
	Lentibulariaceae Родина Пухирникові						
622.	<i>Utricularia vulgaris</i> L., Пухирник звичайний	HKr	Per	ScHe	MgTr	Hu er	Aq
	Limoniaceae Родина Кермекові						
623.	<i>Limonium tomentellum</i> (Boiss.) O.Kuntze subsp. hupanicum (Klokov) Moysiyeenko (L. hupanicum Klok.), Кермек південнобугський	HKr	Per	He	AlkTr	MsX	PrHal
	Linaceae Родина Льонові						
624.	<i>Linum hirsutum</i> L., Льон шорсткий	HKr	Per	He	MsTr	X	SMnPtSt
	Loranthaceae Родина Ремнецвітникові						
625.	<i>Viscum album</i> L., Омела біла	nPh	Fr	ScHe	Par	HgMs	Sil

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Lythraceae Родина Плакунів						
626.	<i>Lythrum hyssopifolia</i> L., Плакун ісополистий	T	Ann	ScHe	OgMgTr	HgMs	PsPalPr
627.	<i>Lythrum intermedium</i> Ledeb., Плакун середній	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsHg	AqPal
628.	<i>Lythrum salicaria</i> L., Плакун верболистий	HKr	Per	He	MgTr	MsHg	PrAqPal
629.	<i>Lythrum virgatum</i> L., Плакун прутувидний	HKr	Per	He	MgTr	MsHg	AqPalPr
630.	<i>Peplis alternifolia</i> Bieb. (<i>Lythrum volgense</i> D.A.Webb) Щебрик черговолістий	T	Ann	He	MgTr	MsHg	PrPal
631.	<i>Peplis portula</i> L., Щебрик звичайний	HKr	Ann	ScHe	MsTr	MsHg	PsPalPr
	Malvaceae Родина Мальвові						
632.	<i>Althaea officinalis</i> L. Алтея лікарська	HKr	Per	He	AlkMgTr r	Ms	HalPalPr
633.	<i>Lavatera thuringiaca</i> L., Лаватера тюрінгська	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsX	RuStPr
634.	<i>Malva neglecta</i> Wallr. Калачики непомітні	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	Ru
635.	<i>Malva pusilla</i> Smith (<i>M.borealis</i> Wallm.), Калачики маленькі	T	Ann	ScHe	MsTr	XMs	Ru
	Molluginaceae Родина Молюгові						
636.	<i>Mollugo cerviana</i> (L.) Ser. М'якитниця дрібненька	T	Ann	He	OgTr	MsHg	RuPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Могасеae Родина Шовковицеві						
637.	<i>Morus alba</i> L., Шовковиця біла	Ph	Arb	He	MsTr	Ms	CuSilRu
	Nymphaeaceae Родина Лататтєві						
638.	<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith, Глечики жовті	HKr	Per	He	MsTr	Pl r	Aq
639.	<i>Nymphaea alba</i> L., Латаття біле	HKr	Per	ScHe	MsTr	Pl r	Aq
	Oleaceae Родина Маслинові						
640.	<i>Fraxinus excelsior</i> L., Ясен звичайний	Ph	Arb	ScHe	MsMgTr	MsX- MsHg	Sil
641.	<i>Fraxinus lanceolata</i> Borkh., Ясен ланцетний	Ph	Arb	ScHe	MsTr	MsX- HgMs	CuRuSil
642.	<i>Ligustrum vulgare</i> L., Бирючина звичайна	Ph	Fr	ScHe	MsTr	MsX-Ms	PtSil
	Onagraceae Родина Онагрові						
643.	<i>Chamerion angustifolium</i> Holub. Хамерій вузьколистий	HKr	Per	He	OgMsTr	Ms	SilPs
644.	<i>Epilobium hirsutum</i> L., Зніт шорсткий	HKr	Per	He	MgTr	MsHg	PrPal
645.	<i>Epilobium roseum</i> Schreb., Зніт рожевий	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	PalPr
646.	<i>Epilobium tetragonum</i> L., Зніт чотиригранний	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	PrPal
647.	<i>Oenothera biennis</i> L., Енотера дворічна	HKr	Bien	ScHe	OgMsTr	XMs	PsRu

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Orobanchaceae Родина Вовчкові						
648.	<i>Orobanche coerulescens</i> Stephan, Вовчок синюватий	G	Per	He	Par	MsX	PtStPs
649.	<i>Orobanche cumana</i> Wallr., Вовчок соняшниковий	TG	Ann Per	He	Par	XMs	Ru
650.	<i>Pheliplanche arenaria</i> (Borkh.) Walp., Вовчок пісковий	G	Ann Per	He	Par	MsX	RuPs
	Papaveraceae Родина Макові						
651.	<i>Chelidonium majus</i> L., Чистотіл великий	HKr	Per	HeSc	MsMgTr	Ms	RuSil
652.	<i>Papaver rhoeas</i> L., Мак дикий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	PtStRu
	Plantaginaceae Родина Подорожникові						
653.	<i>Plantago arenaria</i> Waldst. et Kit. Подорожник шореткий	T	Ann	He	OgTr	MsX	RuPs
654.	<i>Plantago cornuti</i> Gousn., Подорожник Корнута	HKr	Per	He	AlkTr	Ms	HalPr
655.	<i>Plantago lanceolata</i> L., Подорожник ланцетолистий	HKr	Per	He	MsTr	XMs	PrStSMn Ru
656.	<i>Plantago major</i> L., Подорожник великий	HKr	Bien Per	He	MgTr	Ms	RuPr
657.	<i>Plantago media</i> L., Подорожник середній	HKr	Per	He	MgTr	MsX	RuSilPrSt
658.	<i>Plantago salsa</i> Pall., Подорожник солончаковий	HKr	Per	He	AlkTr	MsHg	PrHal
	Polygalaceae Родина Китяткові						

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
659.	<i>Polygala podolica</i> DC., Китятки подільські	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	SMnPrSt
	Polygonaceae Родина Гречкові						
660.	<i>Fagopyrum tataricum</i> (L.) Gaertn., Гречка татарська	T	Ann	He	MsTr	XMs	Ru
661.	<i>Fallopia convolvulus</i> (L.) A.Love (<i>Polygonum convolvulus</i> L.), Гірчак березковий	T	Ann	ScHe	MsTr	XMs	Ru
662.	<i>Persicaria amphibia</i> (L.) Delarbre, Персикарія (Гірчак) земноводна	HKr	Per	ScHe	MsTr	PlrHg	AqPal
663.	<i>Persicaria hydropiper</i> L., Гірчак перцевий	T	Ann	ScHe	MsTr	HgMs	RuPalPr
664.	<i>Persicaria maculosa</i> S.F.Gray (<i>Polygonum persicaria</i> L.), Гірчак почечуйний	T	Ann	He	MsTr	Ms	RuPr
665.	<i>Persicaria minor</i> (Huds.) Opiz, Гірчак малий	T	Ann	ScHe	OgMsTr	MsHg	PsPalPr
666.	<i>Polygonum arenarium</i> Waldst. et Kit., Гірчак пісковий	T	Ann	He	OgTr	Ms	SilPs
667.	<i>Polygonum aviculare</i> L., Гірчак звичайний	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	Ru
668.	<i>Rumex acetosa</i> L., Щавель кислий	G	Per	He	MgTr	XMs	SMnPr
669.	<i>Rumex acetosella</i> L., Щавель горобиний	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	RuPrSMn Ps
670.	<i>Rumex confertus</i> Willd., Щавель кінський	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	RuPrSMn
671.	<i>Rumex crispus</i> L., Щавель кучерявий	HKr	Per	He	MsTr	Ms	RuPr

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
672.	<i>Rumex hydrolapatum</i> Huds., Щавель прибережний	HKr	Per	He	MsTr	Hg	AqPal
673.	<i>Rumex maritimus</i> L., Щавель морський	HKr	Per	He	AlkTr	HgMs	HalPr
674.	<i>Rumex thyrsoiflorus</i> Fingerh., Щавель пірамідальний	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	SMnHalPr r
675.	<i>Rumex ucrainicus</i> Fisch.ex Spreng., Щавель український	HKr	Per	He	OgAlkTr	Ms	PrHal
	Portulacaceae Родина Портулакові						
676.	<i>Portulaca oleracea</i> L., Портулак городній	T	Ann	ScHe	MsTr	XMs	Ru
	Primulaceae Родина Первоцвіті						
677.	<i>Androsace elongata</i> L. Переломник видовжений	T	Ann	He	MsTr	XMs	RuSt
678.	<i>Glaux maritima</i> L., Молочка приморська	HKr	Per	ScHe	AlkTr	HgMs	PrHal
679.	<i>Lysimachia nummularia</i> L., Вербозілля лучне	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	SilPr
680.	<i>Lysimachia vulgaris</i> L., Вербозілля звичайне	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsHg	Pal
681.	<i>Naumburgia thyrsoiflora</i> (L.) Rchb., Кизляк китицеквітний	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hg	Pal
	Ranunculaceae Родина Жовтецеві						
682.	<i>Anemone ranunculoides</i> (L.) Holub, Анемона жовтецева	G	Per	HeSc	MgTr	Ms	Sil

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
683.	<i>Batrachium circinatum</i> (Sibth.) Spach (B.foeniculaceum), Водяний жовтець фенхелевидний	HKr	Per	HeSc	AlkTr	Hу r	Aq
684.	<i>Batrachium rionii</i> (Lagger) Nym., Водяний жовтець Ріона	HKr	Per	HeSc	MsTr	Hу r	Aq
685.	<i>Batrachium trichophyllum</i> (Chaix) Bosch (B.divaricatum), Водяний жовтець волосистий	HKr	Per	ScHe	MsTr	Hу r	Aq
686.	<i>Caltha palustris</i> L., Калюжниця болотна	HKr	Per	He	MsTr	Hg	PrPal
687.	<i>Clematis integrifolia</i> L., Ломоніс цілолистний	HKr	Per	He	MgMsTr	MsX	StSMn
688.	<i>Consolida regalis</i> S.F.Gray, Сокирки польові	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	SMnRu
689.	<i>Delphinium cuneatum</i> Stev. ex DC. Дельфіній клиновидний	HKr	Per	ScHe	OgTr	Ms	SMnSil
690.	<i>Ficaria verna</i> Huds., Пшінка весняна	G	Per	HeSc	MgTr	Ms	Sil
691.	<i>Myosurus minimus</i> L., Мишачий хвіст малий	T	Ann	He	AlkTr	Ms	RuHalPr
692.	<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill. (P. nigricans Stork.), Сон чорніючий	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	StPr
693.	<i>Ranunculus acris</i> L., Жовтець їдкий	HKr	Per	ScHe	MsTr	HgMs	SMnPr
694.	<i>Ranunculus auricomus</i> L., Жовтець золотистий	HKr	Per	ScHe	MgTr	Ms	SilPr
695.	<i>Ranunculus illiricus</i> L., Жовтець іллірійський	G	Per	ScHe	MsMgTr	XMs	PrSt

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
696.	<i>Ranunculus lingua</i> L., Жовтець язиколистий	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsHg	PrPal
697.	<i>Ranunculus pedatus</i> Waldst. et Kit., Жовтець стоповидний	G	Per	ScHe	MgTr	XMs	StPr
698.	<i>Ranunculus polyanthemos</i> L., Жовтець багатоквітковий	HKr	Per	ScHe	MsMgTr	XMs	StSMnPr
699.	<i>Ranunculus repens</i> L., Жовтець повзучий	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	PalPr
700.	<i>Ranunculus sceleratus</i> L., Жовтець отруйний	T	Ann	ScHe	MsMgTr	HgMs	PrPal
701.	<i>Thalictrum flavum</i> L., Рутвиця жовта	HKr	Per	ScHe	MsMgTr	Hg	PalPr
702.	<i>Thalictrum minus</i> L., Рутвиця мала	HKr	Per	ScHe	MsTr	MsX	StPrSMn
	Resedaceae Родина Резедові						
703.	<i>Reseda lutea</i> L., Резеда жовта	T	Ann	He	MsTr	Ms	RuPtSt
	Rhamnaceae Родина Жостерові						
704.	<i>Frangula alnus</i> Mill., Крушина ломка	nPh	Per	HeSc	Og- MgTr	Ms-Hg	SMnSil
705.	<i>Rhamnus catartica</i> L., Жостер проносний	nPh	Per	ScHe	MgMsTr	XMs	SilSMn
	Rosaceae Родина Розові						
706.	<i>Aggrimonia eupatoria</i> L., Парило звичайне	HKr	Per	ScHe	MgMsTr	XMs	SMnSt
707.	<i>Armeniaca vulgaris</i> Lam., Абрикос звичайний	Ph	Arb	He	OgMsTr	MsX	RuSilCu

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
708.	<i>Cerasus avium</i> (L.) Moench, Вишня пташина	Ph	Arb	ScHe	MsMgTr	Ms	SilCu
709.	<i>Cerasus mahaleb</i> (L.) Mill., Вишня антипка	Ph	ArbF r	ScHe	MsTr	XMs	CuRuSM n
710.	<i>Cerasus vulgaris</i> Mill., Вишня звичайна	Ph	Arb	ScHe	MgTr	XMs	RuCu
711.	<i>Crataegus fallacina</i> Klokov, Глід обманливий	nPh	Fr	ScHe	MsMsTr	Ms-X	SMnPtSt
712.	<i>Crataegus leimonogina</i> Klokov, Глід гладенький	Ph	Fr	ScHe	MsTr	MsX	StSMn
713.	<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim., Гадючник оголений	G	Per	HeSc	MgTr	MsHg	SMnPAlPr
714.	<i>Fragaria viridis</i> Duch., Суниці зелені	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	StSMn
715.	<i>Geum urbanum</i> L., Гравілат міський	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	RuSil
716.	<i>Malus domestica</i> Borkh., Яблуна домашня	Ph	Arb	ScHe	MsTr	Ms	RuCu
717.	<i>Malus sylvestris</i> Mill., Яблуна лісова	Ph	Arb	HeSc	Og- MgTr	MsX-Ms	SMnSil
718.	<i>Padus avium</i> Mill., Черемха звичайна	Ph	Arb	ScHe	MgTr	XMs	CuSil
719.	<i>Potentilla anserina</i> L., Перстач гусячий	HKr	Per	He	AlkMgT r	MsHg	Pr
720.	<i>Potentilla argentea</i> L. , Перстач сріблястий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	SilPrStRu
721.	<i>Potentilla incana</i> P. Gaertn., B. Meu. & Scherb., Перстач пісковий	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	PtStPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
722.	<i>Potentilla neglecta</i> Baumg., Перстач неблизкучий	HKr	Per	He	MsTr	MsX	RuSt
723.	<i>Potentilla palustris</i> (L.) Scop. (<i>Comarum palustre</i> L.), Вовче тіло болотне	HKr	Per	ScHe	MsTr	HgHel	PalAq
724.	<i>Potentilla reptans</i> L., Перстач повзучий	HKr	Per	He	MsTr	HgMs	SMnPr
725.	<i>Potentilla supina</i> L., Перстач лежачий	ТНК r	Ann Bien	He	MsMgTr	Ms	PrRu
726.	<i>Prunus domestica</i> L., Слива домашня	Ph	Fr	ScHe	MsTr	MsX	SMnCu
727.	<i>Prunus stepposa</i> Kotov (<i>P. spinosa</i> L.), Слива степова, терен	Ph	Fr	ScHe	MsTr	MsX	SMnSt
728.	<i>Pyrus communis</i> L. Груша звичайна	Ph	Arb	ScHe	MgMsTr	MsX	StSMnSil
729.	<i>Rosa canina</i> L., Шипшина собача	nPh	Fr	ScHe	MsTr	X-Ms	RuSMnSt
730.	<i>Rosa corymbifera</i> Borkh., Шипшина щитконосна	nPh	Fr	ScHe	MsTr	MsX	RuSMnSt
731.	<i>Rosa majalis</i> Herrm., Шипшина травнева	nPh	Fr	ScHe	MsTr	Ms	SMnPr
732.	<i>Rubus caesius</i> L., Ожина сиза	nPh	Fr	ScHe	MsT	Ms	RuSil
733.	<i>Rubus nessensis</i> W. Hall., Ожина несійська, ведмежина	nPh	Fr	ScHe	MgTr	Ms	SilCu
734.	<i>Sorbus aucuparia</i> L., Горобина звичайна	Ph	Arb	ScHe	OgMsTr	XMs	Sil
735.	<i>Spiraea crenata</i> L., Таволга зарубчаста	nPh	Fr	He	MsTr	MsX	PsSMnSt

№ з/п	Види в межах родин	Кліматорфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
	Rubiaceae Родина Маренові						
736.	<i>Asperula graveolens</i> Bieb. ex Schult, Маренка пахуча	HKr	Per	He	OgMgTr	Ms	PrPs
737.	<i>Galium aparine</i> L., Підмаренник чіпкий	T	Ann	ScHe	MgTr	XMs	SilRu
738.	<i>Galium borysthenticum</i> Klokov, Підмаренник дніпровський	HKr	Per	ScHe	OgTr	MsX	SMnStPs
739.	<i>Galium mollugo</i> L., Підмаренник м'який	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	SilPr
740.	<i>Galium octonarium</i> (Klokov) Soo, Підмаренник восьмилистий	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	MsX	SMnPtSt
741.	<i>Galium palustre</i> L., Підмаренник болотний	HKr	Per	ScHe	MgTr	MsHg	PalPr
742.	<i>Galium physocarpum</i> Ledeb., Підмаренник здуплодий	HKr	Per	HeSc	MgTr	Ms	SilPr
743.	<i>Galium rivale</i> (Sibth.et Smirn) Griseb., Підмаренник прибережний	HKr	Per	HeSc	MsTr	HgMs	SMnPr
744.	<i>Galium vaillantii</i> DC., (<i>G. spurium</i> L.) Підмаренник несправжній	T	Ann	He	MsTr	MsX	StRu
745.	<i>Galium verum</i> L., Підмаренник справжній	HKr	Per	ScHe	MsTr	XMs	PsilSt
	Rutaceae Родина Рутові						
746.	<i>Phellodendron amurense</i> Rupr, Бархат амурський	Ph	Arb	He	MsTr	Ms	SilCu

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
	Salicaceae Родина Вербові						
747.	<i>Populus alba</i> L., Тополя біла	Ph	Arb	He	OgMsTr	XMs-Hg	Sil
748.	<i>Populus nigra</i> L., Тополя чорна	Ph	Arb	He	OgMsTr	XMs-Hg	Sil
749.	<i>Populus tremula</i> L., Осика	Ph	Arb	ScHe	OgMsTr	HgMs	Sil
750.	<i>Salix acutifolia</i> Willd., Верба гостролиста, шелюга	Ph	Fr	ScHe	OgTr	HgMs	SMnPs
751.	<i>Salix alba</i> L., Верба біла	Ph	Arb	ScHe	Og- MgTr	XMs-Hg	Sil
752.	<i>Salix cinerea</i> L., Верба попеляста	Ph	Fr	ScHe	MgMsTr	MsHg	SilPal
753.	<i>Salix fragilis</i> L., Верба ламка	Ph	Arb	He	MsTr	XMs- MsHg	SilPr
754.	<i>Salix rosmarinifolia</i> L., Верба розмаринолиста	nPh	Fr	ScHe	Mg- OgTr	MsX- MsHg	SilPs
755.	<i>Salix triandra</i> L., Верба тритичинкова	Ph	Fr	He	MgTr	Ms-Hg	SilPr
756.	<i>Salix vinogradovii</i> A. Skvorts., Верба Виноградова	Ph	Fr	He	OgMsTr	HgMs	SilPr
	Santalaceae Родина Санталові						
757.	<i>Thesium arvense</i> Horvatovszky, Льонолижник польовий	HKr	Per	He	MsTr	XMs	PrSt
	Scrophulariaceae Родина Ранникові						
758.	<i>Euphrasia pectinata</i> Ten., Очанка грібінчаста	T	Ann	He	MsTr	MsX	St

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
759.	<i>Euphrasia stricta</i> D.Wolff ex J.F.Lehm., Очанка стиснута	T	Ann	HeSc	OgMsTr	Ms	SMnSil
760.	<i>Gratiola officinalis</i> L., Авран лікарський	HKr	Per	ScHe	Og-MgTr	Ms	PsPr
761.	<i>Limosella aquatica</i> L., Мулянка водяна	T	Ann	ScHe	MsMgTr	Hg	PrPal
762.	<i>Linaria dulcis</i> Klok. (<i>L. odora</i> L.), Льонок солодкий	G	Per	He	OgTr	MsX	SilPs
763.	<i>Linaria genistifolia</i> (L.)Mill, Льонок дроколистий	HKr	Per	He	OgMsTr	X	PtStPs
764.	<i>Linaria vulgaris</i> Mill., Льонок звичайний	G	Per	ScHe	MsTr	MsX	SMnRu
765.	<i>Lindernia procumbens</i> (Krock.) Borb., Ліндернія простерта	T	Ann	ScHe	MsTr	MsHg	PrPal
766.	<i>Melampyrum cristatum</i> L. Перестріч гребінчастий	T	Ann	ScHe	MsTr	Ms	PsPr
767.	<i>Odontines luteus</i> (L.) Clairv. (<i>Orthantha lutea</i> (L.) A. Kerner ex Wettst.), Органта жовта	T	Ann	He	OgMsTr	MsX	RuPtSt
768.	<i>Odontines vulgaris</i> Moench, Кравник звичайний	T	Ann	ScHe	MsTr	MsX	RuStPr
769.	<i>Rhinanthus aestivalis</i> (N.Zing.) Schischk. et Serg., Дзвінець літній	T	Ann	He	MsTr	Ms	RuSMnPr
770.	<i>Rhinanthus vernalis</i> (N.Zing.) Schischk. et Serg., Дзвінець весняний	T	Ann	He	MsTr	Ms	RuSMnPr
771.	<i>Scrophularia nodosa</i> L., Ранник вузлуватий	HKr	Per	HeSc	MsMgTr	Ms	PrSMnSil
772.	<i>Verbascum blattaria</i> L., Дивина тарганяча	THK r	Ann Bien	He	AlkTr	MsX	HalPr

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
773.	<i>Verbascum densiflorum</i> Bertol. (<i>V. thapsiphorme</i> Schrad.), Дивина густоквіткова	HKr	Bien	He	MsMgTr	XMs	RuPsSMn
774.	<i>Verbascum lychnitis</i> L., Дивина борошниста	HKr	Bien	ScHe	OgMsTr	MsX	RuSMn
775.	<i>Verbascum nigrum</i> L., Дивина чорна	HKr	Bien Per	ScHe	MsTr	MsX	RuSMn
776.	<i>Verbascum phlomoides</i> L., Дивина лікарська	HKr	Bien	He	OgMsTr	MsX	StRu
777.	<i>Verbascum phoeniceum</i> L., Дивина фіолетова	HKr	Per	ScHe	OgMgTr	MsX	SMnPrSt
778.	<i>Veronica anagallis-aquatica</i> L., Вероніка джерельна	HKr	Per	He	MsTr	HeIHg	AqPal
779.	<i>Veronica anagaloides</i> Guss., Вероніка грязьова	HKr	Per	He	MgTr	Hg	PrPal
780.	<i>Veronica arvensis</i> L., Вероніка польова	THK r	Ann Bien	He	MsTr	MsX	StRu
781.	<i>Veronica beccabunga</i> L., Вероніка струмкова	HKr	Per	He	MsMgTr	Hg	PrPal
782.	<i>Veronica chamaedrys</i> L., Вероніка дібровна	HKr	Per	ScHe	MsTr	Ms	PrSMn
783.	<i>Veronica dillenii</i> Crantz, Вероніка Диленія	HKr	Ann Bien	ScHe	OgTr	MsX	PsiSil
784.	<i>Veronica hederifolia</i> L., Вероніка плющоліста	T	Ann Bien	ScHe	MsTr	XMs	RuSMnSt Pt
785.	<i>Veronica longifolia</i> L., Вероніка довголиста	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	SilPr
786.	<i>Veronica prostrata</i> L., Вероніка лежача	HKr	Per	ScHe	AlkMsTr	MsX	StHalPr SMn

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
787.	<i>Veronica serpyllifolia</i> L., Вероніка чебрецелиста	HKr	Per	He	Og- MgTr	HgMs	RuSMnPr
788.	<i>Veronica spicata</i> L., Вероніка колосиста	HKr	Per	ScHe	Og- MgTr	MsX	SMnSt
789.	<i>Veronica teucrium</i> L., Вероніка широколиста	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	XMs	StSMn
790.	<i>Veronica triphyllos</i> L., Вероніка трилиста	THK r	Ann Bien	He	MsTr	MsX	RuPsPtSt
791.	<i>Veronica verna</i> L., Вероніка весняна	THK r	Ann Bien	He	MsTr	MsX	PrStRu
	Solanaceae Родина Пасльонові						
792.	<i>Datura stramonium</i> L., Дурман звичайний	T	Ann	He	MgTr	Ms	Ru
793.	<i>Hyoscyamus niger</i> L., Блекота чорна	HKr	Bien	He	MsTr	MsX	Ru
794.	<i>Lycium barbatum</i> L., Ліцій звичайний	nPh	Fr	He	OgMsTr	MsX	CuRu
795.	<i>Solanum dulcamara</i> L., Паслін солодко-гіркий	Ch	Per	ScHe	OgMsTr	MsHg	SilPal
796.	<i>Solanum nigrum</i> L., Паслін чорний	T	Ann	He	MsTr	Ms	Ru
	Tiliaceae Родина Липові						
797.	<i>Tilia cordata</i> Mill. (<i>T. parvifolia</i> <i>Ehth.</i>), Липа серцелиста	Ph	Arb	ScHe	MsMgTr	Ms	Sil
	Taraseae Родина Водяногоріхові						

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гігроморфи	Ценоморфи
798.	<i>Trapa natans</i> L. s.l. (<i>T. borysthena</i> V.Vassil.), Водяний горіх	T	Ann	He	MsMgTr	Pl r	Aq
	Ulmaceae Родина В'язові						
799.	<i>Ulmus glabra</i> Huds., В'яз голий, гірський	Ph	Arb	HeSc	MgTr	Ms	Sil
800.	<i>Ulmus laevis</i> Pall., В'яз гладкий	Ph	Arb	HeSc	Og- MgTr	XMs- MsHg	Sil
801.	<i>Ulmus minor</i> Mill. (<i>U. carpinifolia</i>), В'яз граблистий	Ph	Arb	ScHe	MsTr	MsX	SilSMn
802.	<i>Ulmus pumila</i> L., В'яз низький	Ph	Arb	ScHe	OgMsTr	MsX	SilCuRu
803.	<i>Ulmus suberosa</i> Moench, В'яз корковий	Ph	Arb	ScHe	MsTr	X	SMn
	Urticaceae Родина Кропивні						
804.	<i>Urtica dioica</i> L., Кропива дводомна	G	Per	He-Sc	MsMgTr	XMs- MsHg	SilRu
805.	<i>Urtica galeopsifolia</i> Wierzb. ex Opiz, Кропива жабрійолиста	HKr	Per	HeSc	MgTr	Ms-Hg	PalSil
	Valerianaceae Родина Валеріанові						
806.	<i>Valeriana officinalis</i> L., Валеріана лікарська	HKr	Per	ScHe	MgTr	HgMs	SMnPr
807.	<i>Valeriana wolgensis</i> Kazak., Валеріана блискуча	HKr	Per	ScHe	MgTr	Ms	SMnPr
808.	<i>Valerianella carinata</i> Loisel. , Мласкавець кілястий	T	Ann	He	MsOgTr	Ms	RuPtPs

№ з/п	Види в межах родин	Клімаморфи	Біоморфи	Геліоморфи	Трофоморфи	Гіпроморфи	Ценоморфи
809.	<i>Valerianella costata</i> (Stev.) Betscke, Мласкавець ребристий	T	Ann	He	MsTr	XMs	HalRuPrSt
810.	<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterr., Мласкавець колосковий	T	Ann	ScHe	MsTr	XMs	Ru
	Violaceae Родина Фіалкові						
811.	<i>Viola arvensis</i> Murray, Фіалка польова	HKr	Per	ScHe	OgMsTr	Ms	SilPsRu
812.	<i>Viola lavrencoana</i> Klokov, Фіалка Лавренка	T	Ann	ScHe	OgTr	XMs	RuSilPs
813.	<i>Viola matutina</i> Klokov, Фіалка ранкова	THKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	XMs	RuSMnPr
814.	<i>Viola odorata</i> L., Фіалка запашна	HKr	Per	HeSc	MsMgTr	Ms	RuSil
815.	<i>Viola suavis</i> M.Bieb., Фіалка приємна	HKr	Per	HeSc	MsTr	HgMs	PrSil
816.	<i>Viola tricolor</i> L., Фіалка триколірна	THKr	Ann Bien	ScHe	MsTr	MsMgX	RuSMnPr
	Vitaceae Родина Виноградні						
817.	<i>Partenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch., Дикий виноград п'ятилисточковий	Ph	Fr	ScHe	MsTr	Ms	SilCulRu
818.	<i>Vitis vinifera</i> C.C. Gmel., Виноград справжній	Ph	Fr	ScHe	MsTr	Ms	SilCulRu
	Zygophyllaceae Родина Паролистові						
819.	<i>Tribulus terrestris</i> L., Якірці сланкі	T	Ann	He	MsOgTr	MsX	PsRu

Умовні позначення до таблиці 4.1:

Біоморфи: **Ann** (Annuus) – однорічник; **Bien** (Biennis) – дворічник; **Per** (Perennis) – багаторічник; **SFr** (Suffrutex) – напівкущ; **Fr** (Frutex) – кущ; **Arb** (Arbor) – дерево.

Екоморфи (у символі екоморф остання частина основна, попередні – уточнювальні):

Кліматорфи: **Ph** – фанерофіт; **nPh** – нанофанерофіт; **Ch** – хамефіт; **HKr** – гемікриптофіт; **Kr** – криптофіт; **Hd** – гідрофіт; **G** – геофіт; **T** – терофіт.

Геліоморфи: **He** (Heliophiton) – геліофіт (світлолюбний); **ScHe** – сціогеліофіт (частково вимогливий до світла); **HeSc** – гелісціофіт (частково тіньовитривалий), **Sc** (Sciophiton) – сціофіт (тіньовитривалий);

Гігроморфи: **Hu** (Hydatophiton) – гідатофіт (занурений); **Hu r** – гідатофіт вкорінений; **Pl** (Pleistophiton) – плейстофіт (із плаваючим листям); **Pl er** – плейстофіт не вкорінений; **Hel** (Helophiton) – гелофіт (повітряно-водний); **Hg** (Hygrophyton) – гігрофіт (зволожених місцезростань); **Ms** (Mesophiton) – мезофіт (середніх за зволоженістю місцезростань); **X** (Xerophiton) – ксерофіт (сухих місцезростань).

Трофоморфи: **OgTr** (Oligotroph) – оліготроф (рослина бідних на поживні речовини ґрунтів); **MsTr** (Mesotroph) – мезотроф (рослина середніх за багатством ґрунтів); **MTr** (Megatroph) – мегатроф (рослина багатих на поживні речовини ґрунтів); **AlkTr** – алкотороф (рослина засоленних ґрунтів).

Ценоморфи: **Aq** (Aqant) – аквант (водний); **Pal** (Paludosus) – палюдант (болотний); **Pr** (Pratensis) – пратант (лучний); **Sil** (Silvaticus) – сільвант (лісовий); **St** (Stepposus) – степант (степовий); **SMn** (Margosilvaticus) – сільвомаргоант (узлісний вид); **Ps** (Psammophyton) – псамофант (вид піщаних ґрунтів); **Pt** (Petrophyton) – петрант (вид кам'янистих ґрунтів); **Ru** (Ruderatus) – рудерант (бур'янистий); **Hal** (Halophyton) – галофант (вид засоленних ґрунтів та водойм із високою мінералізацією); **Cu** (Cultus) – культурант (вид, який культивується). Інші: **Par** (Parasitus) – паразит; **r** (Radicatus) – вкорінений; **er** (Eradicatus) – не вкорінений.

Назви видів наведені за сучасним українським номенклатурним виданням (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

Латинську термінологію наведено за словниками (Кирпичников, Забінкова, 1977; Дворецький, 1976)

4.1. Систематична структура флори

За рівнем видового багатства флора заповідника складає трохи більше 50% флори Дніпропетровської області, яка за В. В. Тарасовим (2012) нараховує 1714 видів судинних рослин.

Це пояснюється різноманітними фізико-географічними умовами, особливостями рельєфу та різноманнєм рослинності території та акваторій

Детальніше уявлення про систематичну структуру різних флор дає спектр 10 провідних родин (Таблиця 4.1.1, Рис. 4.1.1).

Таблиця 4.1.1

Спектр провідних родин сучасної флори ДОПЗ

№ п/п	Родина	Кількість видів
1.	Asteraceae	114
2.	Poaceae	74
3.	Fabaceae	47
4.	Brassicaceae	47
5.	Scrophullariaceae	34
6.	Caryophyllaceae	35
7.	Lamiaceae	32
8.	Cyperaceae	30
9.	Rosaceae	30
10.	Apiaceae	29

Спектр провідних родин сучасної флори ДОПЗ співдає зі подібним спектром провідних родин Дніпропетровської області (Тарасов 2012), які мають таку послідовність: Asteraceae; Poaceae; Fabaceae; Caryophyllaceae; Brassicaceae; Rosaceae; Lamiaceae; Cyperaceae; Scrophullariaceae; Apiaceae.

Перше місце у спектрі провідних родин флори ДОПЗ посідає родина айстрових (Asteraceae), яка складає 23 %.

Родина *Rosaceae* посідає друге місце і складає 16 % від кількості видів флори, що свідчить про переважанням трав'яних угруповань, у яких домінують злаки.

Також до провідних родин флори входять родини *Fabaceae* та *Brassicaceae*, які посідають третє і четверте місце і представлені порівну по 47 видів (по 10%).

Наявність у спектрі родин *Lamiaceae*, *Rosaceae*, *Caryophyllaceae*, *Scrophullariaceae*, *Ariaceae* (23, 2,5 %), *Uraginaceae* (22, 2,4 %) свідчить про значний вплив давньосередземноморських видів на досліджувану флору і, зокрема, вказує на її південний характер.

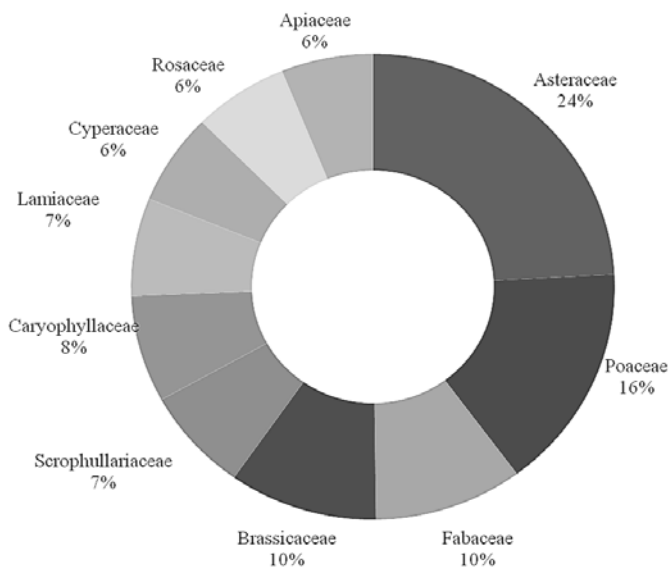

Рис. 4.1.1 Спектр провідних родин сучасної флори ДОПЗ

4.2. Біоекологічна структура флори

Для проведення кліматоморфічного аналізу досліджуваної флори судинних рослин Дніпровсько-Орільського природного заповідника ми користувались загальноприйнятою системою життєвих форм Раункієра (Raunkiaer, 1934).

Вона відображає відношення видів до перенесення зимового періоду року за рівнем розміщення бруньок відновлення над поверхнею або під поверхнею ґрунту.

Таблиця 4.2.1

Аналіз кліматоморф флори ДОПЗ

Кліматоморфи	Кількість видів
НКг	472
Т	167
Ph	80
G	80
Ch	10
Hel	8
Hd	4

У спектрі досліджуваної флори заповідника у складі кліматоморф (Таблиця 4.2., Рис. 4.2.1) переважають гемікриптофіти (НКг) – багаторічні трав'янисті рослини, у яких бруньки розміщені на поверхні ґрунту.

Друге місце займають терофіти (Т) – однорічники.

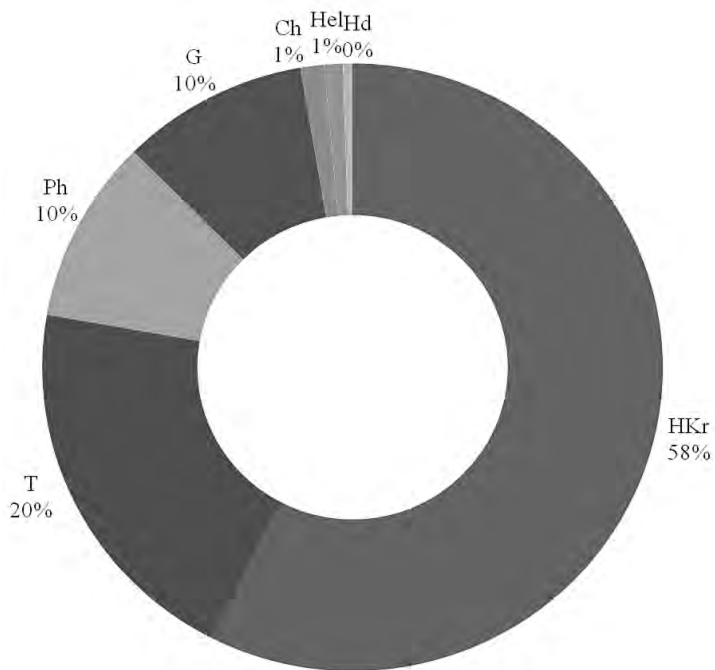

Рис. 4.2.1 Спектр клімаморф флори ДОПЗ

У спектрі біоморф переважають багаторічники, яких нараховується 164 видів (58 % від загальної кількості видів) та однорічники, які нараховують 164 види, і складають 20 %. Наступна група рослин представлена дворічниками, їх нараховується 57 видів, а з подвійною екоморфою однодворічників вони складають 12 % флори.

Таблиця 4.2.2

Аналіз біоморф флори ДОПЗ

Біоморфи	Кількість видів
Ann	164
AnnBien	39
Bien	57
Per	474
Arb	43
Fr	39

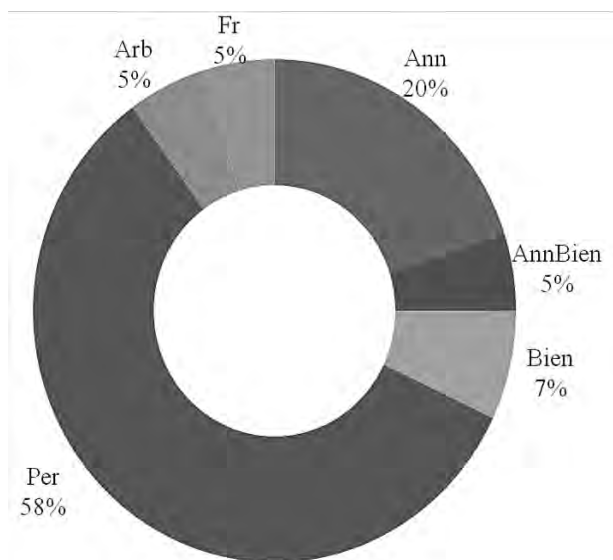

Рис. 4.2.2 Спектр біоморф флори ДОПЗ

Дервно-чагарникові види складають 10 %, серед яких дерева – 5 % і стільки ж (5%) кущі.

Аналіз флори рослин з пристосуванням їх до освітлення показав (Таблиця 4.2.3, Рис. 4.2.3), що більшість видів представлені геліофітами (391 – 48 %) та сціогеліофіти (334 – 41 %), оскільки основна територія заповідника являє собою відкритий простір.

Таблиця 4.2.3

Аналіз геліоморф флори ДОПЗ

Геліоморфи	Кількість видів
He	391
ScHe	334
HeSc	87
Sc	6

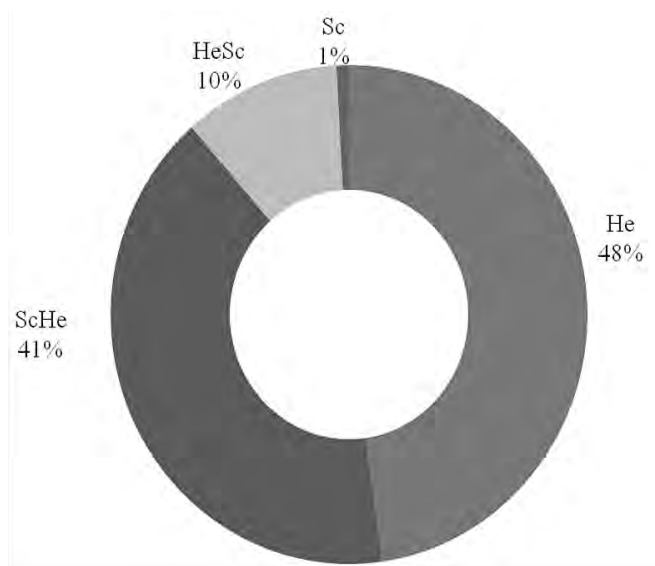

Рис. 4.2.3 Спектр геліоморф флори ДОПЗ

Серед гігоморф дослідженої флори (Таблиця 4.2.4, Рис. 4.2.4) переважають ксеромезофіти та мезофіти, які представлені у кількості 344 і складають 42 %, що відображає середню зволоженість більшості території долинного ландшафту. Значну частину флори являють гідрофільні, гігрофільні і мезогігрофільні види, які в сумі складають 225 видів – 19 %.

Таблиця 4.2.4

Аналіз гігоморф флори ДОПЗ

Гігоморфи	Кількість видів
X	39
XM _s	167
M _s	180
M _s X	191
M _s Hg	65
Hg	45
HgM _s	86
H _y	27
Hel	12
Pl	11

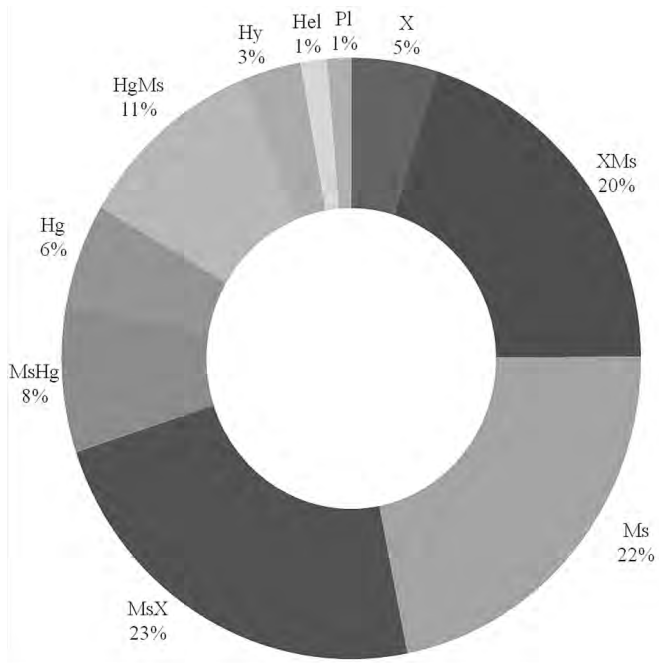

Рис. 4.2.4 Спектр гігроморф флори ДОПЗ

Аналіз дослідженої флори по відношенню до живлення (Таблиця 4.2.4, Рис. 4.2.4) показує наявність багатьох трофоморф, і констатує, що в цьому спектрі переважають наступні типи: мезотрофи (470 видів), які складають 58% від всієї флори та мегатрофи (178 видів), які складають 22 % від всієї флори. Це пояснюється тим, для більшості території заповідника характерні ґрунтами, які багаті поживними речовинами.

Таблиця 4.2.4

Аналіз трофоморф флори ДОПЗ

Трофоморфи	Кількість видів
OgTr	77
MsTr	470
MgTr	178
AlkTr	72
Par	8

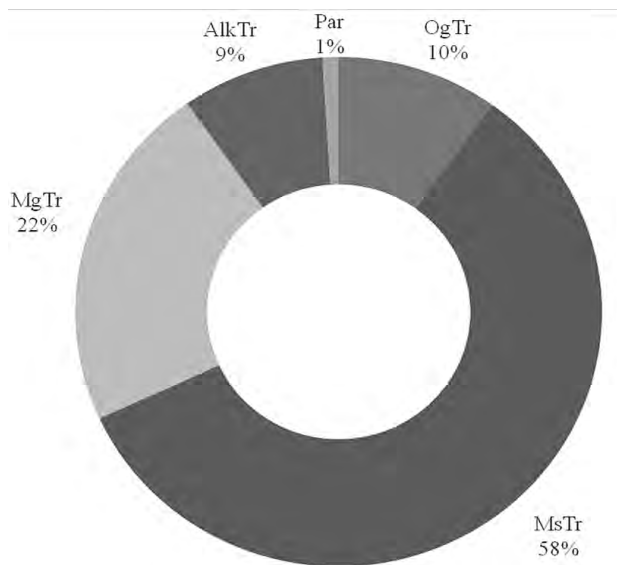

Рис. 4.2.5 Спектр трофоморф флори ДОПЗ

Ценоморфічний аналіз флори заповідника проведено за основними ценоморфами. При підрахунку враховувалися, як чисті, так і змішані ценоморфи, в останньому випадку друга складова є основною, а перша – уточнююча. Більшість видів судинних рослин флори заповідника є пратантами (183 – 22 %), це пояснюється значними площами лучних біотопів. Наступні 4 групи рослин з участю 10 – 15% (Таблиця 4.2.6, Рис. 4.2.6) представлені рудерантами (за рахунок антропогенного навантаження), сільвантами (115 видів – 14 %), степантами (109 видів – 13 %), та псаммофантами (80 – 10 %), що свідчить про наявність значному різноманіттю відповідних біотопів на території заповідника. Меншою кількістю представлені наступні групи: акванти, сільвомаргоанти, петранти, галофанти, які в умовах долинно-терасових ландшафтів завжди не відрізняються великом видовим різноманіттям.

Ценоморфічна структура флори ДОПЗ

Ценоморфа	Кількість видів
Ru (рудеранти)	124
St (степанти)	109
Pr (пратанти)	183
Sil (сильванти)	115
Ps (псамофіти)	80
Cul (культуранти)	23
Pal (палюданти)	71
Aq (акванти)	53
SMn (сильвомаргоанти)	30
Pt (петранти)	7
Hal (галофанти)	21

Помітна рудералізація флори свідчить про її значну антропогенну трансформованість.

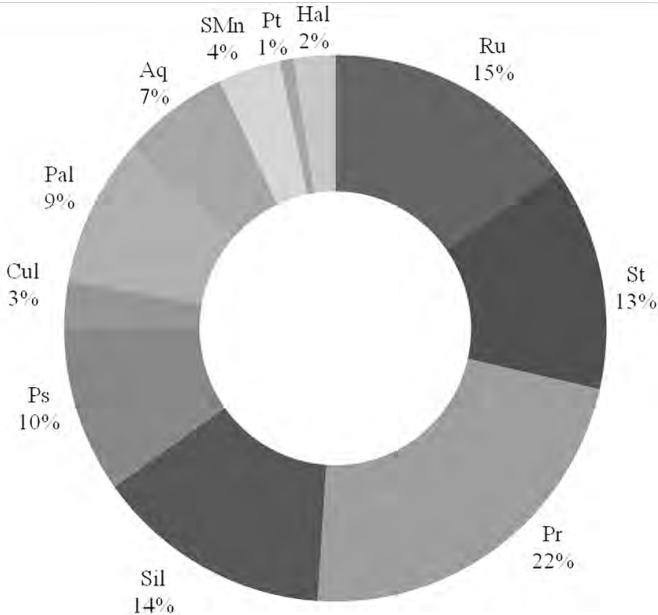

Рис. 4.2.6 Спектр ценоморф флори ДОПЗ

4.3. Адвентивна флора

Аналіз багатьох літературних джерел, гербарних колекцій Дніпровського національного університету та власні дослідження дозволяють провести аналіз адвентивної фракції ДОПЗ.

Сучасна адвентивна флора згідно традиційній класифікації (Корна́с, 1968, Протопопова, 1991, Руšek та ін., 2002), складається з археофітів (які потрапили до України до XV століття) та неофіти (які занесені після XV століття).

Адвентивна фракція флори природного заповідника “Дніпровсько-Орільський” нараховує 155 видів (це майже 19% від всього складу флори ДОПЗ) (Таблиця 4.3).

Таблиця 4.3.1

Склад адвентивної фракції флори ДОПЗ

№	Вид	Біо-морфи	Пер-вин-ний ареал	Інва-зійні види	Натура-лізовані		Спонтанні	
					архео-фіти	нео-фіти	архео-фіти	нео-фіти
	Liliopsida							
	Araceae							
1.	<i>Acorus calamus</i> L.	Per	As		+			
	Hydrocharitaceae							
2.	<i>Elodea canadensis</i> Michx.	Per	NA			+		
3.	<i>Vallisneria spiralis</i> L.	Per	As			+		
	Poaceae							
4.	<i>Anisantha sterilis</i> (L.) Nevski	Ann	MIT		+			
5.	<i>Anisantha tectorum</i> (L.) Nevski (<i>Bromus</i> L.)	Ann	MIT	Inv	+			
6.	<i>Apera spica-venti</i> (L.) Beauv.	Ann	?		+			
7.	<i>Avena fatua</i> L.	Ann	IT		+			
8.	<i>Bromus squarrosus</i> L.	Ann Bien	MIT			+		
9.	<i>Digitaria ischaemum</i> (Schreb.) Muehl.	Ann	E		+			
10.	<i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) Scop.	Ann	As		+			
11.	<i>Echinochloa crusgalli</i> (L.) Beauv.	Ann	As		+			
12.	<i>Eragrostis minor</i> Host	Ann	E			+		
13.	<i>Eragrostis pilosa</i> (L.) Beauv.	Ann	M			+		

№	Вид	Біо-морфи	Первинний ареал	Інвазійні види	Натуралізовані		Спонтанні	
					архео-фіти	нео-фіти	архео-фіти	нео-фіти
14.	<i>Hordeum leporinum</i> Link.	Ann	M			+		
15.	<i>Setaria glauca</i> (L.) Beauv.	Ann	As		+			
16.	<i>Setaria viridis</i> (L.) Beauv.	Ann	MIT		+			
17.	<i>Zizania latifolia</i> Stapf.	Per	As			+		
	Magnoliopsida							
	Aceraceae							
18.	<i>Acer negundo</i> L.	Arb	NA	Inv		+		
	Amaranthaceae							
19.	<i>Amaranthus albus</i> L.	Ann	NA			+		
20.	<i>Amaranthus blitoides</i> S.Wats. (<i>A. blitus</i> L.)	Ann	NA			+		
21.	<i>Amaranthus retroflexus</i> L.	Ann	NA			+		
	Anacardiaceae							
22.	<i>Cotinus coggygria</i> Scop.	Fr	M			+		
	Apiaceae							
23.	<i>Aethusa cynapium</i> L.	Ann Bien	E					+
24.	<i>Conium maculatum</i> L.	Bien	MIT		+			
	Asclepiadaceae							
25.	<i>Asclepias syriaca</i> L.	Per	NA			+		
	Asteraceae							
26.	<i>Ambrosia artemisifolia</i> L.	Ann	NA	Inv		+		
27.	<i>Artemisia absinthium</i> L.	Per	IT		+			
28.	<i>Aster novae-angliae</i> L.	Per	NA					+
29.	<i>Aster salignus</i> Willd.	Per	NA					+
30.	<i>Bidens frondosa</i> L.	Ann	NA			+		
31.	<i>Calendula officinalis</i> L.	Ann	M					+
32.	<i>Carduus acanthoides</i> L.	Ann Bien	M		+			
33.	<i>Carduus nutans</i> L.	Bien	M		+			
34.	<i>Centaurea cyanus</i> L.	Ann Bien	M		+			
35.	<i>Centaurea diffusa</i> Lam.	Bien	MIT			+		
36.	<i>Cichorium inthybus</i> L.	Per	MIT		+			
37.	<i>Coniza canadensis</i> (L.) Cronq.	Ann Bien	NA	Inv		+		
38.	<i>Galinsoga ciliata</i> (Rafin.) Blake	Ann	SA					+
39.	<i>Grindelia squarrosa</i> (Pursh) Dunal.	Per	NA					+
40.	<i>Helianthus annuus</i> L.	Ann	NA			+		
41.	<i>Iva xanthiifolia</i> Nutt.	Ann	NA					+
42.	<i>Lactuca serriola</i> Torner	Ann Bien	MIT	Inv	+			
43.	<i>Onopordum acanthium</i> L.	Bien	M		+			
44.	<i>Petasites spurius</i> (Retz.) Rchb.	Per	EAs					+
45.	<i>Phalacrolooma annuum</i> (L.)	Ann	NA	Inv		+		

№	Вид	Біо-морфи	Пер-вин-ний ареал	Інва-зійні види	Натура-лізовані		Спонтанні	
					архео-фіти	нео-фіти	архео-фіти	нео-фіти
	Dumort.	Bien						
46.	Senecio vulgaris L.	Ann	As		+			
47.	Solidago canadensis L.	Per	NA			+		
48.	Solidago serotinoidea A. Love et D. Love	Per	NA			+		
49.	Sonchus arvensis L.	Per	M		+			
50.	Sonchus oleraceus L.	Ann	M		+			
51.	Tripleurospermum inodorum (L.) Sch.	Bien	As		+			
52.	Xanthium albinum (Widd.) H. Scholtz	Ann	E			+		
53.	Xanthium strumarium L.	Ann	IT		+			
	Balsaminaceae							
54.	Impatiens parviflora DC.	Ann	As			+		
	Berberidaceae							
55.	Mahonia aquifolium Nutt.	Fr	As					+
	Boraginaceae							
56.	Anchusa officinalis L.	Bien	M		+			
57.	Buglossoides arvensis (L.) I.M. Johnst.	Ann	MIT		+			
58.	Cynoglossum officinale L.	Ann	M		+			
59.	Lappula patula (Lehm.) Menyharth	Bien	As			+		
60.	Lappula squarrosa (Retz.) Dumort.	Bien	MIT		+			
61.	Myosotis arvensis (L.) Hill	Ann	MIT		+			
	Brassicaceae							
62.	Arabidopsis thaliana (L.) Heynh.	Ann Bien	MIT			+		
63.	Bunias orientalis L.	Bien	M			+		
64.	Camelina microcarpa Andrez.	Ann	MT		+			
65.	Camelina sylvestris Wallr.	Bien	?					+
66.	Capsella bursa-pastoris (L.) Medik.	Ann	?		+			
67.	Cardaria draba (L.) Desv.	Per	EAs			+		
68.	Chorispora tenella (Pall.) DC.	Ann	As			+		
69.	Descurainia sophia (L.) Webb et Plantl	Ann	IT		+			
70.	Diplotaxis muralis (L.) DC.	Ann Bien	E			+		
71.	Diplotaxis tenuifolia (L.) DC.	Per	M			+		
72.	Euclidium syriacum (L.) R.Br.	Per	As					+
73.	Lepidium campestre (L.) R. Borbas	Ann Bien	M		+			
74.	Lepidium densiflorum Schrad.	Ann Bien	NA					+

№	Вид	Біоморфи	Первинний ареал	Інвазійні види	Натуралізовані		Спонтанні	
					археофіти	неофіти	археофіти	неофіти
75.	<i>Lepidium perfoliatum</i> L.	Bien	MIT			+		
76.	<i>Lepidium ruderales</i> L.	Ann Bien	IT		+			
77.	<i>Raphanus raphanistrum</i> L.	Ann	M		+			
78.	<i>Rapistrum perenne</i> (L.) All	Bien Per	M					+
79.	<i>Sinapis arvensis</i> L.	Ann	ME		+			
80.	<i>Sisymbrium altissimum</i> L.	Ann Bien	EAs			+		
81.	<i>Sisymbrium loeselii</i> L.	Ann Bien	MA5	Inv		+		
82.	<i>Thlaspi arvense</i> L.	Ann	IT		+			
	Caesalpinaceae							
83.	<i>Gleditschia triacanthos</i> L.	Arb	NA			+		
	Cannabaceae							
84.	<i>Cannabis ruderalis</i> Janisch.	Ann	As			+		
	Caprifoliaceae							
85.	<i>Lonicera tatarica</i> L.	Fr	As					+
86.	<i>Sambucus racemosa</i> L.	Fr	EAs			+		
	Caryophyllaceae							
87.	<i>Saponaria officinalis</i> L.	Per	M					+
88.	<i>Spergula arvensis</i> L.	Ann	M		+			
	Chenopodiaceae							
89.	<i>Atriplex micrantha</i> C.A.Mey.	Ann	As					+
90.	<i>Atriplex prostrata</i> Boucher	Ann	MIT		+			
91.	<i>Atriplex sagittata</i> Borkh	Ann	IT		+			
92.	<i>Atriplex tatarica</i> L.	Ann	MIT			+		
93.	<i>Chenopodium hybridum</i> L.	Ann	M				+	
94.	<i>Chenopodium polyspermum</i> L.	Ann	?				+	
95.	<i>Chenopodium rubrum</i> L.	Ann	E					+
96.	<i>Corispermum hyssopifolium</i> L.	Ann	M					+
97.	<i>Kochia laniflora</i> (S. G. Gmel.) Borb.	Ann	MT					+
98.	<i>Kochia scoparia</i> (L.) Schrad.	Ann	IT			+		
	Cucurbitaceae							
99.	<i>Echinocystis lobata</i> (Michx.) Torr. et Gray	Ann	NA			+		
	Cuscutaceae							
100.	<i>Cuscuta campestris</i> Yunck.	Ann	NA					+
	Elaeagnaceae							
101.	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	Arb	M	Inv		+		
102.	<i>Hippophae rhamnoides</i> L.	Arb	As		+			
	Fabaceae							
103.	<i>Amorpha fruticosa</i> L.	Fr	NA	Inv		+		
104.	<i>Caragana arborescens</i> Lam	Fr	As			+		
105.	<i>Lathyrus tuberosus</i> L.	Per	IT		+			
106.	<i>Medicago sativa</i> L.	Per	As					+

№	Вид	Біо-морфи	Пер-вин-ний ареал	Інва-зійні види	Натура-лізовані		Спонтанні	
					архео-фіти	нео-фіти	архео-фіти	нео-фіти
107.	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.	Per	Е			+		
108.	<i>Robinia pseudacacia</i> L.	Arb	NA	Inv		+		
109.	<i>Trifolium hybridum</i> L.	Bien	М					+
110.	<i>Trigonella caerulea</i> (L.) Ser.	Ann	М					+
111.	<i>Vicia hirsuta</i> (L.)S.F.Grag	Ann	М			+		
112.	<i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreb.	Ann	М			+		
	Fumariaceae							
113.	<i>Fumaria schleicheri</i> Soy.-Willem.	Ann	IT			+		
	Geraniaceae							
114.	<i>Geranium pusillum</i> L.	Ann	IT			+		
	Grossulariaceae							
115.	<i>Ribes nigrum</i> L.	Fr	NA					+
116.	<i>Ribes rubrum</i> L.	Fr	NA					+
	Hydrophyllaceae							
117.	<i>Phacelia tanacetifolia</i> Benth.	Ann	NA					+
	Juglandaceae							
118.	<i>Juglans mandshurica</i> Maxim.	Arb	As					+
119.	<i>Juglans regia</i> L.	Arb	As			+		
	Lamiaceae							
120.	<i>Ballota nigra</i> L.	Per	MIT	Inv		+		
121.	<i>Lamium amplexicaule</i> L.	Ann Bien	MIT			+		
122.	<i>Lamium purpureum</i> L.	Ann Bien	М			+		
123.	<i>Leonurus cardiaca</i> L.	Per	MIT			+		
124.	<i>Nepeta cataria</i> L.	Per	М			+		
	Malvaceae							
125.	<i>Althaea officinalis</i> L.	Per	IT			+		
126.	<i>Malva pusilla</i> Smith	Ann	ANT			+		
	Moraceae							
127.	<i>Morus alba</i> L.	Arb	As			+		
	Nyctaginaceae							
128.	<i>Oxybaphus nyctagineus</i> (Michx.) Sweet	Per	NA			+		
	Oleaceae							
129.	<i>Fraxinus lanceolata</i> Borkh.	Per	NA	Inv		+		
	Onagraceae							
130.	<i>Oenothera biennis</i> L.	Bien	NA					+
	Orobanchaceae							
131.	<i>Orobanche cumana</i> Wallr.	Ann Bien	As					+
	Papaveraceae							
132.	<i>Papaver rhoeas</i> L.	Ann	MIT				+	
	Polygonaceae							
133.	<i>Fallopia convolvulus</i> (L.) A.Love	Ann	As			+		

№	Вид	Біо-морфи	Первинний ареал	Інвазійні види	Натуралізовані		Спонтанні	
					архео-фіти	нео-фіти	архео-фіти	нео-фіти
	Portulacaceae							
134.	<i>Portulaca oleracea</i> L.	Ann	IT		+			
	Ranunculaceae							
135.	<i>Consolida regalis</i> S.F.Gray	Ann	MIT		+			
	Resedaceae							
136.	<i>Reseda lutea</i> L.	Ann	M			+		
	Rosaceae							
137.	<i>Armeniaca vulgaris</i> Lam.	Arb	As					+
138.	<i>Cerasus mahaleb</i> (L.) Mill.	Arb	E					+
139.	<i>Cerasus vulgaris</i> Mill.	Arb	E					+
140.	<i>Malus domestica</i> Borkh.	Per	As				+	
141.	<i>Prunus domestica</i> L.	Arb	As					+
	Salicaceae							
142.	<i>Salix fragilis</i> L.	Arb	As		+			
	Scrophulariaceae							
143.	<i>Veronica arvensis</i> L.	Ann Bien	MIT		+			
144.	<i>Veronica triphyllos</i> L.	Ann Bien	As				+	
	Simarubaceae							
145.	<i>Ailanthus altissima</i> (Mill.) Swingle	Arb	As			+		
	Solanaceae							
146.	<i>Datura stramonium</i> L.	Ann	As			+		
147.	<i>Hyoscyamus niger</i> L.	Bien	MIT					+
148.	<i>Lycium barbatum</i> L.	Fr	As		+			
149.	<i>Solanum nigrum</i> L.	Ann	E		+			
	Ulmaceae							
150.	<i>Ulmus pumila</i> L.	Arb	As			+		
	Valerianaceae							
151.	<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterr.	Bien	MIT				+	
	Violaceae							
152.	<i>Viola arvensis</i> Murray	Per	M		+			
	Vitaceae							
153.	<i>Partenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch.	Fr	NA			+		
154.	<i>Vitis vinifera</i> L.	Fr	EAs				+	
	Zygophyllaceae							
155.	<i>Tribulus terrestris</i> L.	Ann	M	Inv		+		

Первинний ареал (мігроелемент): As – Азіатський; E – Європейський; IT – Ірано-Туранський; M – Середземноморський; NA – Північноамериканський; SA – Південно- та Центрально-Американський; Af – Африканський; K – Кавказький; Tr – Тропічний; P – Понтичний; ? – невстановлений; ANT – таксони антропогенного походження. In – інвазійні види (чужорідні види, які активно розповсюджуються і витісняють місцеві види у природних угрупованнях і ландшафтах).

За часом занесення на досліджену територію алохтонний елемент флори розподілений на дві групи: археофіти (занесені до 15 сторіччя) – 67 видів (43,8 % від всієї адвентивної фракції) та неофіти (занесені після 15 сторіччя) – 87 видів (56,1% від всієї адвентивної фракції).

Таблиця 4.3.2

Склад адвентивної фракції флори ДОПЗ

Адвентивна фракція флори	Кількість видів	% від загальної кількості адвентивних видів
Археофіти	68	43,8
Неофіти	87	56,1
Інвазійні види	13	8,3

За ступенем натуралізації види розподілені таким чином: більшість видів є натуралізованими (натуралізувалися у напівприродних та природних екосистемах) – 114 видів; меншість – спонтанні (зустрічаються у напівприродних та природних екосистемах випадково) – 41 вид. Адвентивні види на території заповідника мають різноманітні первинні ареали.

У складі адвентивної фракції флори 13 видів можна вважати інвазійними (чужорідними, які активно розповсюджуються і витісняють місцеві види у природних угрупованнях і ландшафтах).

Деякі з них розповсюдилися на значні площі. Це, наприклад, робінія (*Robinia pseudacacia L.*), яка культивувалася тут в минулі роки і Аморфа кущова (*Amorpha fruticosa L.*), якщо мала спонтанне походження (Барановський, 1998), а потім зайняла нову нішу екологічну у прибережних гідрофільних біотопах в умовах зменшення повеней, а також – у зниженнях другої (піщаної) тераси.

В останні 2-3 десятиріччя з'явилися такі види, як *Typha laxmanii L.*, *Zizania latifolia Stapf.*, *Asclepias syriaca L.*

Незважаючи на значну трансформацію флори і її адвентизацію, рослинний покрив зберігає більшість рис аборигенності.

Це дає підставу для припущення відносно певної стійкості (або, принаймні, високої буферності) природного комплексу Дніпровсько-Орізького заповідника, що нині є унікальним резерватом, в якому зберігається останній фрагмент середньозаплавно-аренного природного комплексу, колись притаманного Середній частині долини Дніпра (в межах підзони різнотравно-типчинно-ковилових степів).

РОЗДІЛ 5. БАГАТОРІЧНА ДИНАМІКА ФЛОРИ

(Б. О. Барановський, В. В. Манюк, Н. О. Рощина)

Біоморфічний та ценоморфічний склад флори відповідає характеру біотопів різних ділянок заповідника, згідно його ландшафтному районуванню.

В таблиці 5.1 представлено розподіл видів за ландшафтно-геоботанічними ділянками: 1 – Миколаївська заплава; 2 – Таромський уступ; 3 – Обухівська заплава; 4 – долина р. Протовчі; 5 – Дніпровські острови; 6 – Дніпровська арена; 7 – Орлова балка; 8 – Дніпровська заплава біля оз. Солоне.

Таблиця 5.1

Розподіл видів за ландшафтно-геоботанічними ділянками у різні періоди

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
	Divisio Equisetophyta							
	Equisetaceae							
1.	<i>Equisetum arvense</i> L.	Per	RuPr	1-8	+	+	+	
2.	<i>Equisetum hyemale</i> L.	sFr	PrSil	7	+	+	+	ЧСД 3
3.	<i>Equisetum ramosissimum</i> Desf.	Per	PrPs	7	+	+	+	
	Divisio Polypodiophyta							
	Athyriaceae							
4.	<i>Cystopteris fragilis</i> Bernh.	Per	PsSil	4,6	+	+	+	ЧСД 2
	Dryopteriaceae							
5.	<i>Dryopteris carthusiana</i> H.P.Fuchs.	Per	Sil	4,6,8	+	+	+	ЧСД 3
6.	<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott.	Per	Sil	4,6,8	+	+	+	ЧСД 3
	Ophioglossaceae							
7.	<i>Ophioglossum vulgatum</i> L.	Per	SilPr	3	+	+	+	ЧСД 1
	Salviniaceae							
8.	<i>Salvinia natans</i> (L.) All.	Ann	Aq	1-3,5,8	+	+	+	ЧКУ не-оцінений ЧСД 2
	Thelypteridaceae							
9.	<i>Thelypteris palustris</i> Schott.	Per	SilPal	1,2,3,8	+	+	+	ЧСД 2
	Divisio Pinophyta (Gymnospermae)							

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
	Pinaceae							
10.	<i>Pinus banksiana</i> Lamb.	Arb	SilCu	4	+	+		Adv
11.	<i>Pinus pallasiana</i> D. Don	Arb	SilCu	6,8	+	+	+	Adv
12.	<i>Pinus sylvestris</i> L.	Arb	Sil	3,4,6,7,8	+	+	+	
	Divisio Magnoliophyta (Angiospermae)							
	CLASS Liliopsida							
	Alismataceae							
13.	<i>Alisma gramineum</i> Ley.	Per	PalAq	2,3	+	+	+	
14.	<i>Alisma lanceolatum</i> With.	Per	PalAq	1-3	+	+	+	
15.	<i>Alisma plantago-aquatica</i> L.	Per	PalAq	1-5,8	+	+	+	
16.	<i>Sagittaria sagittifolia</i> L.	Per	PalAq	1-3,5,8	+	+	+	
	Alliaceae							
17.	<i>Allium angulosum</i> L.	Per	Pr	1-3	+	+	+	
18.	<i>Allium flavescens</i> Bess.	Per	PsPtSt	2,3	+	+	+	
19.	<i>Allium oleraceum</i> L.	Per	RuStPr Sil	4	+	+	+	
20.	<i>Allium paniculatum</i> L.	Per	PrSt	1,2	+	+	+	ЧСД 3
21.	<i>Allium savranicum</i> Bess.	Per	Ps	6,8	+	+	+	ЧКУ вразливий ЧСД 3
22.	<i>Allium waldschteinii</i> G.Don	Per	PrSt	2,4,7	+	+	+	
	Araceae							
23.	<i>Acorus calamus</i> L.	Per	PalAq	2	+	+		ЧСД 3 Adv
	Asparagaceae							
24.	<i>Asparagus officinalis</i> L.	Per	PrSt	1,2,4,6,7,8	+	+	+	
	Butomaceae							
25.	<i>Butomus umbellatus</i> L.	Per	PalAq	1-4,8	+	+	+	
	Convallariaceae							
26.	<i>Convallaria majalis</i> L.	Per	Sil	1-4,6,7,8	+	+	+	ЧСД 3
27.	<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All.	Per	Sil	4,6	+	+	+	
28.	<i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce	Per	Sil	6	+	+	+	ЧСД 3
	Cyperaceae							
29.	<i>Bolboschoenus maritimus</i> (L.) Palla	Per	AqPal	1-5,8	+	+	+	
30.	<i>Carex acuta</i> L.	Per	AqPal	1-5,8	+	+	+	
31.	<i>Carex acutiformis</i> Ehrh. (<i>C. paludosa</i> Good.)	Per	SilPal	1,2,3,4,5,8	+	+	+	
32.	<i>Carex atherodes</i> Spreng	Per	SilPr	2	+	+	+	ЧСД 4
33.	<i>Carex buekii</i> Wimm.	Per	SilPr	2	+	+	+	ЧСД 4
34.	<i>Carex distans</i> L.	Per	PrHal	1,3,4	+	+	+	
35.	<i>Carex disticha</i> Huds.	Per	PalPr	4	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
36.	<i>Carex hirta</i> L.	Per	SilPr	3,4	+	+	+	
37.	<i>Carex lachenalii</i> Schuhr	Per	SilPr	3,4	+	+	+	
38.	<i>Carex ligerica</i> J. Gay. (<i>C. colchica</i> J. Gay.)	Per	Ps	1,2,3,5,8	+	+	+	
39.	<i>Carex melanostachya</i> Bieb. ex Willd. (<i>C. nutans</i> Host)	Per	PalPrSil	1-8	+	+	+	
40.	<i>Carex otrubae</i> Podp.	Per	HalSilPr	1-4,8	+	+	+	
41.	<i>Carex praecox</i> Schreb. (<i>C. schreberi</i> Schrank)	Per	StPr	1-8	+	+	+	
42.	<i>Carex pseudocyperus</i> L.	Per	SilPal	1,2,3,8	+	+	+	
43.	<i>Carex riparia</i> Curtis	Per	Pal	1,2,3,5,8	+	+	+	
44.	<i>Carex spicata</i> Huds. (<i>C. contigua</i> Hoppe)	Per	PrSil	1,2,4,7,8	+	+	+	
45.	<i>Carex stenophylla</i> Wahlenb.	Per	PrSt	6	+	+	+	
46.	<i>Carex supina</i> Wahlenb.	Per	SilPtSt	4,6	+	+	+	
47.	<i>Carex vesicaria</i> L.	Per	PrPal	1,2,3,5,8	+	+	+	
48.	<i>Carex vulpina</i> L.	Per	PalPr	1,2,3,8	+	+	+	
49.	<i>Cyperus fuscus</i> L.	Ann	PsPal	1,2,3,5,8	+	+	+	
50.	<i>Cyperus michelianus</i> (L.) Link (<i>Dichostylis hamulosa</i> (Bieb.) Nees)	Ann	PalPs	1,2	+	+	+	ЧСД 4
51.	<i>Eleocharis acicularis</i> (L.) Roem. et Schult.	Per	PrPal	1-3,5	+	+	+	ЧСД 3
52.	<i>Eleocharis palustris</i> (L.) Roem. et Schult.	Per	PrPal	1,2,3,4,5,8	+	+	+	
53.	<i>Pycnus flavescens</i> Reichenb.	Ann	PsPal	1,2		+		ЧСД 0
54.	<i>Scirpoides holoschoenus</i> (L.) Sojak.	Per	PrPs	2,6,8	+	+	+	
55.	<i>Scirpus lacustris</i> L.	Per	AqPal	1-5,8	+	+	+	
56.	<i>Scirpus melanospermus</i> C. A. Mej	Ann	PsPrPal	2,5	+	+	+	ЧСД 1
57.	<i>Scirpus sylvaticus</i> L.	Per	SilPal	1,2,3,4,5	+	+	+	
58.	<i>Scirpus tabernaemontani</i> C. C. Gmel.	Per	Pal	1,2,3,4,8	+	+	+	
	Hyacinthaceae							
59.	<i>Muscari neglectum</i> Guss.	Per	St	4,7	+	+	+	ЧСД 2
60.	<i>Ornithogalum bouscheanum</i> (Kunth) Aschers.	Per	PrSil	4,8	+	+	+	ЧКУ рідкісний ЧСД 3
61.	<i>Ornithogalum kochii</i> Parl.	Per	St	7	+	+	+	ЧСД 3
62.	<i>Scilla bifolia</i> L.	Per	StSil	1,3,4	+	+	+	ЧСД 3
	Hydrocharitaceae							

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
63.	<i>Elodea canadensis</i> Michx.	Per	Aq	1-3,5	+	+	+	Adv
64.	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L.	Per	Aq	1-3,4,5,8	+	+	+	
65.	<i>Stratiotes aloides</i> L.	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	ЧСД 3
66.	<i>Vallisneria spiralis</i> L.	Per	Aq	1,2,5,8	+	+	+	Adv
	Iridaceae							
67.	<i>Crocus reticulatus</i> Stev. ex Adam.	Per	PrSt	4,6,7	+	+	+	ЧКУ не-оцінений ЧСД 3
68.	<i>Iris halophila</i> Pall.	Per	HalPr	1,3		+	+	ЧСД 3
69.	<i>Iris pseudacorus</i> L.	Per	Pal	1-5,7,8	+	+	+	
70.	<i>Iris pumila</i> L.	Per	St	4		+		ЧСД 3
71.	<i>Iris sibirica</i> L.	Per	PalPr	1,2,3	+	+	+	ЧКУ вразливий ЧСД 1
	Juncaceae							
72.	<i>Juncus articulatus</i> L.	Per	PalPr	1-5, 8	+	+	+	
73.	<i>Juncus atratus</i> Krok.	Per	Pr	1-4	+	+	+	
74.	<i>Juncus bufonius</i> L.	Ann	PsPr	1,2,3,4,8	+	+	+	
75.	<i>Juncus compressus</i> Jacq.	Per	PalPr	1-5, 8	+	+	+	
76.	<i>Juncus conglomeratus</i> L.	Per	Pal	1-5, 8	+	+	+	
77.	<i>Juncus effusus</i> L.	Per	Pal	1-5, 8	+	+	+	
78.	<i>Juncus gerardii</i> Loisel.	Per	HalPr	1,2,3,4,8	+	+	+	
79.	<i>Juncus inflexus</i> L.	Per	Pr	1-4	+	+	+	
80.	<i>Juncus tenageia</i> Ehrh. ex L.fil.	Ann	PrPs	1-3	+	+	+	
81.	<i>Lusula pallidula</i> Krischner	Per	SilPr	1,2	+	+	+	
	Juncaginaceae							
82.	<i>Triglochin maritimum</i> L.	Per	PalHalPr	1,3,4	+	+	+	
83.	<i>Triglochin palustre</i> L.	Per	HalPalPr	1,3,4	+	+	+	
	Lemnaceae							
84.	<i>Lemna gibba</i> L.	Per	Aq	1,2,3,8	+	+	+	
85.	<i>Lemna minor</i> L.	Per	Aq	1,2,3,4,5,8	+	+	+	
86.	<i>Lemna trisulca</i> L.	Per	Aq	1,2,3,4,5,8	+	+	+	
87.	<i>Spirodela polirrhiza</i> (L.) Schleid.	Per	Aq	1,2,3,5,8	+	+	+	
88.	<i>Wolffia arrhiza</i> (L.) Horkel ex Wimm.	Per	Aq	1,2,3,8	+	+	+	ЧСД 3
	Liliaceae							
89.	<i>Gagea erubescens</i> (Bess.) Schult.et Schult.fil.	Per	RuSil	7	+	+	+	
90.	<i>Gagea lutea</i> (L.) Ker-Gawl.	Per	Sil	4	+	+	+	ЧСД 3

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
91.	<i>Gagea minima</i> (L.) Ker-Gawl.	Per	PtSil	4	+	+	+	
92.	<i>Gagea pusilla</i> (F.W.Schmidt) Schult.et Schult. f.	Per	RuSt	2,4,6	+	+	+	
93.	<i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	Per	StSil	1,2,4	+	+	+	ЧКУ вразливий ЧСД 3
	Najadaceae							
94.	<i>Caulinia minor</i> (All.)Coss.et Germ.	Ann	Aq	1,2,3	+	+	+	ЧСД 2
95.	<i>Najas marina</i> L.	Ann	Aq	1,2,3,8	+	+	+	
	Orchidaceae							
96.	<i>Dactylorhiza incarnata</i> L.	Per	PrPal	3,4	+	+	+	ЧКУ рідкісний ЧСД 1
97.	<i>Anacamptis</i> (Orchis) <i>palustris</i> (Jacq.) R.M. Bataman, Pritgen et M.W. Chase	Per	PrPal	1-4	+	+	+	ЧКУ вразливий ЧСД 3
98.	<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	Per	PalPr	7,8	+	+	+	ЧКУ вразливий ЧСД 2
99.	<i>Orchis militaris</i> L.	Per	SilPr	4		+		ЧКУ – вразливий ЧСД 2
	Poaceae							
100.	<i>Aegilops cylindrica</i> Host	Ann	PsPtRu	7		+	+	
101.	<i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Per	RuPs	6,8		+	+	
102.	<i>Agropyron lavrencoanum</i> Procucl.	Per	Ps	5,6		+	+	
103.	<i>Agropyron pectinatum</i> (Bieb.)Beaux.	Per	St	7	+	+	+	
104.	<i>Agrostis canina</i> L.	Per	StSMnPs	3	+	+	+	
105.	<i>Agrostis gigantea</i> Roth	Per	SilPr	2,3	+	+	+	
106.	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Per	PrPal	1-5,8	+	+	+	
107.	<i>Agrostis vinealis</i> Schreb. (<i>A. tenuifolia</i> Bieb.)	Per	StSMnPs	3	+	+	+	
108.	<i>Alopecurus aequalis</i> Sobol. (<i>A. fulvus</i> Sm.)	Ann	PrPal	1-4	+	+	+	
109.	<i>Alopecurus arundinaceus</i> Poir.	Per	HalPalPr	3,4	+	+	+	
110.	<i>Alopecurus geniculatus</i> L.	Ann	PalPr	1-4,8	+	+	+	
111.	<i>Alopecurus pratensis</i> L.	Per	Pr	1-4,8	+	+	+	
112.	<i>Anisantha sterilis</i> (L.) Nevski	Ann	PrStRu	4,7		+	+	Adv
113.	<i>Anisantha tectorum</i> (L.) Nevski	Ann	PsRu	1,2,3,4,5,8		+	+	AdvIn

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
114.	<i>Apera spica-venti</i> (L.) Beauv.	Ann	RuPs	6,7	+	+	+	Adv
115.	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) J. et C. Presl	Per	SilPr	1,3,4	+	+	+	
116.	<i>Beckmania eruciformis</i> (L.) Host.	Per	PalPr	3,4	+	+	+	
117.	<i>Brachypodium sylvatica</i> (Huds.) Beauv.	Per	Sil	1,2,4	+	+	+	
118.	<i>Bromopsis inermis</i> (Leys.) Holub	Per	RuPrSt	1-8	+	+	+	
119.	<i>Bromopsis riparia</i> (Rehm.) Holub	Per	PrSt	7	+	+	+	
120.	<i>Bromus hordeaceus</i> L.	Ann Bien	Ru	2,7	+	+	+	
121.	<i>Bromus squarrosus</i> L.	Ann Bien	RuPsSt	1-4,6,7,8	+	+	+	Adv
122.	<i>Calamagrostis canescens</i> (Web.) Roth	Per	SilPrPal	1-3,5	+	+	+	
123.	<i>Calamagrostis epigeios</i> (L.) Roth	Per	PsSilPr	1-4,6,7,8	+	+	+	
124.	<i>Crypsis aculeata</i> (L.) Ait.	Ann	HalPr	1,3,4	+	+	+	ЧСД 4
125.	<i>Crypsis alopecuroides</i> (Pill. et Mitt) Schrad.	Ann	HalPs	1,3,4	+	+	+	
126.	<i>Crypsis schoenoides</i> (L.) Lam. (L.) Host ex Roem.	Ann	HalPsPr	1,4		+	+	
127.	<i>Dactylis glomerata</i> L.	Per	SilPr	1-4,6,7,8	+	+	+	
128.	<i>Digitaria ischaemum</i> (Schreb.) Muehl.	Ann	Ru	7	+	+	+	Adv
129.	<i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) Scop.	Ann	PsRu	2,6,8	+	+	+	Adv
130.	<i>Echinochloa crusgalli</i> (L.) Beauv.	Ann	Ru	1-4,7,8	+	+	+	Adv
131.	<i>Elytrigia elongata</i> (Host) Nevski	Per	PrHal	4	+	+	+	ЧСД 3
132.	<i>Elytrigia intermedia</i> (Host) Nevski	Per	StPtPs	7	+	+	+	
133.	<i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski	Per	StPrRu	1-4,6,7,8	+	+	+	
134.	<i>Eragrostis minor</i> Host	Ann	PsRu	1-6	+	+	+	Adv
135.	<i>Eragrostis pilosa</i> (L.) Beauv.	Ann	RuPtPs	1,5,6,8	+	+	+	Adv
136.	<i>Eragrostis suaveolens</i> A. Beck. ex Claus	Ann	SilPrPs	2,6	+	+	+	
137.	<i>Festuca beckeri</i> (Hack) Trautv.	Per	StSilPs	2,6	+	+	+	
138.	<i>Festuca gigantea</i> (L.) Vill.	Per	Sil	1,4	+	+	+	
139.	<i>Festuca regeliana</i> Pavl.	Per	HalPr	1-4	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
140.	<i>Festuca valesiaca</i> (F. <i>sulcata</i> (Hack.) Nyman) Gaudin.	Per	St	4,7	+	+	+	
141.	<i>Glyceria fluitans</i> (L.)R.Br.	Per	PalAq	1-4,8	+	+	+	
142.	<i>Glyceria maxima</i> (C.Hartm.) Holub.	Per	PalAq	1-5,8	+	+	+	
143.	<i>Glyceria notata</i> (Chevall.)	Per	PrPal	1-4,8		+	+	
144.	<i>Hierochloe odorata</i> (L.)Beauv.	Per	SilStPr	2,6	+	+	+	
145.	<i>Hierochloe repens</i> (Host) Beauv.	Per	PsStPr	4,6,7	+	+	+	
146.	<i>Hordeum leporinum</i> Link.	Ann	Ru	4, 7		+	+	Adv
147.	<i>Koeleria sabuletorum</i> (Domin)Klokov	Per	PsSt	2,3,5,6	+	+	+	
148.	<i>Leersia orizoides</i> (L.) Sw.	Per	PrPal	1-3,5,8	+	+	+	ЧСД 3
149.	<i>Lolium perenne</i> L.	Per	RuPr	1,4		+	+	
150.	<i>Melica altissima</i> L.	Per	SMn	4	+	+	+	
151.	<i>Melica picta</i> C.Koch	Per	Sil	3,4	+	+	+	
152.	<i>Melica transsilvanica</i> Schur	Per	SMnSt	7	+	+	+	
153.	<i>Phalaroides arundinacea</i> (L.) Rauschert	Per	PrPal	1-4,8	+	+	+	
154.	<i>Phleum pratense</i> L.	Per	Pr	2,4	+	+	+	
155.	<i>Phragmites australis</i> (Cav.)Trin.ex Steud.	Per	PalAq	1-5,7,8	+	+	+	
156.	<i>Poa angustifolia</i> L.	Per	SilPrSt	1-5,7,8	+	+	+	
157.	<i>Poa annua</i> L.	Ann	RuSilPr	1-8	+	+	+	
158.	<i>Poa bulbosa</i> L.	Per	RuSilSt	1-8	+	+	+	
159.	<i>Poa compressa</i> L.	Per	RuSt	1-8	+	+	+	
160.	<i>Poa nemoralis</i> L.	Per	Sil	1,2,4,8	+	+	+	
161.	<i>Poa palustris</i> L.	Per	PalPr	1-5,7,8	+	+	+	
162.	<i>Poa pratensis</i> L.	Per	Pr	1-5,7,8	+	+	+	
163.	<i>Poa remota</i> Forcelles	Per	Sil	3	+	+	+	ЧСД 1
164.	<i>Poa sylvicola</i> Guss.	Per	SilPalPr	4,6	+	+	+	
165.	<i>Poa trivialis</i> L.	Per	SilPalPr	2	+	+	+	
166.	<i>Puccinella distans</i> (Jacq.) Parl.	Per	RuHalPr	4	+	+	+	
167.	<i>Roegneria canina</i> (L.) Nevski			2,4	+	+	+	
168.	<i>Secale sylvestre</i> Host	Ann	StRuPs	1,2,6	+	+	+	
169.	<i>Setaria glauca</i> (L.) Beauv.	Ann	PsRu	4,6,7,	+	+	+	Adv
170.	<i>Setaria viridis</i> (L.)Beauv.	Ann	PsRu	1,4,6,7,	+	+	+	Adv
171.	<i>Stipa borysthena</i> Klok. ex Prokud.	Per	StPs	6	+	+	+	ЧКУ вразливий ЧСД 2
172.	<i>Stipa capillata</i> L.	Per	PtSt	7	+	+	+	ЧКУ не-оцінений ЧСД 3
173.	<i>Zizania latifolia</i> Stapf.	Per	Aq	2		+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
	Potamogetonaceae							
174.	Potamogeton berchtoldii Fieb.	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	
175.	Potamogeton compressus L.	Per	Aq	1-3, 8	+	+	+	
176.	Potamogeton crispus L.	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	
177.	Potamogeton gramineus L.	Per	Aq	2,3	+	+	+	
178.	Potamogeton lucens L.	Per	Aq	1-3, 8	+	+	+	
179.	Potamogeton natans L.	Per	Aq	1,2	+	+	+	ЧСД 3
180.	Potamogeton pectinatus L.	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	
181.	Potamogeton perfoliatus L.	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	
182.	Potamogeton trichoides Cham. et Schlecht.	Per	Aq	3, 5	+	+	+	ЧСД 3
	Sparganiaceae							
183.	Sparganium emersum Rhem.	Per	Aq	2,3	+	+	+	
184.	Sparganium erectum L.	Per	PalAq	1-3,5,8	+	+	+	
	Typhaceae							
185.	Typha angustifolia L.	Per	PalAq	1-3,5,8	+	+	+	
186.	Typha latifolia L.	Per	PalAq	1-3,5,8	+	+	+	
187.	Typha laxmannii Lepech.	Per	PalAq	1-3,5	+	+	+	
	Zannicheliaceae							
188.	Zannichelia palustris L.	Per	Aq	1	+	+	+	ЧСД 4
	CLASS Magnoliopsida (Dicotyledones)							
	Aceraceae							
189.	Acer campestre L.	Arb	SMnSil	4	+	+	+	
190.	Acer negundo L.	Arb	SilCuRu	1-5,7,8	+	+	+	AdvInv
191.	Acer platanoides L.	Arb	Sil	2,4	+	+	+	
192.	Acer tataricum L.	Arb	SilSMn	1-8	+	+	+	
	Amaranthaceae							
193.	Amaranthus albus L.	Ann	Ru	1-4,7	+	+	+	Adv
194.	Amaranthus blitoides S.Wats. (A. blitus L.)	Ann	Ru	1-4,7	+	+	+	Adv
195.	Amaranthus retroflexus L.	Ann	Ru	1-4,7	+	+	+	Adv
	Anacardiaceae							
196.	Cotinus coggygria Scop.	Fr	SMnCu	4,6	+	+	+	Adv
	Apiaceae							
197.	Aegopodium podagraria L.	Per	Sil	4	+	+	+	
198.	Aethusa cynapium L.	Ann Bien	SilRu	4	+	+	+	Adv
199.	Antriscus cerefolium (L.) Hoffm. (A. longirostris Bertol.)	Ann	Ru	1,2,4, 6,7		+	+	
200.	Antriscus sylvestris (L.) Hoffm.	Per	RuSil	1-4, 6,7,8	+	+	+	
201.	Cenolophium denudatum (Hornem) Tutin	Per	PrPs	4		+	+	
202.	Chaerophyllum prescottii DC.	Bien	PrSilRu	3	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
203.	<i>Chaerophyllum temulum</i> L.	Bien	RuSil	2,4,6	+	+	+	
204.	<i>Cicuta virosa</i> L.	Per	Pal	1-3	+	+	+	
205.	<i>Conium maculatum</i> L.	Bien	Ru	7	+	+	+	Adv
206.	<i>Daucus carota</i> L.	Per	Ru	1,2,4,7	+	+	+	
207.	<i>Eryngium campestre</i> L.	Per	RuSt	6,7	+	+	+	
208.	<i>Eryngium planum</i> L.	Per	StPr	1-4,8	+	+	+	
209.	<i>Falcaria vulgaris</i> Bernch. (F. rivini Host.)	Bien	RuSt	7	+	+	+	
210.	<i>Heracleum sibiricum</i> L.	Bien	PrSil	1-4,8	+	+	+	
211.	<i>Oenanthe aquatica</i> (L.) Poir.	Per	Pal	1-4,5,8	+	+	+	
212.	<i>Pastinaca sylvestris</i> Mill. (Peucedanum pastinaca Beuth.	Bien	SilPr	3,4	+	+	+	
213.	<i>Peucedanum arenarium</i> Waldst. et Kit.	Per	PsSil	6	+	+	+	
214.	<i>Peucedanum latifolium</i> (Bieb.) DC.	Per	PrHal	1,3,4	+	+	+	
215.	<i>Peucedanum oreoselinum</i> (L.) Moench.	Per	SilPs	1,4,6	+	+	+	
216.	<i>Peucedanum palustre</i> (L.) Moench	Bien	PrPal	1		+	+	ЧСД 4
217.	<i>Pimpinella saxifraga</i> L.	Per	StPr	4,6,7	+	+	+	
218.	<i>Seseli libanotis</i> (subsp. <i>Llibanotis intermedium</i> (Rupr.) P.W.Ball)	Per	PsPt	3,4,7	+	+	+	
219.	<i>Seseli tortuosum</i> L.	Per	StPs	1,6	+	+	+	
220.	<i>Siella erecta</i> (Huds.) M.Pimen.	Per	Pal	3	+	+	+	ЧСД 3
221.	<i>Silaum silaus</i> (L.)Schinz et Thell.	Per	HalPr	3,4	+	+	+	
222.	<i>Sium latifolium</i> L.	Per	Pal	1-4,5,8	+	+	+	
223.	<i>Sium sisaroides</i> DC. (<i>S. lancifolium</i> Bieb.)	Per	Pal	1-4	+	+	+	
224.	<i>Torilis japonica</i> (Houtt.)DC (<i>T. antriscus</i> Ledeb.).	Bien	RuSt	1-4,7,8		+	+	
225.	<i>Trinia multicaulis</i> (Poir.) Schischk. (<i>T. henningii</i> Hoffm.)	Per	PtSt	2,3,6	+	+	+	
	Aristolochiaceae							
226.	<i>Aristolochia clematitidis</i> L.	Per	PrSil	1-4,7,8	+	+	+	
227.	<i>Asarum europaeum</i> L.	Per	Sil	4	+	+	+	ЧСД 3
	Apocynaceae							
228.	<i>Vinca herbacea</i> Waldst. et Kit.	Per	StSMn	4	+	+	+	
	Asclepiadaceae							
229.	<i>Asclepias syriaca</i> L.	Per	Ru	4,7		+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
230.	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medik.	Per	StSil	1-4,6-8	+	+	+	
231.	<i>Vincetoxicum rossicum</i> (Kleop.)Barbar.	Per	PrSil	2		+	+	ЧСД 1, СЧС (R)
232.	<i>Vincetoxicum scandens</i> Somm.	Per	Sil	2			+	ЧСД 4
	Asteraceae							
233.	<i>Achillea inundata</i> Kondr.	Per	PalPr	3,4	+	+	+	ЧСД 2
234.	<i>Achillea micrantha</i> Willd.	Per	Ps	1,2,6,8	+	+	+	
235.	<i>Achillea nobilis</i> L.	Per	StPr	1-4,6-8	+	+	+	
236.	<i>Achillea ochroleuca</i> Ehrh.	Per	RuSt	2		+	+	
237.	<i>Achillea pannonica</i> Scheele	Per	St	7			+	
238.	<i>Achillea setacea</i> Waldst.et Kit.	Per	RuSt	7	+	+	+	
239.	<i>Achillea submillefolium</i> Klok. et Krytzka	Per	PrSt	1-8	+	+	+	
240.	<i>Ambrosia artemisifolia</i> L.	Ann	Ru	1-4,6-8	+	+	+	AdvIn
241.	<i>Anthemis ruthenica</i> Bieb.	Ann	RuSt	1-4,6-8	+	+	+	
242.	<i>Anthemis tinctoria</i> L.	Ann	RuSt	1,2,4,6-8	+	+	+	
243.	<i>Arctium lappa</i> L.	Bien	SilRu	1-8	+	+	+	
244.	<i>Arctium nemorosum</i> Lej.	Bien	RuSil	2,4		+	+	
245.	<i>Arctium tomentosum</i> Mill.	Bien	Ru	1-4,7	+	+	+	
246.	<i>Artemisia absinthium</i> L.	Per	Ru	1-8	+	+	+	Adv
247.	<i>Artemisia austriaca</i> Jacq.	Per	RuSt	6,7	+	+	+	
248.	<i>Artemisia campestris</i> L.	Per	PsSt	1-8	+	+	+	
249.	<i>Artemisia marschalliana</i> Spreng.	sFr	Ps	6	+	+	+	
250.	<i>Artemisia pontica</i> L.	Per	SMnSt	1-4	+	+	+	ЧСД 4
251.	<i>Artemisia santonica</i> L.	Per	Hal	4	+	+	+	
252.	<i>Artemisia scoparia</i> Waldst. et Kit.	Bien	Ru	7	+	+	+	
253.	<i>Artemisia tshernieviana</i> Besser	sFr	Ps	1,2		+	+	
254.	<i>Artemisia vulgaris</i> L.	Per	PrRu	1-8	+	+	+	
255.	<i>Aster novae-angliae</i> L.	Per	Cu	1,2		+	+	Adv
256.	<i>Bidens cernua</i> L.	Ann	Pal	1-3,8	+	+	+	
257.	<i>Bidens tripartita</i> L.	Ann	PalPr	1-4,5,7,8	+	+	+	
258.	<i>Carduus acanthoides</i> L.	Ann Bien	PrStRu	1-8	+	+	+	Adv
259.	<i>Carduus crispus</i> L.	Bien	SilRu	1-4	+	+	+	
260.	<i>Carduus nutans</i> L.	Bien	StRu	7	+	+	+	Adv
261.	<i>Centaurea borysthénica</i> Grun. (<i>C. arenaria</i> Bieb.)	Bien	Ps	1,2,5,6,8	+	+	+	
262.	<i>Centaurea cyanus</i> L.	AnnBie n	Ru	7		+		Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
263.	<i>Centaurea diffusa</i> Lam.	Bien	StRu	1,2,7,6	+	+	+	Adv
264.	<i>Centaurea jacea</i> L.	Per	Pr	1-4,8	+	+	+	
265.	<i>Centaurea marschalliana</i> Spreng.	Per	PtSt	6	+	+	+	
266.	<i>Centaurea scabiosa</i> L. (<i>C. pseudocoriacea</i> Dobrocz.)	Per	StRu	1-4,6-8		+	+	
267.	<i>Centaurea trichocephala</i> Bieb.	Per	PrSt	1-4,8		+	+	
268.	<i>Chartolepis intermedia</i> Boiss.	Per	PrHal	1		+	+	
269.	<i>Chondrilla graminea</i> M.Bieb.	Bien	SilPs	6		+	+	
270.	<i>Chondrilla juncea</i> L.	Bien Per	RuStPs	1,2,4,7,8	+	+	+	
271.	<i>Chondrilla latifolia</i> Bieb.	Bien Per	PtPsSt	4,7	+	+	+	
272.	<i>Cichorium inthylbus</i> L.	Per	RuStPr	1-4,6-8	+	+	+	Adv
273.	<i>Cirsium alatum</i> (S.B.Gmel.) Bobr.	Bien	PrHal	1,3,4	+	+	+	
274.	<i>Cirsium canum</i> (L.) All.	Per	PrHal	3,4		+	+	
275.	<i>Cirsium esculentum</i> C. A. May.	Per	PrHal	1,4		+	+	
276.	<i>Cirsium setosum</i> (Willd.) Bess.	Per	Ru	1-5,7,8	+	+	+	
277.	<i>Cirsium ucrainicum</i> Bess.	Bien	RuSt	6,7	+	+	+	
278.	<i>Cirsium vulgare</i> (Savit) Ten.	Bien	Ru	1-4,7	+	+	+	
279.	<i>Coniza canadensis</i> (L.) Cronq.	Ann Bien	Ru	1-8	+	+	+	AdvIn
280.	<i>Crepis rhoedifolia</i> M.Bieb. (<i>Barkhausia rhoedifolia</i>)	Ann	StRu	1,2,4,7		+	+	
281.	<i>Crepis tectorum</i> L.	Bien	PsStRu	1,2,4,6,7	+	+	+	
282.	<i>Echinops ruthenicus</i> M.Bieb. (<i>E. ritro</i> L.)	Per	PtSt	7				
283.	<i>Echinops sphaerocephalus</i> L.	Per	SMnSt	4	+	+	+	
284.	<i>Erigeron podolicus</i> Bess.	Bien	StPr	1,2,4,7	+	+	+	
285.	<i>Eupatorium cannabinum</i> L.	Per	SilPr	1,3	+	+	+	
286.	<i>Filago arvensis</i> L.	Ann	SilStRu	1	+	+	+	
287.	<i>Galatella biflora</i> (L.) Nees (<i>G. novopokrovskii</i> Zefir.)	Per	StPr	1-4	+	+	+	
288.	<i>Galatella dracunculoides</i> (Lam.) Nees	Per	SilSt	4		+	+	
289.	<i>Galatella linoisyris</i> (L.) Rchb.f.	Per	St	1	+	+	+	
290.	<i>Gnaphalium rossicum</i> Kirp.	Ann	RuPs	1,2,5		+	+	ЧСД 2

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
291.	<i>Grindelia squarrosa</i> (Pursh) Dunal.	Per	Ru	7		+	+	Adv
292.	<i>Helianthus annuus</i> L.	Ann	Cu	7	+	+	+	Adv
293.	<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench.	Per	StPs	1,2,5,6,8	+	+	+	
294.	<i>Hieracium umbellatum</i> L.	Per	StPs	1-4,7,8	+	+	+	
295.	<i>Hieracium virosum</i> Pall.	Per	SMnPtSt	7	+	+	+	
296.	<i>Inula aspera</i> Poir.	Per	PrPtSt	1-4	+	+	+	
297.	<i>Inula britannica</i> L.	Per	RuPr	1-5,8	+	+	+	
298.	<i>Inula helenium</i> L.	Per	Pr	3		+	+	ЧСД 3
299.	<i>Inula salicina</i> L.	Per	PrSil	1-3,5	+	+	+	
300.	<i>Iva xanthiifolia</i> Nutt.	Ann	Ru	7	+	+	+	Adv
301.	<i>Jurinea cyanoides</i> (L.) Rchb.	Per	PsSt	2,6	+	+	+	
302.	<i>Lactuca serriola</i> Torner	Ann Bien	Ru	1-8	+	+	+	AdvIn
303.	<i>Lactuca tatarica</i> (L.) C. A. Mey.	Per	HalRu	1-5,7	+	+	+	
304.	<i>Lapsana communis</i> L.	Ann	RuSil	1-4,8	+	+	+	
305.	<i>Leontodon autumnalis</i> L.	Per	RuPr	1-4,8	+	+	+	
306.	<i>Onopordum acanthium</i> L.	Bien	Ru	1,7	+	+	+	Adv
307.	<i>Petasites spurius</i> (Retz.) Rchb.	Per	Ps	1-3,5,8	+	+	+	Adv
308.	<i>Phalacroloma annuum</i> (L.) Dumort.	Ann Bien	Ru	1-4,7,8		+	+	AdvIn
309.	<i>Picris hieracioides</i> L.	Per	RuSt	1-4,7,8	+	+	+	
310.	<i>Pilosella echioides</i> (Lumn.) F.Schultz. et Sch.Bip	Per	SilPsSt	6,7	+	+	+	
311.	<i>Pilosella officinarum</i> F.Schultz. et Sch.	Per	PsSilPr	2,6	+	+	+	
312.	<i>Ptarmica cartilaginea</i> (Ledeb. ex Rchb.) Ledeb.	Per	Pr	3		+	+	ЧСД 4
313.	<i>Ptarmica salicifolia</i> (Besser) Serg.	Per	PalPr	1-3,5	+	+	+	
314.	<i>Pulicaria vulgaris</i> Gaertn.	Ann	RuPr	1,2	+	+	+	
315.	<i>Rhaponticum serratuloides</i> (Georgi) Bobr.	Per	HalPr	3,4	+	+	+	ЧСД 3
316.	<i>Saussurea amara</i> DC.	Per	HalPr	1,3,4	+	+	+	ЧСД 3
317.	<i>Scorzonera ensifolia</i> Bieb.	Per	PrPs	2,6	+	+	+	
318.	<i>Scorzonera laciniata</i> L.	Per	HalStPr	1,4		+	+	
319.	<i>Scorzonera parviflora</i> Jacq.	Per	HalPr	1-4	+	+	+	
320.	<i>Senecio borysthenicus</i> (DC.)Andrz. Ex Czern.	Per	Ps	2,3,6	+	+	+	ЄЧС (R) ЧСД 3
321.	<i>Senecio erucifolius</i> L.	Per	StHalPr	3,4	+	+	+	
322.	<i>Senecio grandidentatus</i> Ledeb. (S. arenarius Bieb.)	Per	StPsHalPr	1,3,4	+	+	+	
323.	<i>Senecio jacobaea</i> L.	Per	RuSMn PrSt	1-4,7,8	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
324.	<i>Senecio paucifolius</i> S.G. Gmel.	Per	HalPr	1,3,4	+	+	+	ЧСД 4
325.	<i>Senecio schvetzovii</i> Korsh. (<i>S. doria</i> L.)	Per	CrHalPr	1,3	+	+	+	
326.	<i>Senecio tataricus</i> Less.	Per	PrPal	1-3,5	+	+	+	ЧСД 0
327.	<i>Senecio vernalis</i> Waldst. et Kit.	Ann	Ru	1,2,4,6,7	+	+	+	
328.	<i>Senecio vulgaris</i> L.	Ann	Ru	1,2,4,6-8	+	+	+	Adv
329.	<i>Serratula coronata</i> L.	Per	SMnPr	1,3,4	+	+	+	
330.	<i>Solidago canadensis</i> L.	Per	RuCu	4,7		+	+	Adv
331.	<i>Solidago virgaurea</i> L.	Per	Sil	2,3,6	+	+	+	
332.	<i>Sonchus arvensis</i> L.	Per	PrRu	1-4,7	+	+	+	Adv
333.	<i>Sonchus oleraceus</i> L.	Ann	Ru	2,4,7	+	+	+	Adv
334.	<i>Sonchus palustris</i> L.	Per	Pal	1,2,3	+	+	+	
335.	<i>Tanacetum vulgare</i> L.	Per	StRuPr	1-4,6-8	+	+	+	
336.	<i>Taraxacum bessarabicum</i> (Hornem.) Hand-Mazz.	Per	PalHalPr	3,4	+	+	+	
337.	<i>Taraxacum officinale</i> Wigg. aggr.	Per	RuPr	1-8	+	+	+	
338.	<i>Tragopogon borystenicus</i> Artemcz.	Bien	PsSt	2,6,8	+	+	+	ЧСД 0 ЄЧС I
339.	<i>Tragopogon dasyrhynechus</i> Artemcz	Bien	PsSt	2	+	+	+	
340.	<i>Tragopogon major</i> Jacq. (<i>T. dubius</i> Scop.)	Bien	SMnRuSt	1-4,6-8	+	+	+	
341.	<i>Tragopogon ucrainicus</i> Artemcz.	Bien	StPs	2-4,6	+	+	+	ЧСД 3 ЄЧС (R)
342.	<i>Tripleurospermum inodorum</i> (L.) Sch. (<i>Matricaria perforata</i> Merat)	Bien	Ru	1,2,4,7	+	+	+	Adv
343.	<i>Tripolium pannonicum</i> (Jacq.) Dobroc. (<i>T. vulgare</i> Nees.)	Bien	PalPrHal	1-4	+	+	+	
344.	<i>Tussilago farfara</i> L.	Per	RuPr	1-4,7,8	+	+	+	
345.	<i>Xanthium albinum</i> (Widd.) H. Scholtz	Ann	Ru	3,4,7	+	+	+	Adv
346.	<i>Xanthium strumarium</i> L.	Ann	Ru	1-4,7,8	+	+	+	Adv
	Berberidaceae							
347.	<i>Berberis vulgaris</i> L.	Fr	SMnSil	1,4,6-8	+	+	+	ЧСД 3
348.	<i>Mahonia aquifolium</i> Nutt.	Fr	SilCu	4	+	+	+	Adv
	Betulaceae							
349.	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaerthn.	Arb	PalSil	3,8	+	+	+	ЧСД 3
350.	<i>Betula pendula</i> Roth	Arb	Sil	3	+	+	+	
	Boraginaceae							
351.	<i>Anchusa gmelini</i> Ledeb.	Per	Ps	1-3,6	+	+	+	
352.	<i>Anchusa officinalis</i> L.	Bien	RuPs	6	+	+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
353.	<i>Asperugo procumbens</i> L.	Ann	Ru	1-4,7,8	+	+	+	
354.	<i>Buglossoides arvensis</i> (L.) I.M. Johnst.	Ann	Ru	4,7,8	+	+	+	Adv
355.	<i>Buglossoides czernjajevii</i> (Klok.) Czer.	Ann	PtSilPs	2,6	+	+	+	
356.	<i>Cynoglossum officinale</i> L.	Ann	Ru	1-4,6-8	+	+	+	Adv
357.	<i>Echium vulgare</i> L.	Bien	PsStRu	7	+	+	+	
358.	<i>Lappula patula</i> (Lehm.) Menyarh	Bien	St	7	+	+	+	Adv
359.	<i>Lappula squarrosa</i> (Retz.) Dumort.	Bien	RuSt	4,7	+	+	+	Adv
360.	<i>Lithospermum officinale</i> L.	Ann	RuStPt	1,2,4	+	+	+	
361.	<i>Lycopsis orientalis</i> L.	Ann	StRu	7	+	+	+	
362.	<i>Myosotis arvensis</i> (L.) Hill. (M. intermedia Link)	Ann	SMnRu PrSt	1-8	+	+	+	Adv
363.	<i>Myosotis laxa</i> Lehm. (M. caespitosa K.P.Suchultz)	Ann Bien	PrPal	2	+	+	+	
364.	<i>Myosotis micrantha</i> Pall.ex Lehm. (M. stricta Link)	Per	SMnRu PsSt	1-8	+	+	+	
365.	<i>Myosotis scorpioides</i> L. (M. palustris L.)	Per	PrPal	1-4,5,8	+	+	+	
366.	<i>Nonea pulla</i> (L.) DC.	Ann Bien	RuSt	7	+	+	+	
367.	<i>Omphalodes scorpioides</i> (Haenke) Schrank	Ann	SilRu	1,3,4	+	+	+	ЧСД 4
368.	<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.	Per	Sil	4	+	+	+	
369.	<i>Symphytum officinale</i> L.	Per	PalPr	1-5,7,8	+	+	+	
Brassicaceae								
370.	<i>Alliaria petiolata</i> (Bieb.) Cavara et Grande	Per	RuSil	1-8	+	+	+	
371.	<i>Alyssum calycinum</i> L.	Ann	StPt	6	+	+	+	
372.	<i>Alyssum minutum</i> Schlecht. ex DC.	Ann	PtPs	1,2,4,6	+	+	+	
373.	<i>Alyssum tortuosum</i> Waldst. et Kit.	Per	CrPsPt	2,6	+	+	+	
374.	<i>Arabidopsis thaliana</i> (L.) Heynh.	Ann Bien	PsRu	1-4,6-8	+	+	+	Adv
375.	<i>Barbarea stricta</i> Andrz.	Ann Bien	PalPr	1-3	+	+	+	
376.	<i>Barbarea vulgaris</i> R.Br. subsp. arcuata (Opiz.) Reichenb.	Bien	RuPr	1	+	+	+	
377.	<i>Berteroa incana</i> (L.) DC.	Bien	Ru	1-8	+	+	+	
378.	<i>Bunias orientalis</i> L.	Bien	Ru	4,7	+	+	+	Adv
379.	<i>Camelina microcarpa</i> Andrz.	Ann	SilRu	7	+	+	+	Adv
380.	<i>Camelina sylvestris</i> Wallr.	Bien	RuSt	1,2,4,7	+	+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
381.	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik.	Ann	Ru	1-8	+	+	+	Adv
382.	<i>Cardamine amara</i> L.	Per	SilPal	1-4	+	+	+	
383.	<i>Cardamine dentata</i> Schult.	Per	PrPal	1-3	+	+	+	ЧСД 3
384.	<i>Cardamine impatiens</i> L.	Ann Bien	PalSil	1-3	+	+	+	
385.	<i>Cardamine parviflora</i> L.	Ann	PalPsPr	1-3	+	+	+	
386.	<i>Cardaminopsis arenosa</i> (L.) Hayek.	Bien	PtPs	1-2,6	+	+	+	
387.	<i>Cardaria draba</i> (L.) Desv.	Per	Ru	4,6,7	+	+	+	Adv
388.	<i>Chorisporea tenella</i> (Pall.) DC.	Ann	Ru	7	+	+	+	Adv
389.	<i>Descurainia sophia</i> (L.) Webb et Plantl	Ann	Ru	4,6-8	+	+	+	Adv
390.	<i>Diplotaxis muralis</i> (L.) DC.	Ann Bien	PtRu	4, 7	+	+	+	Adv
391.	<i>Diplotaxis tenuifolia</i> (L.) DC.	Per	Ru	4, 7	+	+	+	Adv
392.	<i>Draba nemorosa</i> L.	Ann	Ru	1,4	+	+	+	
393.	<i>Erophila verna</i> (L.) Bess.	Ann	RuPsSt	1-8	+	+	+	
394.	<i>Erucastrum armoracioides</i> (Czern.ex Turcz.) Cruchet	Bien	RuSt	7	+	+	+	
395.	<i>Erysimum aureum</i> M.Bieb. (E. sylvaticum MB.)	Bien	SMnSil	1-4,8	+	+	+	
396.	<i>Erysimum diffusum</i> Ehrh.(E. canescens Roth.)	Bien	RuSt	7	+	+	+	
397.	<i>Euclidium syriacum</i> (L.) R.Br.	Per	Ru	7	+	+	+	Adv
398.	<i>Lepidium densiflorum</i> Schrad.	Ann Bien	PsRu	4,6	+	+	+	Adv
399.	<i>Lepidium latifolium</i> L.	Per	PrHal	1-4,7	+	+	+	
400.	<i>Lepidium perfoliatum</i> L.	Bien	RuSt	5,7	+	+	+	Adv
401.	<i>Lepidium ruderales</i> L.	Ann Bien	HalRu	7	+	+	+	Adv
402.	<i>Raphanus raphanistrum</i> L.	Ann	Ru	7	+	+	+	Adv
403.	<i>Rapistrum perenne</i> (L.) All	PerBien	RuSt	5,7	+	+	+	Adv
404.	<i>Rorippa amphibia</i> (L.) Bess.	Per	AqPal	1-5	+	+	+	
405.	<i>Rorippa x anceps</i> (Wahlenb.) Reichenb.	Per	Pr	3	+	+	+	
406.	<i>Rorippa austriaca</i> (Crantz.) Bess.	Per	RuPalPr	1-4	+	+	+	
407.	<i>Rorippa brachycarpa</i> (C.A.Mey.) Hayek	Per	Pr	1-3	+	+	+	
408.	<i>Rorippa palustris</i> (L.) Bess.	Per	Pal	2-4	+	+	+	
409.	<i>Rorippa sylvestris</i> (L.) Bess.	Per	Pr	2-4	+	+	+	
410.	<i>Sinapis arvensis</i> L.	Ann	Ru	4,6,7	+	+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
411.	<i>Sisymbrium altissimum</i> L.	Ann Bien	Ru	7	+	+	+	Adv
412.	<i>Sisymbrium loeselii</i> L.	Ann Bien	Ru	1-2, 4,6,7	+	+	+	AdvIn
413.	<i>Sisymbrium officinale</i> (L.) Scop.	Ann Bien	Ru	7,8	+	+	+	Adv
414.	<i>Syrenia cana</i> (Pall.et Mitt.) Neilr.	Bien	Ps	6	+	+	+	ЧСД 3
415.	<i>Thlaspi arvense</i> L.	Ann	Ru	7	+	+	+	Adv
416.	<i>Turritis glabra</i> L.	Ann Bien	RuSMn	1-4,7	+	+	+	
	Caesalpiniaceae							
417.	<i>Gleditschia triacanthos</i> L.	Arb	SilCu	1,4,7	+	+	+	Adv
	Callitrichaceae							
418.	<i>Callitriche cophocarpa</i> Sendtner	Ann	PalAq	2		+	+	
419.	<i>Callitriche palustris</i> L.	Ann	AqPal	2,8		+	+	ЧСД 4
	Campanulaceae							
420.	<i>Campanula bononiensis</i> L.	Per	StSil	2-4		+	+	
421.	<i>Campanula patula</i> L.	Bien	SilPr	1-4	+	+	+	
422.	<i>Campanula rapunculoides</i> L.	Per	StPrSil	1,4,7	+	+	+	
423.	<i>Campanula sibirica</i> L.	Bien	RuPrSt	7	+	+	+	
424.	<i>Campanula trachelium</i> L.	Per	SMnSil	4	+	+	+	ЧСД 3
425.	<i>Jasione montana</i> L.	Bien	SilPs	2,6	+	+	+	
	Cannabaceae							
426.	<i>Cannabis ruderalis</i> Janisch.	Ann	Ru	2,4,7	+	+	+	Adv
427.	<i>Humulus lupulus</i> L.	Per	Sil	1-5,7,8	+	+	+	
	Caprifoliaceae							
428.	<i>Lonicera tatarica</i> L.	Fr	SMnCu	1,4,6	+	+	+	Adv
429.	<i>Sambucus nigra</i> L.	Fr	RuSil	1-8	+	+	+	
430.	<i>Sambucus racemosa</i> L.	Fr	PsRuSil	6	+	+	+	Adv
431.	<i>Viburnum opulus</i> L.	Fr	Sil	1-4,8		+	+	
	Caryophyllaceae							
432.	<i>Alsine media</i> L. (<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.), Мокриця середня	Ann Bien	SilRu	1-4,7,8	+	+	+	
433.	<i>Arenaria uralensis</i> Pall. ex Spreng.	Ann Bien	PsStRu	1-3,6,7	+	+	+	
434.	<i>Cerastium holosteoides</i> Fries.	Per	SMnPr	1-4,7	+	+	+	
435.	<i>Cerastium semidecandrum</i> L. (<i>C. rotundatum</i> Schur)	Ann	PsSt	2-4	+	+	+	
436.	<i>Coccyganthe flos-cuculi</i> (L.) Four.	Per	SMnPalP r	2-4	+	+	+	ЧСД 2
437.	<i>Cucubalus baccifer</i> L.	Per	PrSil	1-4,7,8	+	+	+	
438.	<i>Dianthus campestris</i> Bieb.	Per	PsSt SMn	2,6,7	+	+	+	
439.	<i>Dianthus eugeniae</i> Kleopov	Per	SilSt	4,7		+	+	ЧСД 4

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
440.	<i>Dianthus platyodon</i> Klokov	Per	SilPs	2,6	+	+	+	
441.	<i>Dianthus squarrossus</i> Bieb.	Per	Ps	2,6	+	+	+	ЧСД 1
442.	<i>Dichodon viscidum</i> (M. Bieb.) Holub	Ann	HalPr	3,4		+	+	
443.	<i>Elisanthe noctiflora</i> (L.) Rupr.	Ann Bien	SMnPr	4	+	+	+	
444.	<i>Eremogone micradenia</i> (P.Smirm.) Ikonn.	Per	SMnSt	2,3	+	+	+	ЧСД 3
445.	<i>Gypsophila paniculata</i> L.	Per	PsSt	1-2,4,6,7	+	+	+	
446.	<i>Gypsophila perfoliata</i> L.	Per	HalPr	7	+	+	+	
447.	<i>Herniaria polygama</i> J. Gay	Ann	RuPs	2-4,7,6	+	+	+	
448.	<i>Holosteum umbellatum</i> L.	Ann	RuPtSt	1-8	+	+	+	
449.	<i>Melandrium album</i> (Mill.) Garcke	Bien	RuSMnPr	1-8	+	+	+	
450.	<i>Minuartia piscunovii</i> Klokov	Ann	Ps	2,6	+	+	+	
451.	<i>Moeringia trinervia</i> (L.) Clairv.	Ann Bien	Sil	1-4,8	+	+	+	
452.	<i>Myosoton aquaticum</i> (L.) Moench	Per	PalPr	1-4,8	+	+	+	
453.	<i>Oberna cserei</i> (Baumg.) Ikonn.	AnnBien	PrPtSt	1	+	+	+	
454.	<i>Otites borysthenica</i> (Grun.) Klokov	Per	StPs	2,6	+	+	+	
455.	<i>Otites densiflorus</i> (D'Urv.) Grossh.	Bien	StPs	2,3,6,7	+	+	+	
456.	<i>Psammophiliella muralis</i> (L.) Ikonn.	Ann	RuPrSt	1-3,6-8	+	+	+	
457.	<i>Saponaria officinalis</i> L.	Per	RuSMnPr	2,4	+	+	+	Adv
458.	<i>Silene chlorantha</i> (Willd.) Ehrh.	Per	PsSilSt	1-5	+	+	+	
459.	<i>Silene dichotoma</i> Ehrh.	Ann Bien	StRu	1-4,7,8	+	+	+	
460.	<i>Silene multiflora</i> (Waldst. et Kit.) Pers.	Per	HalPrSt	5		+	+	
461.	<i>Silene nutans</i> L.	Per	SMnPs	2,3,5		+	+	ЧСД 4
462.	<i>Silene tatarica</i> (L.) Pers.	Per	SMnPsPr	1-4	+	+	+	
463.	<i>Spergularia arvensis</i> L.	Ann	PsRu	2,5,6	+	+	+	Adv
464.	<i>Spergularia media</i> (L.) C. Presl	Per	PrHal	3,4	+	+	+	
465.	<i>Stellaria graminea</i> L.	Per	SMnPr	1-4,6,7	+	+	+	
466.	<i>Stellaria holostea</i> L.	Per	Sil	1-4	+	+	+	
467.	<i>Stellaria palustris</i> Retz. (<i>S. glauca</i> With.)	Per	PalPr	1-4,8	+	+	+	ЧСД 4
	Celastraceae							
468.	<i>Euonymus europaea</i> L.	Fr	SMnSil	1-8	+	+	+	
469.	<i>Euonymus verrucosa</i> Scop.	Fr	SMnSil	6	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
	Ceratophyllaceae							
470.	<i>Ceratophyllum demersum</i> L.	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	
471.	<i>Ceratophyllum submersum</i> L.	Per	Aq	1,2	+	+	+	
472.	<i>Ceratophyllum tanaiticum</i> Sapjég.	Per	Aq	4		+		ЧСД 1 ЄЧС (R)
	Cesalpiniaceae							
473.	<i>Gleditsia triacanthos</i> L.	Arb	Cu	4	+	+	+	
	Chenopodiaceae							
474.	<i>Atriplex micrantha</i> C.A.mey.	Ann	RuHalPr	3,4	+	+	+	Adv
475.	<i>Atriplex oblongifolia</i> Waldst. et Kit	Ann	RuHalPs	3,4	+	+	+	
476.	<i>Atriplex patula</i> L.	Ann	Ru	2,7	+	+	+	
477.	<i>Atriplex prostrata</i> Boucher	Ann	RuHalPr	1-4	+	+	+	Adv
478.	<i>Atriplex sagittata</i> Borkh (A.nitens Schkuhr)	Ann	RuHalPr	1-4,5,7,8	+	+	+	Adv
479.	<i>Atriplex tatarica</i> L.	Ann	RuHal	1-4,7,8	+	+	+	Adv
480.	<i>Chenopodium album</i> L.	Ann	Ru	1-8	+	+	+	
481.	<i>Chenopodium chenopodioides</i> (L.) Aellen (Ch. botryoides Smith)	Ann	Hal	4	+	+	+	
482.	<i>Chenopodium glaucum</i> L.	Ann	PrRuHal	4	+	+	+	
483.	<i>Chenopodium hybridum</i> L.	Ann	SilRu	1-5,7,8	+	+	+	Adv
484.	<i>Chenopodium polyspermum</i> L.	Ann	RuSMnPs	1-4,8	+	+	+	Adv
485.	<i>Chenopodium rubrum</i> L.	Ann	RuPs	1,2,5	+	+	+	Adv
486.	<i>Chenopodium urbicum</i> L.	Ann	Ru	2,7	+	+	+	
487.	<i>Corispermum hyssopifolium</i> L.	Ann	RuSilPs	1,6	+	+	+	Adv
488.	<i>Corispermum nitidum</i> Kit.	Ann	StPs	1,2,5,6	+	+	+	
489.	<i>Halimione pedunculata</i> (L.) Aell.	Ann	Hal	4	+	+	+	
490.	<i>Kochia laniflora</i> (S. G. Gmel.) Borb.(K. arenaria Roth)	Ann	RuSilPs	6	+	+	+	Adv
491.	<i>Kochia scoparia</i> (L.) Schrad.	Ann	PsRu	7	+	+	+	Adv
492.	<i>Petrosimonia triandra</i> (Pall.) Simonk	Ann	StHal	4	+	+	+	
493.	<i>Polycnemum majus</i> A. Br.	Ann	RuPsPt	2	+	+	+	
494.	<i>Salicornia prostrata</i> Pall. (S. europaea L.)	Ann	Hal	4	+	+	+	
495.	<i>Salsola tragus</i> L. (S. iberica Sennen et Pau)	Ann	RuPtPs	6,7	+	+	+	
496.	<i>Suaeda prostrata</i> Pall.	Ann	Hal	3,4	+	+	+	
	Clusiaceae							
497.	<i>Hypericum elegans</i> Stephan ex Willd.	Per	St	7	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
498.	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Per	SMnPr	1-4, 8	+	+	+	
	Convulvaceae							
499.	<i>Calystegia sepium</i> (L.) R. Br.	Per	PrPal	1-5, 8	+	+	+	
500.	<i>Convolvulus arvensis</i> L.	Per	Ru	1-8	+	+	+	
	Cornaceae							
501.	<i>Swida sanguinea</i> (L.) Opiz.	Arb	Sil	1-4,6-8	+	+	+	
	Corylaceae							
502.	<i>Corylus avellana</i> L.	Fr	Sil	1-4,6-8	+	+	+	
	Crassulaceae							
503.	<i>Hylotelephium argutum</i> (Haw.) Holub	Per	PrPs	1-4, 8	+	+	+	
504.	<i>Sedum acre</i> L.	Per	PsPt	1-3, 5,6,8	+	+	+	
505.	<i>Sedum sexangulare</i> L.	Per	PtPs	1,2	+	+	+	ЧСД 2 СЧС (V)
506.	<i>Sempervivum ruthenicum</i> Schnittsp. et C.B.Lehm.	Per	SilPs	6	+	+	+	ЧСД 3
	Cucurbitaceae							
507.	<i>Echinocystis lobata</i> (Michx.) Torr. et Gray	Ann	CuRu	1-3	+	+	+	Adv
	Cuscutaceae							
508.	<i>Cuscuta campestris</i> Yunck.	Ann	PrRu	1-4,7,8	+	+	+	Adv
509.	<i>Cuscuta epithymum</i> (L.) L.	Ann	RuPr	1-3,6,8	+	+	+	
510.	<i>Cuscuta europaea</i> L.	Ann	PrSil	1-4,8	+	+	+	
511.	<i>Cuscuta monogyna</i> Vahl	Ann	Pr	4,6	+	+	+	
	Dipsacaceae							
512.	<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coult.	Per	PrSMn	1-4,6-8	+	+	+	
513.	<i>Scabiosa ochroleuca</i> L.	Per	PsPrSt	1-4,6-8	+	+	+	
514.	<i>Scabiosa ochroleuca</i> L.	Bien	StPtPs	1-2,6	+	+	+	
	Elaeagnaceae							
515.	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	FrArb	SMnRu	4,6,7	+	+	+	AdvInv
516.	<i>Hippophae rhamnoides</i> L.	Arb	RuCu	4	+	+	+	Adv
	Elatinaceae							
517.	<i>Elatine alsinastrum</i> L.	Ann	PalAq	2,3	+	+	+	ЧСД 3
	Euphorbiaceae							
518.	<i>Euphorbia palustris</i> L.	Per	PalPr	1-4	+	+	+	
519.	<i>Euphorbia seguieriana</i> Nesk. (E. gerardiana Jacq.)	Per	PtStPs	1-3,5,6,8				
520.	<i>Euphorbia semivillosa</i> Prokh.	Per	PrSMn	2	+	+	+	
521.	<i>Euphorbia stepposa</i> Zoz. (E. nictaginea All.)	Per	RuCrPtSt	7	+	+	+	
522.	<i>Euphorbia virgata</i> Wald. et Kit. (Euphorbia virgultosa Klok.)	Per	RuPr	1-4,7,8	+	+	+	
	Fabaceae							
523.	<i>Amorpha fruticosa</i> L.	Fr	CuRuSil	1-8	+	+	+	AdvInv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
524.	<i>Astragalus cicer</i> L.	Per	RuStPr	1-4,7,8	+	+	+	
525.	<i>Astragalus glycyphyllos</i> L.	Per	Sil	2-4	+	+	+	
526.	<i>Astragalus onobrychis</i> L.	Per	PsPtSt	2,3,4,7	+	+	+	
527.	<i>Astragalus sulcatus</i> L.	Per	StSMnPr	1-4	+	+	+	
528.	<i>Astragalus varius</i> S. G. Gmel. (<i>A. virgatus</i> Pall.)	Per	StPtPs	2,3,6,8	+	+	+	
529.	<i>Caragana arborescens</i> Lam.	Fr Arb	SilCu	4,6	+	+	+	Adv
530.	<i>Chamecytissus borysthenticus</i> (Grun.) Klaskova	Fr	Ps	6		+		
531.	<i>Chamecytissus ruthenicus</i> (Fisch.ex Woloszcz.) Klaskova	Fr	SilPsPt St	2-4,6	+	+	+	
532.	<i>Genista tinctoria</i> L.	Fr	PrPs SMn	1,2,4	+	+	+	
533.	<i>Lathyrus incurvus</i> (Roth) Roth	Per	HalPr	2		+		ЧСД 4
534.	<i>Lathyrus palustris</i> L.	Per	PalPr	1-4	+	+	+	ЧСД 3
535.	<i>Lathyrus pratensis</i> L.	Per	SMnPr	1-4	+	+	+	
536.	<i>Lathyrus sylvestris</i> L.	Per	SilSMn	1-3	+	+	+	
537.	<i>Lathyrus tuberosus</i> L.	Per	RuPrSt	1-3,7	+	+	+	Adv
538.	<i>Lotus praetermissus</i> Kuprian.	Ann	Ps	1,2	+	+	+	
539.	<i>Lotus ucrainicus</i> Klokov	Per	StPr	1-8	+	+	+	
540.	<i>Medicago lupulina</i> L.	AnnBie n	RuSMn Pr	1-8	+	+	+	
541.	<i>Medicago romanica</i> Prod. (<i>M. falcata</i> L.)	Per	PrPtSt	1-4,6-8	+	+	+	
542.	<i>Medicago sativa</i> L.	Per	CuRuPr	2,3,7	+	+	+	Adv
543.	<i>Melilotus albus</i> Medik.	Bien	RuPrSt	1-4,7	+	+	+	
544.	<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Pall.	Bien	RuStPr	1-4,7	+	+	+	
545.	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.	Per	CuRuPr	1-4,7		+	+	Adv
546.	<i>Ononis arvensis</i> L.	Per	HalPr	1-4	+	+	+	
547.	<i>Robinia pseudacacia</i> L.	Arb	CuSil	1-8	+	+	+	AdvIn
548.	<i>Securigera varia</i> L. (<i>Coronilla varia</i> L.)	Per	StSMnPr	1-8	+	+	+	
549.	<i>Trifolium alpestre</i> L.	Per	SilStPr	2,3	+	+	+	
550.	<i>Trifolium ambiguum</i> Bieb.	Per	RuHalPr	2-4,8	+	+	+	
551.	<i>Trifolium arvense</i> L.	Ann	RuSilPrSt	1-8	+	+	+	
552.	<i>Trifolium borysthenticum</i> Grun.	Per	HalPr	1,3,5,7	+	+	+	
553.	<i>Trifolium campestre</i> Schreb.	Ann	SilPr	1-3	+	+	+	
554.	<i>Trifolium dubium</i> Sibth.	Ann	RuPr	1-4	+	+	+	
555.	<i>Trifolium fragiferum</i> L.	Per	HalPr	1-4,7,8	+	+	+	
556.	<i>Trifolium hybridum</i> L.	Bien	SMnPr	1-3	+	+	+	Adv
557.	<i>Trifolium medium</i> L.	Per	SMnPr	1-3	+	+	+	
558.	<i>Trifolium montanum</i> L.	Per	SMnPr	6	+	+	+	
559.	<i>Trifolium pratense</i> L.	Per	RuSMn Pr	1-8	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо- морфи	Цено- морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвен- тивні види
560.	<i>Trifolium repens</i> L.	Per	RuPr	1-5,7,8	+	+	+	
561.	<i>Trigonella caerulea</i> (L.) Ser.	Ann	RuPr	7		+		Adv
562.	<i>Vicia cracca</i> L.	Per	RuStPr	1-4,7,8	+	+	+	
563.	<i>Vicia grandiflora</i> Scop.	Bien	RuPr	1-4,6-8	+	+	+	
564.	<i>Vicia hirsuta</i> (L.) S.F.Grag	Ann	RuSilSt	1-4,7,8	+	+	+	Adv
565.	<i>Vicia pisiformis</i> L.	Per	Sil	2,3	+	+	+	
566.	<i>Vicia sepium</i> L.	Per	SMnPr	1-4	+	+	+	
567.	<i>Vicia tenuifolia</i> Roth.	Per	SMnStPr	1-4	+	+	+	
568.	<i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreb.	Ann	RuSMn Pr	1-5,8	+	+	+	Adv
569.	<i>Vicia villosa</i> Roth.	Ann Bien	RuSMn Pr	2-3,8	+	+	+	
	Fagaceae							
570.	<i>Quercus robur</i> L.	Arb	Sil	1-8	+	+	+	
	Frankeniaceae							
571.	<i>Frankenia hirsuta</i> L.	Per	Hal	4	+	+	+	ЧСД 3
	Fumariaceae							
572.	<i>Corydalis solida</i> (L.) Clairv.	Per	Sil	4,6	+	+	+	
573.	<i>Fumaria schleicheri</i> Soy.- Will.	Ann	Ru	1-4,6-8	+	+	+	Adv
	Gentianaceae							
574.	<i>Centaurium erythraea</i> Rafn.	Ann	StPr	1-4,6-8	+	+	+	
575.	<i>Centaurium uliginosum</i> (Waldst. et Kit.)G.Beck ex Ronn.	Ann	Pr	2-4	+	+	+	
576.	<i>Centaurium pulchellum</i> (Sw.) Druce	Ann	Pr	1-4	+	+	+	
577.	<i>Gentiana pneumonante</i> L.	Per	SilPalPr	1-4	+	+	+	ЧСД 2
	Geraniaceae							
578.	<i>Erodium cicutarium</i> (L.) L'Her.	Ann	SilPtStRu	1,2	+	+	+	
579.	<i>Geranium collinum</i> Steph.	Per	PalHalPr	1-8	+	+	+	
580.	<i>Geranium divaricatum</i> Ehrh.	Ann	RuSil	4,6	+	+	+	
581.	<i>Geranium pusillum</i> L.	Ann	Ru	4	+	+	+	Adv
582.	<i>Geranium robertianum</i> L.	Ann	PtPsSil	4,6	+	+	+	
583.	<i>Geranium sanguineum</i> L.	Per	PsSil	4	+	+	+	
	Grossulariaceae							
584.	<i>Ribes nigrum</i> L.	Fr	CuSil	4	+	+	+	Adv
585.	<i>Ribes rubrum</i> L.	Fr	Cu	1,2,4	+	+	+	Adv
	Haloragaceae							
586.	<i>Myriophyllum spicatum</i> L.	Per	Aq	1-5,8	+	+	+	
587.	<i>Myriophyllum verticillatum</i> L.	Per	Aq	3	+	+	+	
	Hydrophyllaceae							
588.	<i>Phacelia tanacetifolia</i> Benth.	Ann	Cu	4,6,7		+		Adv
	Juglandaceae							
589.	<i>Juglans mandshurica</i> Maxim.	Arb	SilCu	4	+	+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
590.	<i>Juglans regia</i> L. Lamiaceae	Arb	SilCu	6	+	+	+	Adv
591.	<i>Acinos arvensis</i> (Lam.) Dandy	AnnBie n	RuPtSt	7	+	+	+	
592.	<i>Ajuga genevensis</i> L.	Per	RuPrSil	1-4,7	+	+	+	
593.	<i>Ballota nigra</i> L.	Per	Ru	1-8	+	+	+	AdvIn
594.	<i>Betonica officinalis</i> L.	Per	PrSil	1-2	+	+	+	ЧСД 3
595.	<i>Chaiturus marrubiastrum</i> (L.) Reichenb.	AnnBie n	RuPrSMn	1-4,7,8	+	+	+	
596.	<i>Clinopodium vulgare</i> L.	Per	SilSMn	4	+	+	+	
597.	<i>Galeopsis bifida</i> Boenn.	Per	RuSilPsS Mn	4,6	+	+	+	
598.	<i>Glechoma hederacea</i> L.	Per	RuPrSil	1-8	+	+	+	
599.	<i>Lamium amplexicaule</i> L.	Ann Bien	Ru	1-8	+	+	+	Adv
600.	<i>Lamium purpureum</i> L.	AnnBie n	Ru	1-8	+	+	+	Adv
601.	<i>Leonurus cardiaca</i> L.	Per	SilRu	1-4,7,8	+	+	+	Adv
602.	<i>Leonurus glaucescens</i> Bunge	Per	StPtRu	6,7	+	+	+	
603.	<i>Leonurus villosus</i> Desf. ex D'Urv.	Per	Ru	1-4,7	+	+	+	
604.	<i>Lycopus europaeus</i> L.	Per	PrPal	1-5,7,8	+	+	+	
605.	<i>Lycopus exaltatus</i> L.fil.	Per	PrPal	1-5,7,8	+	+	+	
606.	<i>Mentha arvensis</i> L.	Per	RuPrSil	1-4, 8	+	+	+	
607.	<i>Mentha aquatica</i> L.	Per	PalAq	1-5,7,8	+	+	+	
608.	<i>Nepeta cataria</i> L.	Per	RuStSil	1,2,6	+	+	+	Adv
609.	<i>Origanum vulgare</i> L.	Per	StSMnPr	1-4, 8	+	+	+	
610.	<i>Phlomis tuberosa</i> L.	Per	PrSMnSt	7	+	+	+	
611.	<i>Prunella vulgaris</i> L.	Per	RuPrSil	1-4, 7,8	+	+	+	
612.	<i>Salvia nemorosa</i> L.	Per	RuSMnPr St	6,7	+	+	+	
613.	<i>Salvia verticillata</i> L.	Per	PrStRu	1-4,6,7,8	+	+	+	
614.	<i>Scutellaria galericulata</i> L.	Per	PrPal	1-5, 8	+	+	+	
615.	<i>Scutellaria hastifolia</i> L.	Per	PalPr	1-3	+	+	+	
616.	<i>Sideritis montana</i> L.	Ann	RuPtSt	6	+	+	+	
617.	<i>Stachys palustris</i> L.	Per	PrPal	1-5, 7,8	+	+	+	
618.	<i>Stachys recta</i> L.	Per	SMnSt	6,7	+	+	+	
619.	<i>Stachys sylvatica</i> L.	Per	Sil	2-4	+	+	+	
620.	<i>Teucrium scordium</i> L.	Per	PalPr	1-4	+	+	+	
621.	<i>Thymus borysthenicus</i> Klok. et Shost.	Per	Ps	6	+	+	+	
622.	<i>Thymus pallasianus</i> Heinr.Braun	Per	SMnPs	1,2,6	+	+	+	
	Lentibulariaceae							

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
623.	<i>Utricularia vulgaris</i> L. Limoniaceae	Per	Aq	1,3,4	+	+	+	ЧСД 3
624.	<i>Limonium tomentellum</i> (Boiss.) O.Kuntze subsp. <i>hypanicum</i> (Klokov) Moysiyenko (L. <i>hypanicum</i> Klok.) Linaceae	Per	PrHal	3,4,7	+	+	+	
625.	<i>Linum hirsutum</i> L. Loranthaceae	Per	SMnPtSt	7	+	+	+	
626.	<i>Viscum album</i> L. Lythraceae	Fr	Sil	2,3	+			
627.	<i>Lythrum hyssopifolia</i> L.	Ann	PsPalPr	1-4	+	+	+	
628.	<i>Lythrum intermedium</i> Ledeb.	Per	AqPal	1-4	+	+	+	
629.	<i>Lythrum salicaria</i> L.	Per	PrAqPal	1-5,8	+	+	+	
630.	<i>Lythrum virgatum</i> L.	Per	AqPalPr	1-5,8	+	+	+	
631.	<i>Peplis alternifolia</i> Bieb. (<i>Lythrum volgense</i> D.A.Webb)	Ann	PrPal	2,3	+	+	+	ЧСД 4
632.	<i>Peplis portula</i> L. Malvaceae	Ann	PsPalPr	1-4, 8	+	+	+	
633.	<i>Althaea officinalis</i> L.	Per	HalPalPr	1-5,7,8	+	+	+	Adv
634.	<i>Lavatera thuringiaca</i> L.	Per	RuStPr	7	+	+	+	
635.	<i>Malva neglecta</i> Wallr.	Per	Ru	2,3	+			
636.	<i>Malva pusilla</i> Smith (<i>M.borealis</i> Wallm.) Mollugaceae	Ann	Ru	2,7	+	+	+	Adv
637.	<i>Mollugo cerviana</i> (L.)Ser. Moraceae	Ann	RuPs	2,6	+	+	+	
638.	<i>Morus alba</i> L. Nymphaeaceae	Arb	CuSilRu	1-5,7,8	+	+	+	Adv
639.	<i>Nuphar lutea</i> (L.)Smit	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	ЧСД 3
640.	<i>Nymphaea alba</i> L. Oleaceae	Per	Aq	1-3,5,8	+	+	+	ЧСД 2
641.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	Arb	Sil	1-4,8	+	+	+	
642.	<i>Fraxinus lanceolata</i> Borkh.	Arb	CuRuSil	1-5,7,8	+	+	+	AdvIn
643.	<i>Ligustrum vulgare</i> L. Onagraceae	Fr	PtSil	1-4,8	+	+	+	
644.	<i>Chamerion angustifolium</i> Holub.	Per	SilPs	4,6	+	+	+	ЧСД 3
645.	<i>Epilobium hirsutum</i> L.	Per	PrPal	1-5,8	+	+	+	
646.	<i>Epilobium roseum</i> Schreb.	Per	PalPr	1-3	+	+	+	
647.	<i>Epilobium tetragonum</i> L.	Per	PrPal	1-3	+	+	+	
648.	<i>Oenothera biennis</i> L. Orobanchaceae	Bien	PsRu	+	+	+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
649.	<i>Orobanche coerulescens</i> Stephan	Per	PtStPs	2,3	+	+	+	
650.	<i>Orobanche cumana</i> Wallr.	Ann Per	Ru	2,3,7	+	+	+	Adv
651.	<i>Pheliplanche arenaria</i> (Borkh.) Walp.	Ann Per	RuPs	2,3,6	+	+	+	Adv
	Papaveraceae							
652.	<i>Chelidonium majus</i> L.	Per	RuSil	1-8	+	+	+	
653.	<i>Papaver rhoeas</i> L.	Per	PtStRu	7	+	+	+	Adv
	Plantaginaceae							
654.	<i>Plantago arenaria</i> Waldst. et Kit.	Ann	RuPs	1-4,6	+	+	+	
655.	<i>Plantago cornuti</i> Gousn.	Per	HalPr	1-4	+	+	+	
656.	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Per	PrStSMn Ru	1-4,6-8	+	+	+	
657.	<i>Plantago major</i> L.	BienPer	RuPr	1-8	+	+	+	
658.	<i>Plantago media</i> L.	Per	RuSilPrSt	1-4,7	+	+	+	
659.	<i>Plantago salsa</i> Pall.	Per	PrHal	3,4	+	+	+	
	Polygalaceae							
660.	<i>Polygala podolica</i> D.C.	Per	SMnPrSt	1-4,7,8	+	+	+	
	Polygonaceae							
661.	<i>Fagopyrum tataricum</i> (L.) Gaertn.	Ann	Ru	7	+	+	+	
662.	<i>Fallopia convolvulus</i> (L.) A.Love (<i>Polygonum convolvulus</i> L.)	Ann	Ru	1-4,7,8	+	+	+	Adv
663.	<i>Persicaria amphybia</i> (L.) Delarbre (<i>Polygonum amphibium</i> L.)	Per	AqPal	1-5,8	+	+	+	
664.	<i>Persicaria hydropiper</i> L.	Ann	RuPalPr	1-5, 8	+	+	+	
665.	<i>Persicaria maculosa</i> S.F.Gray (<i>Polygonum persicaria</i> L.)	Ann	RuPr	1-5,7,8				
666.	<i>Persicaria minor</i> (Huds.) Opiz	Ann	PsPalPr	1-4	+	+	+	
667.	<i>Polygonum arenarium</i> Waldst. et Kit.	Ann	SilPs	2,3,6,8	+	+	+	
668.	<i>Polygonum aviculare</i> L.	Ann	Ru	1-8	+	+	+	
669.	<i>Rumex acetosa</i> L.	Per	SMnPr	1-4	+	+	+	
670.	<i>Rumex acetosella</i> L.	Per	RuPrSMn Ps	2,3,6,8	+	+	+	
671.	<i>Rumex confertus</i> Willd.	Per	RuPrSMn	1-4,7,8	+	+	+	
672.	<i>Rumex crispus</i> L.	Per	RuPr	1-5,7,8	+	+	+	
673.	<i>Rumex hydrolapatum</i> Huds.	Per	AqPal	1-5, 8	+	+	+	
674.	<i>Rumex maritimus</i> L.	Per	HalPr	3,4		+	+	
675.	<i>Rumex thyrsoiflorus</i> Fingerh.	Per	SMnHal Pr	2-4	+	+	+	

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
676.	<i>Rumex ucrainicus</i> Fisch.ex Spreng.	Per	PrHal	2,3	+			ЧСД 3 ЄЧС (I)
	Portulacaceae							
677.	<i>Portulaca oleracea</i> L.	Ann	Ru	1-4,6-8	+	+	+	AdvIn
	Primulaceae							
678.	<i>Androsace elongata</i> L.	Ann	RuSt	7	+	+	+	
679.	<i>Glaux maritima</i> L.	Per	PrHal	4	+	+	+	
680.	<i>Lysimachia nummularia</i> L.	Per	SilPr	1-5,7,8	+	+	+	
681.	<i>Lysimachia vulgaris</i> L.	Per	Pal	1-5, 8	+	+	+	
682.	<i>Naumburgia thyrsoflora</i> (L.) Rchb.	Per	Pal	1-3	+	+	+	ЧСД 3
	Ranunculaceae							
683.	<i>Anemone ranunculoides</i> (L.) Holub	Per	Sil	4	+	+	+	ЧСД 3
684.	<i>Batrachium circinatum</i> (Sibth.) Spach (B.foeniculaceum)	Per	Aq	1-3	+	+	+	
685.	<i>Batrachium rionii</i> (Lagger) Nym.	Per	Aq	3	+	+	+	ЧСД 2
686.	<i>Batrachium trichophyllum</i> (Chaix) Bosch (B.divaricatum)	Per	Aq	3	+	+	+	
687.	<i>Caltha palustris</i> L.	Per	PrPal	1-3,8	+	+	+	ЧСД 3
688.	<i>Clematis integrifolia</i> L.	Per	StSMn	1,4	+	+	+	ЧСД 3
689.	<i>Consolida regalis</i> S.F.Gray	Ann	SMnRu	4,7	+	+	+	Adv
690.	<i>Delphinium cuneatum</i> Stev. ex DC.	Per	SMnSil	7	+	+		ЧСД 1
691.	<i>Ficaria verna</i> Huds. (R. Ficaria L.)	Per	Sil	1-8	+	+	+	
692.	<i>Myosurus minimus</i> L.	Ann	RuHalPr	1-3, 8	+	+	+	
693.	<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill. (P. nigricans Stork.)	Per	StPr	4,6,7	+	+	+	ЧКУ не-оцінений ЧСД 3
694.	<i>Ranunculus acris</i> L.	Per	SMnPr	1-4,8	+	+	+	
695.	<i>Ranunculus auricomus</i> L.	Per	SilPr	1,2	+	+	+	ЧСД 2
696.	<i>Ranunculus illiricus</i> L.	Per	PrSt	2,3,7	+	+	+	
697.	<i>Ranunculus lingua</i> L.	Per	PrPal	2,3	+	+	+	ЧСД 3
698.	<i>Ranunculus pedatus</i> Waldst. et Kit.	Per	StPr	1-4,7,8				
699.	<i>Ranunculus polyanthemos</i> L.	Per	StSMnPr	1-4,7,8	+	+	+	
700.	<i>Ranunculus repens</i> L.	Per	PalPr	1-5,7,8	+	+	+	
701.	<i>Ranunculus sceleratus</i> L.	Ann	PrPal	1-5, 8	+	+	+	
702.	<i>Thalictrum flavum</i> L.	Per	PalPr	1-4	+	+	+	
703.	<i>Thalictrum minus</i> L.	Per	StPrSMn	1-4,7,8	+	+	+	
	Resedaceae							
704.	<i>Reseda lutea</i> L.	Ann	RuPtSt	1-4,6-8	+	+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
	Rhamnaceae							
705.	<i>Frangula alnus</i> Mill.	Per	SMnSil	1-8	+	+	+	
706.	<i>Rhamnus catartica</i> L.	Per	SilSMn	1-4,7	+	+	+	
	Rosaceae							
707.	<i>Agrimonia eupatoria</i> L.	Per	SMnSt	1-4,6-8	+	+	+	
708.	<i>Armeniaca vulgaris</i> Lam.	Arb	RuSilCu	1-5,7,8	+	+	+	Adv
709.	<i>Cerasus avium</i> (L.) Moench	Arb	SilCu	3,5		+	+	
710.	<i>Cerasus mahaleb</i> (L.) Mill.	ArbFr	CuRuSMn	1,2,4		+	+	Adv
711.	<i>Cerasus vulgaris</i> Mill.	Arb	RuCu	1,5,7	+	+	+	Adv
712.	<i>Crataegus fallacina</i> Klokov	Fr	SMnPtSt	1-4,7,8	+	+	+	
713.	<i>Crataegus leimonogina</i> Klokov (<i>C. monogyna</i> Jacq.)	Fr	StSMn	6	+	+	+	
714.	<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim.	Per	SMnPalPr	1-4	+	+	+	
715.	<i>Fragaria viridis</i> Duch.	Per	StSMn	1-3,7	+	+	+	
716.	<i>Geum urbanum</i> L.	Per	RuSil	1-8	+	+	+	
717.	<i>Malus domestica</i> Borkh.	Arb	RuCu	5	+	+	+	Adv
718.	<i>Malus sylvestris</i> Mill.	Arb	SMnSil	1-4	+	+	+	
719.	<i>Padus avium</i> Mill.	Arb	CuSil	5		+	+	ЧСД 0
720.	<i>Potentilla anserina</i> L.	Per	Pr	1-5,7,8	+	+	+	
721.	<i>Potentilla argentea</i> L.	Per	SilPrStRu	1-4,6-8	+	+	+	
722.	<i>Potentilla incana</i> P. Gaertn., B. Mey. & Scherb. (<i>P. arenaria</i> Borkh.)	Per	PtStPs	2,6	+	+	+	
723.	<i>Potentilla neglecta</i> Baumg. (<i>P. impolita</i> Wahlend.)	Per	RuSt	1-4,7,8	+	+	+	
724.	<i>Potentilla palustris</i> (L.) Scop. (<i>Comarum palustre</i> L.)	Per	PalAq	2,3	+	+	+	ЧСД 1
725.	<i>Potentilla reptans</i> L.	Per	SMnPr	1-4,6-8	+	+	+	
726.	<i>Potentilla supina</i> L.	AnnBie n	PrRu	1	+	+	+	
727.	<i>Prunus domestica</i> L.	Fr	SMnCu	2,5	+	+	+	Adv
728.	<i>Prunus stepposa</i> Kotov (<i>P. spinosa</i> L.)	Fr	SMnSt	1-4,6-8	+	+	+	
729.	<i>Pyrus communis</i> L.	Arb	StSMn Sil	1-4,6-8	+	+	+	
730.	<i>Rosa canina</i> L.	Fr	RuSMn St	1-4,6-8	+	+	+	
731.	<i>Rosa corymbifera</i> Borkh.	Fr	RuSMn St	1-4,6-8	+	+	+	
732.	<i>Rosa majalis</i> Herrm.	Fr	SMnPr	1-4,7,8	+	+	+	
733.	<i>Rubus caesius</i> L.	Fr	RuSil	1-8	+	+	+	
734.	<i>Rubus nessensis</i> W. Hall.	Fr	SilCu	5	+	+	+	
735.	<i>Sorbus aucuparia</i> L.	Arb	Sil	4,6	+	+	+	Adv
736.	<i>Spiraea crenata</i> L.	Fr	PsSMn St	1,4	+	+	+	
	Rubiaceae							

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
737.	<i>Asperula graveolens</i> Bieb. ex Schult	Per	PrPs	2,3,6	+	+	+	ЧСД 3
738.	<i>Galium aparine</i> L.	Ann	SilRu	1-8	+	+	+	
739.	<i>Galium borysthenticum</i> Klokov	Per	SMnSt Ps	2		+	+	
740.	<i>Galium mollugo</i> L.	Per	SilPr	1-4,7,8	+	+	+	
741.	<i>Galium octonarium</i> (Klokov) Soo	Per	SMnPtSt	7	+	+	+	
742.	<i>Galium palustre</i> L.	Per	PalPr	1-5,7,8	+	+	+	
743.	<i>Galium physocarpum</i> Ledeb.	Per	SilPr	1-4	+	+	+	
744.	<i>Galium rivale</i> (Sibth.et Smirn) Griseb.	Per	SMnPr	1-3	+	+	+	
745.	<i>Galium vaillantii</i> DC. (<i>Galium spurium</i> L.)	Ann	StRu	4,6,7	+	+	+	Adv
746.	<i>Galium verum</i> L.	Per	PsSilSt	6,7,8	+	+	+	
	Rutaceae							
747.	<i>Phellodendron amurense</i> Rupr	Arb	SilCu	4	+	+	+	Adv
	Salicaceae							
748.	<i>Populus alba</i> L.	Arb	Sil	1-8	+	+	+	
749.	<i>Populus nigra</i> L.	Arb	Sil	1-8	+	+	+	
750.	<i>Populus tremula</i> L.	Arb	Sil	2,3,6	+	+	+	
751.	<i>Salix acutifolia</i> Willd.	Fr	SMnPs	1-3,5-8	+	+	+	
752.	<i>Salix alba</i> L.	Arb	Sil	1-5,7,8	+	+	+	
753.	<i>Salix cinerea</i> L.	Fr	SilPal	1-4,8	+	+	+	
754.	<i>Salix fragilis</i> L.	Arb	SilPr	1-5,7,8	+	+	+	Adv
755.	<i>Salix rosmarinifolia</i> L.	Fr	SilPs	2,3,6	+	+	+	
756.	<i>Salix triandra</i> L.	Fr	SilPr	1-5,7,8	+	+	+	
757.	<i>Salix vinogradovii</i> A. Skvorts. (<i>S. purpurea</i> auct. non L.)	Fr	SilPr	3	+	+	+	
	Santalaceae							
758.	<i>Thesium arvense</i> Horvatovszky	Per	PrSt	1,2,7	+	+	+	
	Scrophulariaceae							
759.	<i>Euphrasia pectinata</i> Ten. (<i>E. officinalis</i> L.)	Ann	St	1-4	+	+	+	
760.	<i>Euphrasia stricta</i> D.Wolff ex J.F.Lehm.	Ann	SMnSil	6	+	+	+	
761.	<i>Gratiola officinalis</i> L.	Per	PsPr	1-4,6,8	+	+	+	
762.	<i>Limosella aquatica</i> L.	Ann	PrPal	1-3	+	+	+	ЧСД 3
763.	<i>Linaria dulcis</i> Klok.	Per	SilPs	2,3,6				
764.	<i>Linaria genistifolia</i> (L.) Mill	Per	PtStPs	1-3,6,8	+	+	+	
765.	<i>Linaria vulgaris</i> Mill.	Per	SMnRu	1-8	+	+	+	
766.	<i>Lindernia procumbens</i> (Krock.) Borb.	Ann	PrPal	1-3,5		+	+	ЧСД 4 Adv
767.	<i>Melampyrum cristatum</i> L.	Ann	PsPr	1-4	+	+	+	ЧСД 3

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
768.	<i>Odontines luteus</i> (L.) Clairv. (<i>Orphantha lutea</i> (L.) A. Kerner ex Wettst.)	Ann	RuPtSt	1-4,6-8				
769.	<i>Odontines vulgaris</i> Moench	Ann	RuStPr	1-4,7,8	+	+	+	
770.	<i>Rhinanthus aestivalis</i> (N.Zing.) Schischk. et Serg.	Ann	RuSMn Pr	1-4,8	+	+	+	
771.	<i>Rhinanthus vernalis</i> (N.Zing.) Schischk. et Serg.	Ann	RuSMn Pr	1-3	+	+	+	
772.	<i>Scrophularia nodosa</i> L.	Per	PrSMn Sil	1-4,7,8	+	+	+	
773.	<i>Verbascum blattaria</i> L.	AnnBien	HalPr	1-4, 8				
774.	<i>Verbascum densiflorum</i> Bertol. (<i>V. thapsiphorme</i> Schrad.)	Bien	RuPs SMn	2,3	+	+	+	
775.	<i>Verbascum lychnitis</i> L.	Bien	RuSMn	1-4	+	+	+	
776.	<i>Verbascum nigrum</i> L.	BienPer	RuSMn	3,4	+	+	+	ЧСД 4
777.	<i>Verbascum phlomoides</i> L.	Bien	StRu	1-4	+	+	+	
778.	<i>Verbascum phoeniceum</i> L.	Per	SMnPrSt	6,7	+	+	+	
779.	<i>Veronica anagallis-aquatica</i> L.	Per	AqPal	1-3,8	+	+	+	
780.	<i>Veronica anagalloides</i> Guss.	Per	PrPal	1-3,5	+	+	+	
781.	<i>Veronica arvensis</i> L.	Ann Bien	StRu	1-4,6-8	+	+	+	Adv
782.	<i>Veronica beccabunga</i> L.	Per	PrPal	5		+	+	
783.	<i>Veronica chamaedrys</i> L.	Per	PrSMn	1-4,6-8	+	+	+	
784.	<i>Veronica dillenii</i> Crantz	Ann Bien	PsSil	2,6	+	+	+	
785.	<i>Veronica hederifolia</i> L.	Ann Bien	RuSMn StPt	1-4,6-8	+	+	+	
786.	<i>Veronica longifolia</i> L.	Per	SilPr	1-3	+	+	+	
787.	<i>Veronica prostrata</i> L.	Per	StHalPrS Mn	1-4,7,8		+	+	
788.	<i>Veronica serpyllifolia</i> L.	Per	RuSMn Pr	1-3	+	+	+	ЧСД 3
789.	<i>Veronica spicata</i> L.	Per	SMnSt	7				
790.	<i>Veronica teucrium</i> L.	Per	StSMn	2-3	+	+	+	
791.	<i>Veronica triphyllos</i> L.	AnnBien	RuPsPt St	6	+	+	+	Adv
792.	<i>Veronica verna</i> L.	AnnBien	PrStRu	1-4,7	+	+	+	
	Solanaceae							
793.	<i>Datura stramonium</i> L.	Ann	Ru	7	+	+	+	Adv
794.	<i>Hyoscyamus niger</i> L.	Bien	Ru	7				Adv
795.	<i>Lycium barbatum</i> L.	Fr	CuRu	1	+	+	+	Adv
796.	<i>Solanum dulcamara</i> L.	Per	SilPal	1-5,7,8	+	+	+	
797.	<i>Solanum nigrum</i> L.	Ann	Ru	1-4,7	+	+	+	Adv

№	Види в межах родин	Біо-морфи	Цено-морфи	Район и	1990 рік	2000 рік	2015 рік	Рідкісні та адвентивні види
	Tiliaceae							
798.	<i>Tilia cordata</i> Mill. (<i>T. parvifolia</i> Ethh.)	Arb	Sil	4	+	+	+	
	Trapaeeae							
799.	<i>Trapa natans</i> L. s.l. (<i>T. borysthena</i> V.Vassil.)	Ann	Aq	1-3,5	+	+	+	ЧКУ не-оцінений ЧСД 2
	Ulmaceae							
800.	<i>Ulmus glabra</i> Huds.	Arb	Sil	1-4,7,8	+	+	+	
801.	<i>Ulmus laevis</i> Pall.	Arb	Sil	1-4,7,8	+	+	+	
802.	<i>Ulmus minor</i> Mill. (<i>U. carpiniifolia</i>)	Arb	SilSMn	1-8				
803.	<i>Ulmus pumila</i> L.	Arb	SilCuRu	4,7	+	+	+	AdvInv
804.	<i>Ulmus suberosa</i> Moench	Arb	SMn	4,7	+	+	+	
	Urticaceae							
805.	<i>Urtica dioica</i> L.	Per	SilRu	1-8	+	+	+	
806.	<i>Urtica galeopsifolia</i> Wierzb. ex Opiz	Per	PalSil	1-3	+	+	+	
	Valerianaceae							
807.	<i>Valeriana officinalis</i> L. (<i>V. nitida</i> Kreyer)	Per	SMnPr	1-4,8	+	+	+	ЧСД 3
808.	<i>Valerianella carinata</i> Loisel.	Ann	RuPtPs	2,5,6	+	+	+	
809.	<i>Valerianella costata</i> (Stev.) Betcke	Ann	HalRuPrSt	1-5,7,8	+	+	+	
810.	<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterr.	Ann	Ru	1-8	+	+	+	Adv
811.	<i>Valeriana wolgensis</i> Kazak.	Per	SMnPr	2	+	+	+	ЧСД 3
	Violaceae							
812.	<i>Viola arvensis</i> Murray	Per	SilPsRu	1-4,7,8	+	+	+	Adv
813.	<i>Viola lavrencoana</i> Klokov	Ann	RuSilPs	4,6	+	+	+	
814.	<i>Viola matutina</i> Klokov	AnnBie n	RuSMn Pr	4,6	+	+	+	
815.	<i>Viola odorata</i> L.	Per	RuSil	1-4,6-8	+	+	+	
816.	<i>Viola suavis</i> M.Bieb.	Per	PrSil	1-4,7,8	+	+	+	
	Vitaceae							
817.	<i>Partenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch.	Fr	SilCuRu	1-3,5	+	+	+	AdvInv
818.	<i>Vitis vinifera</i> C.C. Gmel.	Fr	SilCuRu	5	+	+	+	Adv
	Zygophyllaceae							
819.	<i>Tribulus terrestris</i> L.	Ann	PsRu	1,2,6	+	+	+	AdvIn

Умовні позначення:

Біоморфи: Ann (Annuus) – однорічник; Bien (Biennis) – дворічник; Per (Perennis) – багаторічник; SFr (Suffrutex) – напівкущ; Fr (Frutex) – кущ; Arb (Arbor) – дерево.

Ценоморфи (у символі екоморф остання частина основна, попередні – уточнювальні): Aq (Aqant) – аквант (водний); Pal (Paludosus) – палюдант (болотний); Pr (Pratensis) –

пратант (лучний); Sil (Silvaticus) – сільвант (лісовий); St (Stepposus) – степант (степовий); SMn (Margosilvaticus) – сільвомаргоант (узлісний вид); Ps (Psammophyton) – псамофант (вид піщаних ґрунтів); Pt (Petrophyton) – петрант (вид кам'янистих ґрунтів); Ru (Ruderatus) – рудерант (бур'янистий); Hal (Halophyton) – галофант (вид засолених ґрунтів та водойм із високою мінералізацією); Cu (Cultus) – культурант (вид, який культивується).

Інші: Par (Parasitus) – паразит; r (Radicatus) – вкорінений; er (Eradicatus) – не вкорінений; СЧС – вид, включений до Світового червоного списку, із категоріями рідкості; ЄЧС – вид, включений до Європейського червоного списку, із категоріями рідкості; ЧКУ – вид, включений до Червоної книги України, із категоріями рідкості; ЧСД – вид, включений до Червоного списку рослин Дніпропетровської області, із категоріями рідкості.

Adv – адвентивні (чужорідні види), In – інвазійні види (чужорідні види, які активно розповсюджуються і витісняють місцеві види у природних угрупованнях і ландшафтах).

Латинську термінологію наведено за словниками (Кирпичников, Забінкова, 1977; Дворецкий, 1976)

Ретроспективний аналіз флори судинних рослин заповідника показав, що її систематичний склад змінився тільки на видовому рівні (Таблиця 5.2).

Кількість видів наприкінці першого періоду досліджень флори заповідника складала 743 види.

Флористичне різноманіття у другому періоді збільшилося на 59 видів, що можна пояснити зменшенням антропогенного навантаження (рекреація, надмірний випас) на даний природний комплекс.

Флористичне багатство флори на наш час зменшилося на 11 видів, що пов'язано з існуючим антропогенним впливом на деякі ділянки заповідника.

Таблиця 5.2

Динаміка систематичної структури флори

Систематична структура	2000 рік	2005 рік	2018 рік
Видів	743	802	791
Родин	107	107	107
Відділів	4	4	4

Аналіз динаміки біоморфічного складу флори заповідника показує подібну закономірність (Таблиця 5.3).

Таблиця 5.3

Динаміка біоморфічного складу флори

Біоморфи	Кількість видів 2000/2005/2018 рр.	Всього видів за всі періоди досліджень
Дерева (Arb)	37/39/38	40
Кущі (Fr)	38/41/39	42
Багаторічники (Per)	432/465/460	474
Дворічники (Bien)	88/94/93	96
Однорічники (Ann)	146/161/159	164

Аналіз динаміки ценоморфічного складу флори заповідника в цілому також показує аналогічну закономірність, крім ценоморфи петрантів, кількість яких не змінилася в часі, та ценоморф галофантів і сильвомаргоантів, кількість яких не змінилася за останні два періоди (Таблиця 5.4).

Таблиця 5.4

Динаміка ценоморфічної структури флори

Ценоморфа	Кількість видів 2000/2005/2018 рр.	Всього видів за всі періоди досліджень
Рудеранти (Ru)	118/129/128	131
Степанти (St)	93/99/99	103
Пратанти (Pr)	172/183/180	186
Сильванти (Sil)	97/101/100	103
Псамофіти (Ps)	68/77/76	80
Культуранти (Cu)	19/23/23	23
Палюданти (Pal)	45/51/50	51
Акванти (Aq)	50/53/51	53
Сильвомаргоанти (SMn)	20/22/22	23
Петранти (Pt)	7/7/7	7
Галофанти (Hal)	17/19/19	20

Аналіз динаміки видового складу флори районів відповідає загальній тенденції змін флори заповідника в цілому (Таблиця 5.1), крім 3, 5, та 8 районів, в яких кількість видів за останні два періоди не змінилася (Таблиця 5.5).

Таблиця 5.5

Динаміка видового багатства за районами

Райони	Всього видів за всі періоди досліджень	Кількість видів		
		2000 рік	2005 рік	2018 рік
1	483	452	476	475
2	540	504	529	526
3	494	468	484	484
4	489	453	484	479
5	185	173	183	183
6	240	229	236	233
7	329	304	321	317
8	308	292	302	302

Це можна пояснити відносною стабілізацією гідрологічного режиму території заплави і зменшенню антропогенного рекреаційного навантаження з боку водного транспорту.

РОЗДІЛ 6. РОСЛИННІСТЬ ТЕРИТОРІЇ ЗАПЛАВ ТА АРЕН

(В. В. Манюк)

Загальна характеристика рослинного покриву території

Перша спроба проаналізувати стан рослинного покриву території Дніпровсько-Орільського заповідника була здійснена у 1996 році В. В. Манюком, коли в “Літопису природи” було наведено приблизний “Продромус”, складений з дотриманням домінантних принципів класифікації (Літопис..., 1996). Протягом 1997-1998 рр. в заповіднику і на прилеглий території проводились нові геоботанічні дослідження, які дали змогу конкретизувати і деталізувати цей “Продромус” (Манюк, 2000). Проте, ми поки що не намагаємося розробити класифікаційну, уніфіковану таблицю синтаксонів для заповідника. Підкреслюємо, що це лише попередній зведений список угруповань. Особливо критичним є виділення формацій лучної рослинності за принципом домінування одного виду, оскільки практично всі луки заповідника є полідомінантними угрупованнями, і це питання потребує окремих досліджень.

Територія заповідника, хоча й не досліджувалась систематично геоботаніками в перші роки його існування, але не могла залишитись “білою плямою” і в минулі роки: ще до створення заповідника місцевість неодноразово привертала увагу як флористів, так і геоботаніків.

Оскільки територія розташована неподалік від обласного (раніше – губерньського) центру, її відвідували з ботанічними екскурсіями місцеві знавці флори І. Я. Акінфієв, А. А. Гроссгейм, Ф. М. Олексієнко. Не виключено, що її відвідували під час експедицій по Дніпру Ю. Д. Клепов та інші дослідники першої половини ХХ сторіччя. Однак історія вивчення безпосередньо території заповідника починається з експедицій Дніпропетровського держуніверситету наприкінці 30-х років.

Робота О.Л. Бельгарда і Т. Кириченка (1938) практично стосується лісової рослинності заповідника і дає тепер чудову змогу проаналізувати динаміку рослинного покриву за 60-річний проміжок часу.

Після цього Комплексна експедиція ДДУ працювала на території майбутнього заповідника наприкінці 50-х років (в районі с. Обухівка).

Отже, враховуючи все вищезазначене, нижче ми наводимо огляд сучасної рослинності природного заповідника “Дніпровсько-Орільський”.

Згідно з геоботанічним районуванням України (Геоботанічне районування УРСР, 1977) територія належить до Новомосковського (Дніпровсько-Самарського) району Павлоградського (Дніпровсько-Донецького) округу. Площа заповідника складає 3766,2 га. Вся територія знаходиться в межах заплавної і борової терас Дніпра з тією особливістю, що на північному заході, біля нового русла р. Оріль, борова тераса значно змінена і трансформована діяльністю річищ р. Протовчі (останні, за різними припущеннями, є не що інше, як давні залишки русла Дніпра, або одного з дельтових рукавів р. Орілі (або р. Чаплинки). Власне заплава найкраще розвинута в центральній частині заповідника (досягає тут ширини 2,1 км – Таромський уступ), вгору і вниз по Дніпру смуга заплави поступово стає вужчою (від 0,5 до 1,5 км) – відповідно Миколаївські і Обухівські плавні. Так само і арена найбільш розвинена в центральній частині заповідника (до 2,5 км). У відповідності із загальною геоморфологічною будовою території тут представлений єдиний у фітоценогенезному відношенні комплекс заплавно-псаммофільної рослинності, який досить чітко розподіляється на дві еколого-геоморфологічні групи: заплавної і псаммофільну (аренову).

Рослинність заплави переважно утворена гідрофільними і мезофільними, рослинність арени – ксеро- і мезоксерофільними і невибагливими до багатства ґрунтів угрупованнями.

Як у заплаві, так і на арені є й лісові, і лучні, і псаммофільні угруповання. Проте, в заплаві відсутні псаммофільно-степові типи, а на арені – водні і болотні угруповання.

Якщо коротко охарактеризувати загальний стан рослинності за ландшафтно-фізіономічними ознаками, то можна сказати, що в заплаві Дніпра панує складний комплекс заростаючих озер, відкритих плес і протоків, очеретових займищ, осокірників, вербняків, а на гривах – в'язодубняків і заплавних лук. Високі гриви вкриті шелюгою і піщаним лучно-степовим різнотрав'ям. Арена – це підвищений кучугурний ландшафт з пануванням штучних соснових рідколісь (на півдні), піщаного степу, осиково-тополевих колків, штучних білоакацієво-соснових лісів (на півночі заповідника).

Своєрідний природний комплекс являє собою Орлова балка, в якій на тлі агрокультурної та сегетальної рослинності трапляються залишки пристепових типів – дубняків з терновими узліссями і остепнених лук.

Найзручнішою для загального огляду усього рослинного покриву заповідника нам вбачається схема охарактеризування синтаксонів за типом життєвої форми рослин-ценозоутворювачів, і потім – за типом місцезростання. (Характер флористичного складу угруповань в такому поданні приблизно відповідає виділенням одиницям). На рівні формацій і асоціацій нами за основу бралися також флористичні списки і показники проективного покриття домінуючих видів.

Лісова рослинність.

Основою для кількісної оцінки різних типів рослинності заповідника слугували матеріали лісовпорядкування заповідника (Проект організації, 1992). Згідно з цими даними, лісова рослинність займає близько 1797,4 га, що складає 47,7% всієї площі заповідника (в тому числі близько 125 га соснового лісу, постраждалого від пожежі в 1998 році).

Ліси заплави належать до середньозаплавного типу і, за винятком окремих експериментальних ділянок, природного походження.

Навпаки, за винятком невеликих осиково-тополевих колків і чагарникових формацій, лісова рослинність арен – штучного походження.

Ліси долини Протовчі переважно штучного походження, з невеликою (близько 15%) долею природних дібров і тополевників.

Середньозаплавні листяні ліси складають екологічне ядро рослинного покриву заплави, в цілому займають площу близько 900 га і представлені 4 деревними (власне лісовими – *Querceta roburi*, *Populeta nigrae*, *P. albae*, *Saliceta albae*) і 4 чагарниковими формаціями (*Saliceta triandrae*, *S. acutifoliae*, *S. cinereae*, *Amorpheta fruticosae*). Більш детально лісові та чагарникові формації характеризуються в наступних розділах.

Трав'яна рослинність представлена в заповіднику псамофітоном, луками, солончаками, болотами, угрупованнями водної рослинності та бур'яновими ценозами.

Псамофітон займає значну площу, близько 372 га, на арені і високих піщаних грядах заплави, і хоча на більшій частині території є вторинним, зберіг ознаки аборигенності, насичений ендемічними видами і досить мозаїчний. Проте, ми наведемо нижче лише найбільш характерні і відокремлені морфологічно і екологічно угруповання, не намагаючись виділити асоціації.

1. *Festuceta beckeri* (пануюча на пісках формація, як на арені, так і на сухих пісках в заплаві).

2. *Artemisieta marshallianae* (розвинута на порушених степових ділянках арени, особливо на плескатому мезорельєфі. Широко розповсюджена).

3. *Stipeta borysthénicae* (в заповіднику – зникаюча формація. Відомо всього три дрібних “латки”, одна з яких – за межею заповідника).

4. *Secalietia sylvestres* (на розбитих пісках, по протипожежних смугах, а також на слабозадернованих кучугурах. Складається переважно із однорічників).

5. *Cariceta ligericae* (піонерне угруповання на алювіальних високих грядах і широких піщаних полях островів).

6. *Chamaecytiseta ruthenici* (На більш знижених ділянках рельєфу, по западинках, біля тополевих колків. По всій арені, але – нечасто).

7. *Saliceta rosmarinifoliae* (зростає вегетативними клонами по глибоких западинах серед кучугур, навколо осиково-тополевих колків. Рідко).

8. *Gypsophilleta paniculatae* (на порушених ґрунтах, при більш-менш мезофітизованому режимі підґрунтового зволоження (переважно в призаплавній смузі арені).

Луки займають третє місце після лісів і водно-болотного комплексу в рослинному покриві заплавної частини заповідника (їх загальна площа близько 370 га). Хоча луки мають складну структуру і високу мозаїчність, але ці ознаки більше спрацьовують на рівні мікрасоціацій, парцел та синузій. На рівні асоціацій, і тим більше – формацій, спостерігається досить однотипний склад угруповань. Луки розподіляються на екологічні групи формацій: остепнені луки, справжні луки, болотисті луки, солончакуваті луки, луки на бідних ґрунтах.

Луки, що й нині залишаються більш-менш регулярно викошуваними, складають фітоценотичне і созологічне ядро лучної рослинності заповідника (це, переважно, справжні і солончакуваті луки, рідко – болотисті і остепнені).

На внутрішніх ділянках заплави, ізольованих мережею водойм і боліт, формуються луки, що не знали сінокосіння (переважно болотисті луки, рідко – справжні або на бідних алювіальних ґрунтах).

Остепнені луки: переважно в Орловій балці і на верхній ділянці Протовчі, на підвищеннях і схилах з чорноземовидними ґрунтами. Формації: *Festuceta valesiacaе*; *Poeta angustifoliae*.

Справжні луки: дуже високопродуктивні, в складі таких лук чимало раритетних видів рослин (як *Orchis palustris Jacq.*, *Iris sibirica L.*, *Coronaria flos-cuculi (L.) A.Br.* та ін.)

Формації: *Bromopseta inermis*; *Alopecureta pratensis*; *Elytrigietta repentis*; *Galiumeta physocarpae*; *Calamagrosteta epigei*.

Солончакуваті луки: на верхній ділянці Протовчі – найпоширеніша група, в заплаві (від Таромського уступу до Миколаївського уступу) трапляються рідко, в зв'язку з вилуженістю і дренаваністю ґрунтів і довгозаплавним режимом території. Формуються в рівних, плескатих зниженнях, на важких ґрунтах (саги). Засолення на багатьох луках носить сезонний характер.

Формації: *Cariceta distantis*; *Artemisieta santonicae*; *Plantagineta cornutii*; *Festuceta valesiacaе*, та інш.

Болотисті луки: поширені як на Протовчі, так і в плавнях Дніпра, відрізняються дуже продуктивним високотрав'ям і є невід'ємним структурним елементом плавневого природного комплексу. На відміну від усіх інших груп, на цих луках ґрунти перезволожені не лише в періоді “високої води”, а цілорічно.

Формації: *Cariceta otrubae*; *Agrosteta stoloniferae*; *Phalaroideta arundinaceae*.

Луки на збіднених ґрунтах (пустошні): тут серед домінантів – оліго- і мезооліготрофи. Ґрунти – супіщані помірнозволожені деренові. На молодих заростаючих островах і гривах заплави, рідко – на мезофітних ділянках арени, а також як вторинні (проміжні) угруповання (на місці згарищ, ріллі, та ін.).

Формації: *Galiumeta veri*; *Scirpoideta holoschoeni*; *Calamagrosteta epigeii*.

Солончакова рослинність в межах заповідника представлена єдиною ділянкою (ділянка 2, квартал 48). Тут посередині вологої луки в блюдечкоподібній западині розвинутий невеличкий солончак (5x10 метрів), який за останні роки збільшив площу. Він являє собою угруповання *Salicornia prostrata*+*Crypsis aculeata*+*Halimione pedunculata*. Крім зазначених домінантів, солончак включає специфічні характерні види, що за межами цієї ділянки в заповіднику більше не трапляються (хоча взагалі є типовими ширококорозповсюдженими галофітоїдами і галофітами). Це такі як *Spergularia media* (L.) C. Presl., *Taraxacum bessarabicum* (Hernem.) Hand.-Mazz. та ін.

РОЗДІЛ 7. РОСЛИННІСТЬ ВОДОЙМ ТА БОЛІТ

(Б. О. Барановський)

Не зважаючи на значний антропогенний прес, якого зазнає Придніпров'я, на Середньому Дніпрі, принаймні у верхніх ділянках водосховищ, збереглися мілководні масиви зі значним біорізноманіттям (плавневі комплекси), які є генофондом водних та навколоводних екосистем. Їх основу складає макрофітна рослинність. До такого комплексу відносяться водойми заповідника. Їх рослинність досліджувалася з 1980 р., з моменту початку регулярних обстежень водойм експедицією НДІ біології Дніпропетровського державного університету.

Макрофітні угруповання є дуже важливим компонентом у природному комплексі заповідника і слугують резерватом багатьох видів тваринного населення водойм. Оскільки водна рослинність заповідника є окремим об'єктом досліджень, наводимо лише загальні відомості про склад та продукцію основних її ценозів і наявність рідкісних угруповань.

Справжня водна рослинність займає постійні водойми, а це близько 600 га, або 15% території заповідника. Відповідно до різноманітності типів водойм, спостерігається й високий рівень біорізноманітності макрофітних ценозів. Просторовий розподіл змінюється динамічно, оскільки стан гідросистем протягом вегетаційного сезону і в різні роки змінюється в значних межах.

На мілководдях водойм зареєстровано 175 видів вищих рослин. Тут зустрічається майже 95% видів з усієї водної і прибережної флори Запорізького водосховища (Барановський, 2000).

На мілководдях водойм та в прибережній зоні виявлено 1 вид, який включено до «Європейського Червоного списку» (*Rumex ucrainicus* Fisch.ex Spreng.), три види, занесених до Червоної книги України (Червона Книга України. Рослинний світ, 1994): *Orchis palustris* Jacq. – зозулинець болотний, *Salvinia natans* (L.) All. – сальвінія плаваюча, *Trapa borysthena* V.Vassil –

водяний горіх дніпровський, а також 27 видів, занесених до списку рідкісних і зникаючих рослин Дніпропетровської області.

Основні площі вища водна рослинність займає на ділянках 1 (Миколаївська заплава), 2 (Таромський уступ) і 3 (Обухівська заплава) (Таблиця 5.1).

Ділянка Миколаївська заплава являє собою рукав Дніпра зі значними площами мілководь уздоіж обох берегів. Основні площі заростання представлені ценозами очерету підвенного (*Phragmitetum subpurum*), водяного горіха дніпровського (*Trapaetum aquiherbosum*), латаття білого (*Nymphaeetum aquiherbosum*) та глечиків жовтих (*Nupharetum subpurum*).

Наступні ділянки – Таромський уступ і Обухівська заплава розташовані на території підтопленої заплави не лише в межах приуслової частини, а й значно ширше – в інших її еколого-топографічних зонах: центральній і навіть притерасній.

Ділянка Таромський уступ розташована на території, що представляє типовий заплавної комплекс великої річки в умовах степової зони України, дещо зміненої підтопленням. Тут добре розвинені приуслова, центральна і притерасна частини заплави з відповідними водоймами старорічищно-проточного і рідше – старорічищно-озерного типу. У нижній частині в напрямку до гирла р. Орелі заплава звужується.

Мілководдя утворені в усіх еколого-топографічних зонах на алювіальних пісках, а в центральній частині заплави – і на лучних чорноземах. Найменше замулені приуслові мілководдя, понад усе – центрально-заплавні.

На мілководдях ділянки зареєстровані 238 видів вищих рослин. Ця ділянка є найбагатішою у видовому і ценотичному відношенні на водосховищі.

Її особливістю є значний розвиток фітоценозів рослин з плаваючим листям. Запаси фітомаси угруповань плейстофітів складають 100 тон в сухій масі при площі 26 га.

Найбільший інтерес являють фітоценози водяного горіха дніпровського (*Trapetum aquiherbosum*) – 18 га, зі стовідсотковим проектним покриттям і максимальною фітомасою 4000 г/м².

Але незрівнянно велику фітомасу створюють угруповання повітряно-водних рослин (2375 тонни запасів сухої маси), основу якої складають фітоценози очерету південного (*Phragmitetum subpurum*). Це відбиває загальну тенденцію заростання мілководь водосховища – утворення на великих площах заростей очерету.

Всього на мілководдях Дніпровско-Орільського природного заповідника зустрічається 43 із 51 виду вищих водних рослин Запорізького водосховища. Вища водна рослинність заповідника представлена 29 асоціаціями, 22 з яких створюють основну рослинну продукцію (Таблиця 5.1).

Ділянка Обухівська заплава, подібно до вищерозміщеної ділянки (Таромский уступ) розташована на території підтопленої заплави в наступному її розширенні. Тут у водосховище впадає р. Оріль (Орільський канал) і акваторія має характер підтопленої пригирлової плавневої ділянки степової річки.

Заростання мілководь ділянки переважно суцільне. Основну площу займають одновидові фітоценози очерету південного, які складають 84% зарослої акваторії. Між ними розташовані численні протоки і озера, заростання мілководь яких переважно зонального або мозаїчного типу. В їх рослинному покриві переважають фітоценози гідатофітів і плейстофітів. Угруповання перших займають 13,4%, других – 0,7%. Із зануреної рослинності тут переважають фітоценози рдеснику пронизанolistого (*Potamogetonum perfoliati subpurum*).

Особливістю ділянки є наявність значних по площі фітоценозів водяного жовтеця жорстолистого (або фенхелевидного – *Batrachietum foeniculacei subpurum*).

Таблиця 7.1

Продукційна характеристика рослинності за ділянками

Асоціація	Площа (га)	Запаси фітомаси (т)		
		Сырая	Повітряно-суха	Абсолютно суха
1	2	3	4	5
Миколаївська заплава				
Tragetum aquiherbosum – водяного горіха дніпровського	5.0	116.2	19.7	17.6
Nymphaeetum aquiherbosum – латаття білого	4.3	99.9	12.3	11.0
Nupharetum subpurum – глечиків жовтих	2.4	46.9	5.6	5.0
Phragmitetum subpurum – очерету південного	20.3	1459.5	580.7	541.8
Таромський уступ				
Potamogetonetum perfoliati subpurum – рдесника пронизанолистого	6.2	108.3	14.6	13.2
P. perfoliati-pectinosum	0.7	11.3	1.5	1.3
Myriophylletum spicati subpurum – водопериці колосистої	0.4	2.4	0.4	0.38
Ceratophylletum demersi subpurum – куширу зануреного	2.5	26.4	2.8	2.5
C. demersi aquiherbosum	3.1	39.9	3.8	3.5
Stratiotetum aloides subpurum – водяного різака звичайного	1.3	43.6	8.3	3.9
Vatrachietum foeniculacei subpurum – водяного жовтецю жорстколистого	0.8	7.6	0.8	0.6
Potamogetonetum lucentris subpurum – рдесника блискучого	0.3	5.0	0.9	0.8
Tragetum subpurum	2.8	96.1	18.1	17.0

1	2	3	4	5
T. aquiherbosum	15.0	348.5	59.1	52.9
Nymphaetum subpurum	3.2	91.4	9.2	8.4
N. aquiherbosum	4.6	106.9	13.1	11.8
Nupharetum subpurum	0.2	3.9	0.5	0.4
N. aquiherbosum	0.3	4.8	0.6	0.5
Phragmitetum subpurum	81.3	5845.1	2325.1	2169.9
Typhetum angustifolie subpurum – рогузу вузьколистого	3.8	156.7	38.0	35.1
Scirpetum lacustris subpurum – комишу озерного	0.2	9.2	2.0	1.8
Glycerietum subpurum – лепешняку великого	0.3	14.8	2.8	2.3
Sparganietum subpurum – їжачої голівки прямої	0.1	3.6	0.4	0.36
Sagittarietum subpurum – стрілолисту звичайного	0.2	4.9	0.54	0.49
Caricetum subpurum– осоки гострої	0.5	28.6	5.3	4.9
Обухівська заплава				
	2	3	4	5
Potamogetonetum perfoliati subpurum	7.3	127.4	18.2	15.5
Elodeetum canadensis subpurum – елодеї канадської	3.2	44.3	5.5	5.3
Ceratophylletum aquiherbosum	0.2	1.9	0.18	0.17
Batrachietum foeniculacei subpurum	21.0	200.6	21.9	19.7
Nymphaetum subpurum	0.5	14.3	1.4	1.3
Nupharetum aquiherbosum	1.2	19.3	2.2	2.1
Phragmitetum subpurum	218.2	15681.0	6339.3	5821.7
Typhetum angustifolie subpurum	4.7	187.6	45.8	42.0
Scirpetum lacustris subpurum	0.9	31.5	6.8	6.2

У 80-90 роки 20-го сторіччя в озерах центральної заплави території заповідника спостерігалася прискорена суцесійна динаміка рослинності мілководь у напрямку змін ценозів зануреної рослинності та рослинності з плаваючим листям на ценози повітряно-водної рослинності. Вона призводила до заболочування мілководь, найчастіше через сплавиноутворення за рахунок фрагментів асоціацій очерета південного та рогуза вузьколистого.

Цей процес у наш час припинено завдяки днопоглибленню верхів'я озера Жовтеньке, котре є верхньою ланкою ланцюга озер центральної заплави (озеро Жовтеньке, озеро Литвинове, озеро Горіхове).

У останні 2 – 3 десятиліття на мілководдях ділянки, особливо у центральній заплаві, інтенсивно протікає процес заростання і зміни рослинних ценозів, які можна віднести до ендегенних суцесій.

Болотна рослинність представлена евтрофними очеретовими і осоковими угрупованнями, і відіграє одну з визначаючих ролей у формуванні ценотичного покриву заплавної частини заповідника. Для них характерний тою чи іншою мірою водообмі, хоча й уповільнений. Загальна площа боліт складає близько 543 га. Основні болотні формації:

1. *Phragmiteta australis* (очерету південного) (найбільш поширений тип зволжених ділянках)

2. *Glycerieta maximae* (лепешняку великого) (розсіяно біля берегів мілководних водойм, смугами від 3 до 20 м завширшки. Асектатором цих угруповань виступає рідкісний в Степовому Придніпров'ї *Ranunculus lingua*).

3. *Cariceta ripariae* (осоки побережної) (Одна з найпоширеніших формацій болотної рослинності в заповіднику. Найтиповіші місця зростання – кінцеві заростаючі частини великих озер, притерасні зниження, мокрі вербняки).

4. *Cariceta vesicariae* (Осоки пухирчастої) (малопоширені угруповання, котрі зустрічаються лише в прирусловій і рідко – в центральній заплаві Дніпра, на виположених рівних берегах озер, що заливаються при водопілллі, а влітку являють лучні екосистеми).

5. *Cariceta acutiformis* (осоки гостовидної) (звичайно трапляється по внутрішніх (ізолюваних) болотах у притерасі та прируслів'ї в оточенні деревної рослинності).

6. *Cariceta acutae* (осоки гостої) (серед відкритих заплавних просторів, вздовж замулених каналів і проток, по зниженнях серед солончакуватих плавневих лук).

7. *Eleocharieta palustris* (ситнягу болотного) (трапляється на мінералізованих замулених болотах біля старого русла Протовчі та по заболочених блюдцеподібних зниженнях дніпровської заплави, на островах Дніпра в захищених водоймах).

8. *Typheta latifoliae* (рогозу широколистоного) (трапляється плямами серед очеретових заростей і угруповань інших видів рогозів).

9. *Typheta angustifoliae* (рогозу вузьколистоного) (навколо проток, бакаїв, внутрішніх озер, між смугою справжньої водної рослинності і смугою очерету).

10. *Typheta laxmanii* (рогозу Лаксманна) (в подібних до попередньої формації умовах, але на більш мінералізованих ділянках).

11. *Schoenoplecteta tabernaemontanii* (коишу Табернемонтана) (у глибоких ділянках ("вікнах") боліт, серед угруповань очерету звичайного, осоки прибережної та ін).

12. *Oenanthaeta aquaticae* (омега водяного) (в заповіднику не дуже поширена у пересихаючих "вікнах" боліт, в центральній заплаві, притерасі Протовчі).

Наступну групу ценозів (або фрагментів ценозів) можна віднести як до повітряно-водної рослинності, так і до гідрофільної болотної рослинності.

За екологічними та габітуальними ознаками дуже подібна до болотного комплексу, і займає середнє положення між болотами та справжньою (макрофітною) водною рослинністю. У цій групі спостерігаємо досить високе різноманіття угруповань, серед яких назвемо лише головні, більш характерні для території заповідника ценози: *Caricetum subpurum* (осоки острої);

Butometum umbellati (сусаку зонтичного); *Sagittarietum sagittifoliae* (стрілолисту звичайного); *Alismatetum plantago-aquaticae* (частухи подорожникової); *Bulboschoenetum maritimae* (больбокомишу морського).

Зрідкісних угруповань можна назвати ценози *Salvinieta natantis* (сальвінії плаваючої) (широко поширена в заплаві, часто утворює суцільні зарості в озерах і старицях із слабкою проточністю *Utricularieta vulgaris* (пухирника звичайного) (в заповіднику, напевне зникаюча); *Stratioteta aloides* (водяного різак алоевидного).

Завершуючи огляд водних фітоценозів, можна відзначити, що до середини вегетаційного періоду внутрішня система водойм заповідника майже повністю (до 90%) вкривається макрофітами (найбільш глибоких плес великих озер та руслової частини Дніпра).

На деяких ділянках заповідника значні площі займає бур'яниста рослинність. Її осередки мають місце в Орловій балці і в 12-му кварталі (на півночі заповідника). Тут розташовані ділянки агрокультурного ландшафту, що увійшли до заповідника і донедавна використовувалися під городництво й зернові культури. Нині значна частина орних площ перетворились в перелоги (у стадії пирійників – *Elytrigieta repentis*). Локалітети бур'янових угруповань не поширюються за межі орних земель. Площа останніх в заповіднику (разом із перелогам) складає 56 га.

Рослинність заповідника в цілому являє собою дуже складний комплекс інтразональних і азональних угруповань, характерних для долинно-терасового ландшафту степової частини Дніпра. За ступенем антропогенної трансформованості рослинність заповідника можна віднести до напівприродної і вторинно відновленої природної. Вся площа заповідника так чи інакше зазнала прямого антропогенного впливу в минулому, крім того, нині гідрологічний режим території знаходиться під постійним впливом антропогенного чинника (функціонування каскаду Дніпровських водосховищ).

РОЗДІЛ 8. АНАЛІЗ РАРИТЕТНОЇ ФРАКЦІЇ ФЛОРИ

(Б. О. Барановський, В. М. Манюк, Н. О. Рощина)

На основі багаторічних власних досліджень, та аналізу гербарних і літературних матеріалів на території та акваторіях Дніпровсько-Орільського природного заповідника за час його існування виявлено 109 видів рідкісних судинних рослин (що складає приблизно 13% від усієї флори заповідника), які належать до 49 родин (табл.8.1).

Найчисельнішими родинами є Asteraceae, Cyperaceae, Poaceae, Caryophyllaceae, Ranunculaceae, Scrophulariaceae.

За біоекологічною характеристикою у складі раритетної флори заповідника серед ценоморф переважають пратанти – 23% та сільванти – 19%, інші розподілені таким чином: палюданти – 16%, акванти – 15%, псамофіти – 12%, степанти – 9%.

Кількість видів заповідника, занесених до Червоної книги України – 14, до Світового червоного списку – 2, до Європейського Червоного списку – 5.

До Червоного списку Дніпропетровської області занесено 109 видів (Червоний список..., 2011).

Слід зазначити, що у складі рослинного покриву водойм і боліт ще в середині 20 сторіччя відмічалися рідкісні для степової зони водні мохи (Гаєвая, 1971): маршанція поліморфна (*Marchantia polymorpha* L.), річчіокарпус плаваючий (*Ricciocarpus natans* (L.) Corda.), та річчія плаваюча (*Riccia fluitans* L.), зростання яких на території заповідника підтверджено Н.О. Рощиною (Волошиною) у 2012 році (Барановський, Волошина, 2012).

Скорочення популяцій рідкісних видів флори водойм є результатом прискореної сукцесійної динаміки водної рослинності озер заповідника з 80-90 років через швидке заболочування і заростання угрупованнями очерету південного.

Раритетна флора заповідника

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Червона книга України	Європейський Червоний список	Світовий Червоний список
	Відділ Хвощеподібні Родина Хвощові	Equisetophyta Equisetaceae					
1	Хвощ зимуючий	<i>Equisetum hyemale</i> L.	PrSil	3			
	Відділ Папоротеподібні Родина Безщитникові	Polypodiophyta Athriaceae					
2	Пухирник ламкий	<i>Cystopteris fragilis</i> (L.) Bernh.	PtrSil	2			
	Родина Щитникові	Dryopteridaceae					
3	Щитник шартрський	<i>Dryopteris carthusiana</i> (Will.) H.P.Fusch	Sil	3			
4	Щитник чоловічий	<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott.	Sil	3			
	Родина Вужачкові	Ophioglossaceae					
5	Вужачка звичайна	<i>Ophioglossum vulgatum</i> L.	SilPr	1			
	Родина Сальвінієві	Salviniaceae					
6	Сальвінія плаваюча	<i>Salvinia natans</i> (L.) All.	Aq	2	неоцінений		
	Родина Теліптерисові	Thelypteridaceae					
7	Теліптерис болотний	<i>Thelypteris palustris</i> Schott	SilPal	2			
	Відділ Покритонасінні Клас Однодольні Родина Цибулеві	Magnoliophyta (Angiospermae) Liliopsida (Monocotyledonae) Alliaceae					
8	Цибуля волотиста	<i>Allium paniculatum</i> L.	PrSt	3			
9	Цибуля савранська	<i>Allium savranicum</i> Besser	Ps	3	вразливий		

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Черна книга України	Європейський Червоний список	Світовий Червоний список
	Родина Ароїдні	Araceae					
10	Аїр звичайний	<i>Acorus calamus</i> L.	AqPal	3			
	Родина Конвалієві	Convallariaceae					
11	Конвалія звичайна	<i>Convallaria majalis</i> L.	Sil	3			
12	Купина пахуча	<i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce	Sil	3			
	Родина Осокові	Cyperaceae					
13	Осока остюкова	<i>Carex atherodes</i> Spreng.	SilPr	4			
14	Осока Буєка	<i>Carex buekii</i> Wimmer	PalPr	4			
15	Смикавець Мікелі	<i>Cyperus michelianus</i> (L.) Link	PalPs	4			
16	Ситняг голчастий	<i>Eleocharis acicularis</i> (L.) Roem. et Schult.	PalPr	3			
17	Ситовник жовтуватий	<i>Pycreus flavescens</i> (L.) P. Beauv. ex Rchb.	PalPs	0			
18	Куга чорноплідна	<i>Scirpus melanospermus</i> C. A. Mey.	PrPal	1			
	Родина Гіацинтови	Hyacinthaceae					
19	Гадюча цибулька занедбана	<i>Muscari neglectum</i> Guss. Ex Ten.	St	2			
20	Рястка Буше	<i>Ornithogallum bouscheanum</i> (Kunth.) Asch.	PrSil	3	рідкісний		
21	Рястка Коха	<i>Ornithogalum Kochii</i> Parl.	St	3			
22	Проліска дволиста	<i>Scilla bifolia</i> L	Sil	3			
	Родина Жабурникові	Hydrocharitaceae					
23	Водяний різак алоевидний	<i>Stratiotes aloides</i> L.	Aq	3			
	Родина Півникові	Iridaceae					
24	Шафран сітчастий	<i>Crocus reticulatus</i> Steven ex Adams	PrSt	3	неоцінений		
25	Півники солелюбні	<i>Iris halophila</i> Pall.	HalPr	3			

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Червона книга України	Європейський Червоний список	Світовий Червоний список
26	Півники карликові	<i>Iris pumila</i> L.	St	3			
27	Півники сибірські	<i>Iris sibirica</i> L.	PalPr	1	вразливий		
	Родина Ряскові	Lemnaceae					
28	Вольфія безкоренева	<i>Wolffia arrhiza</i> (L.) Horkel ex Wimmer	Aq	3			
	Родина Лілійні	Liliaceae					
29	Зірочки жовті	<i>Gagea lutea</i> (L.) Ker.- Gawl	Sil	3			
30	Тюльпан дїбровний	<i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	StSil	3	вразливий		
	Родина Різухові	Najadaceae					
31	Каулінія мала	<i>Caulinia minor</i> (All.) Coss. et Germ.	Aq	2			
	Родина Зозулинцеві	Orchidaceae					
32	Пальчатокорінни к м'ясочервоний	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó	PrPal	1	рідкісний		
33	Коручка болотна	<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	PalPr	2	вразливий		
34	Зозулинець шоломоносний	<i>Orchis militaris</i> L.	SilPr	2	вразливий		
35	Зозулинець болотний	<i>Orchis palustris</i> Jacq.	PrPal	3	вразливий		
	Родина Злакові	Poaceae					
36	Скритниця колюча	<i>Crypsis aculeata</i> (L.) Aiton	HalPr	4			
37	Пирій видовжений	<i>Elytrigia elongata</i> (Host) Nevski	Sil	3			
38	Леєрсія рисовидна	<i>Leersia oryzoides</i> (L.) Sw.	PalPr	3			
39	Тонконіг розсунутий	<i>Poa remota</i> Forcelles	Sil	1			
40	Ковила дніпровська	<i>Stipa borysthena</i> Klokov ex Prokudin	Ps	2	вразливий		
41	Ковила волосиста	<i>Stipa capillata</i> L.	PtrSt	3	неоцінений		

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Червона книга України	Європейський Червоний список	Світовий Червоний список
	Родина Рдесникові	Potamogetonaceae					
42	Рдесник плаваючий	Potamogeton natans L.	Aq	3			
43	Рдесник волосивидний	Potamogeton trichoides Cham. et Schlecht.	Aq	3			
	Родина Цанікелієві	Zannicheliaceae					
44	Цанікелія болотна	Zannichelia palustris L.	Aq	4			
	Клас Дводольні Родина Зонтичні	Magnoliopsida (Dicotyledonae) Apiaceae (Umbelliferae)					
45	Смодзь болотна	Peucedanum palustre (L.) Moench	PrPal	4			
46	Сієла пряма	Siella erecta (Huds.) M.Pimen	PalPr	3			
	Родина Хвилівникові	Родина Aristolochiaceae					
47	Копитняк європейський	Asarum europaeum L.	Sil	3			
	Родина Ластівневі	Asclepiadaceae					
48	Ластовень російський	Vincetoxicum rossicum (Kleop.)Barbar. (V. medium Decne.)	PrSil	1			R
49	Ластовень виткий	Vincetoxicum scandens Somm.	Sil	4			
	Родина Айстрові	Asteraceae					
50	Деревій заплавний	Achillea inundata Kondr.	PalPr	2			
51	Полин понтійський	Artemisia pontica L.	SilSt	4			
52	Сухоцвіт російський	Gnaphalium rossicum Kirp.,	RuPs	2			
53	Оман високий	Inula helenium L.	SilPr	3			
54	Чихавка хрящувата	Ptarmica cartilaginea (Ledeb. ex Rchb.) Ledeb.,	Pr	4			

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Червона книга України	Європейський Червоний список	Світовий Червоний список
55	Рапонтикум серпиевидний	Rhaponticum serratuloides (Georgi) Bobr.	HalPr	3			
56	Сосюрея гірка	Saussurea amara (L.) DC.	HalPr	3			
57	Жовтозілля дніпровське	Senecio borysthenicus (DC.) Andr. ex Czern.	Ps	3		R	
58	Жовтозілля небагатолісте	Senecio paucifolius S.G. Gmel.,	HalPr	4			
59	Жовтозілля татарське	Senecio tataricus Less.,	PrPal	0			
60	Козельці дніпровські	Tragopogon borysthenicus Artemcz.,	PsSt	0		I	
61	Козельці українські	Tragopogon ucrainicus Artemcz.	StPs	3		R	
	Родина Барбарисові	Berberidaceae					
62	Барбарис звичайний	Berberis vulgaris L.	Sil	3			
	Родина Березові	Rodina Betulaceae					
63	Вільха клейка	Alnus glutinosa (L.) Gaertn	PalSil	3			
	Родина Шортсколисті	Boraginaceae					
64	Омфалодес завитий	Omphalodes scorpioides (Haenke) Schrank	SilRu	4			
	Родина Хрестоцвіті	Brassicaceae					
65	Жеруха зубчаста	Cardamine dentata Schult.	PrPal	3			
66	Сиренія сиза	Syrenia cana (Piller et Mitterp.) Neilr.	StPs	3			
	Родина Виринницеві	Callitrichaceae					
67	Виринниця болотна	Callitriche palustris L.	PalPr	4			
	Родина Дзвоникові	Campanulaceae					
68	Дзвоники крапиволисті	Campanula trachelium L.	SMn Sil	3			

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Чорна книга України	Європейський Червоний список	Світовий Червоний список
	Родина Гвоздичні	Caryophyllaceae					
69	Зозулин цвіт звичайний	<i>Coccyganthe flos-cuculi</i> (L.) Four.	SilPr	2			
70	Гвоздика розчепирена	<i>Dianthus squarrosus</i> M. Bieb.	Ps	1			
71	Пустельниця дрібнозалозкова	<i>Eremogone micradenia</i> (P. Smirn.) Ikonn.	Sil	3			
72	Смілка поникла	<i>Silene nutans</i> L.,	SMnP	4			
73	Моховинка вузлувата	<i>Sagina nodosa</i> (L.) Fenzl	Pal	2			
74	Зірочник болотний	<i>Stellaria palustris</i> Retz.	PalPr	4			
	Родина Куширові	Ceratophyllaceae					
75	Кушир донський	<i>Ceratophyllum tanaiticum</i> Sapjag.	Aq	1		R	
	Родина Товстолисті	Crassulaceae					
76	Очиток шестирядний	<i>Sedum sexangulare</i> L.	PtrPs	2			V
77	Молодило руське	<i>Sempervivum ruthenicum</i> Schnittsp. et C.B.Lehm.	SilPs	3			
	Родина Руслицеві	Elatinaceae					
78	Руслиця мокрична	<i>Elatine alsinastrum</i> L.	Pal	3			
	Родина Бобові	Fabaceae (Leguminosae)					
79	Чина зігнута	<i>Lathyrus incurvus</i> (Roth) Roth	HalPr	4			
80	Чина болотна	<i>Lathyrus palustris</i> L.	PalPr	3			
	Родина Франкенієві	Frankeniaceae					
81	Франкенія шорстка	<i>Frankenia hirsuta</i> L.	Hal	3			
	Родина Тирличеві	Gentianaceae					
82	Тирлич звичайник	<i>Gentiana pneumonanthe</i> L.	SilPr	2			

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Червона книга України	Європейський Червоний список	Світловий Червоний список
	Родина Губоцвіті	Lamiaceae					
83	Буквиця лікарська	<i>Betonica officinalis</i> L.	PrSil	3			
	Родина Пухирникові	Lentibulriaceae					
84	Пухирниця звичайна	<i>Utricularia vulgaris</i> L.	Aq	3			
	Родина Плакунові	Lythraceae					
85	Щебрик черговолистий	<i>Peplis alternifolia</i> M.Bieb	PrHal	4			
	Родина Лататтєві	Nymphaeaceae					
86	Глечики жовті	<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith	Aq	3			
87	Латаття біле	<i>Nymphaea alba</i> L.	Aq	2			
	Родина Онагрові	Onagraceae					
88	Хамерій вужколистий	<i>Chamerion angustifolium</i> Holub.	SilPs	3			
	Родина Гречкові	Polygonaceae					
89	Щавель український	<i>Rumex ucrainicus</i> Fisch.ex Spreng	PrHal	3		I	
	Родина Первоцвіті	Primulaceae					
90	Кизляк китицеквітний	<i>Naumburgia thyrsoiflora</i> (L.) Rchb.	Pal	3			
	Родина Жовтецеві	Ranunculaceae					
91	Анемона жовтецева	<i>Anemone ranunculoides</i> L.	Sil	3			
92	Водяний жовтець Рюна	<i>Batrachium rionii</i> (Lagger) Nyman	Aq	2			
93	Калюжниця болотна	<i>Caltha palustris</i> L.	PrPal	3			
94	Ломоніс цілолистний	<i>Clematis integrifolia</i> L.	StPr	3			
95	Дельфіній клиновидний	<i>Delphinium cuneatum</i> Steven ex DC.	SilPr	1			
96	Сон чорніючий	<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill.	SilPr	3	неоцінений		

№	Назва виду		Ценоморфи	Статус виду та категорії			
	українська	латинська		Червоний список Дніпропетровської області	Черна книга України	Європейський Червоний список	Світовий Червоний список
97	Жовтець золотистий	Ranunculus auricomus L.	SilPr	2			
98	Жовтець язиколістий	Ranunculus lingua L.	PrPal	3			
	Родина Розові	Rosaceae					
99	Черемха звичайна	Padus avium Mill.	CuSil	0			
100	Вовче тіло болотне	Potentilla palustris (L.) Scop.	Pal	1			
	Родина Маренові	Rubiaceae					
101	Маренка пахуча	Asperula graveolens Bieb. ex Schult	PrPs	3			
	Родина Ранникові	Scrophulariaceae					
102	Мулянка водяна	Limosella aquatica L	PrPal	3			
103	Ліндернія простерта	Lindernia procumbens (Krock.) Borbás	PrPal	4			
104	Перестріч гребінчастий	Melampyrum cristatum L.	PsPr	3			
105	Дивина чорна	Verbascum nigrum L.	RuSM n	4			
106	Вероніка чебрецелиста	Veronica serpyllifolia L.	Ru SMnPr	3			
	Родина Водяногоріхові	Trapaeeae					
107	Водяний горіх	Trapa borysthena V.Vassil.	Aq	2	неоцінений		
	Родина Валеріанові	Valerianaceae					
108	Валеріана лікарська	Valeriana officinalis L. (V. nitida Kreyer)	SMnPr	3			
109	Валеріана блисуча	Valeriana wolgensis Kazak.	SilPr	3			

Умовні позначки:

Ценоморфи: Aq – Аквант (водяний); Pal – Палюдант (болотний); Pr – Пратант (луговий); Sil – Сільвант (лісовий); St – Степант (степовий); Ps – Псамофіт (зростає на піщаних ґрунтах); Pt – Петрофіл (зростає на кам'янистих оголеннях); Ru – Рудерант (сорні).

Заповідник є важливим елементом екомережі України. Його флора та рослинність потребує подальшого вивчення і посилення заходів охорони і відновлення. Першими із заходів є підтримка природного гідрологічного режиму та розширення території заповідника.

Значна кількість видів раритетної флори, у порівнянні з іншими долинними комплексами Дніпра в межах Степу (Барановський та ін., 2017), не зважаючи на порівняно невелику площу, свідчить про достатню збереженість цього природного комплексу. Проте видове багатство тут необхідно підвищувати за рахунок відновлення видів нульової категорії з раритетної флори Дніпропетровщини (Червона книга, 2010, Червоний список...2011), тобто таких, що раніше зустрічались тут на відповідних біотопах.

ВИСНОВКИ

Природний комплекс природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» відрізняється різноманітними фізико-географічними умовами, які обумовлюють існування тут різних типів рослинності і доволі різноманітний систематичний і біолого-екологічний склад флори.

Таксономічний склад флори судинних рослин заповідника включає 819 видів, які відносяться до 107 родин. За рівнем флористичного багатства вона складає трохи більше 50% флори Дніпропетровської області.

Спектр провідних родин сучасної флори ДОПЗ співпадає з подібним спектром провідних родин Дніпропетровської області.

За біоморфичний аналізом серед кліматорф переважають гемікриптофіти, серед біоморф переважають багаторічники, серед геліоморф – геліофіти та сіціогеліофіти, серед гігроморф – ксеромезофіти та мезофіти, серед трофоморф – мезотрофи та мегатрофи. Серед ценоморф більшість

видів представлена лучними, а також лісовими, степовими, псамофітними та рудеральними видами.

Адвентивна фракція флори природного заповідника “Дніпровсько-Орільський” нараховує 155 видів (майже 19% від всього складу флори ДОПЗ). За часом занесення на досліджену територію археофіти (занесені до 15 сторіччя) складають 67 видів (43,8 % від всієї адвентивної фракції), а неофіти (занесені після 15 сторіччя) – 87 видів (56, 1% від всієї адвентивної фракції). У складі адвентивної фракції флори 13 видів можна вважати інвазійними (чужорідними, які активно розповсюджуються і витісняють місцеві види у природних угрупованнях і ландшафтах). Незважаючи на значну трансформацію флори і її адвентизацію, рослинний покрив зберігає більшість рис аборигенності.

Аналіз щабаторічної динаміки флори судинних рослин заповідника показав, що її систематичний склад змінився тільки на видовому рівні. Кількість видів на прикінці першого періоду досліджень флори складала 743 види. Флористичне різноманіття у другому періоді збільшилося на 59 видів, що можна пояснити зменшенням антропогенного навантаження на даний природний комплекс (рекреація, надмірний випас та ін.). Флористичне багатство флори на наш час зменшилося на 11 видів, що пов’язано з існуючим антропогенним впливом на деякі ділянки заповідника. Аналіз динаміки ценоморфічного складу флори заповідника в цілому також показує аналогічну закономірність, крім ценоморфи петрантів, кількість яких не змінилася в часі, та ценоморф галофантів і сільвомаргоантів, кількість яких не змінилася за останні два періоди.

Аналіз динаміки видового складу флори районів відповідає загальній тенденції змін флори заповідника в цілому, крім районів дніпровської заплави, в яких кількість видів за останні два періода не змінилася. Це можна пояснити відносною стабілізацією гідрологічного режиму території заплави і зменшенню антропогенного рекреаційного навантаження з боку водного транспорту.

Рослинність заповідника в цілому являє собою дуже складний комплекс інтразональних і азональних угруповань основних типів рослинності (лісової, лучної, водно-болотної, псаммофітної, степової, бур'янистої), характерних для долинно-терасового ландшафту степової частини Дніпра. За ступенем антропогенної трансформованості рослинність заповідника можна віднести до напівприродної і вторинно відновленої природної.

У складі раритетної фракції флори на території та акваторіях Дніпровсько-Орільського природного заповідника за час його існування виявлено 109 видів рідкісних судинних рослин (що складає приблизно 13% від усієї флори заповідника). За біоекологічною характеристикою у складі раритетної флори заповідника серед ценоморф переважають пратанти – 23% та сільванти – 19%, інші розподілені таким чином: палюданти – 16%, акванти – 15%, псамофіти – 12%, степанти – 9%.

Кількість видів заповідника, занесених до Червоної книги України – 14, до Світового червоного списку – 2, до Європейського Червоного списку – 5.

До Червоного списку Дніпропетровської області зі складу флори заповідника занесено 109 видів.

Значна кількість видів раритетної флори, у порівнянні з іншими долининими комплексами Дніпра в межах Степу (Барановський та ін., 2017), не зважаючи на порівняно невелику площу, свідчить про достатню збереженість цього природного комплексу. Це дає підставу для припущення відносно певної стійкості (або, принаймні, високої буферності) природного комплексу Дніпровсько-Орільського заповідника, який нині є унікальним резерватом, де зберігається останній фрагмент середньозаплавно-аренного природного комплексу, колись притаманного Середній частині долини Дніпра в межах підзони різнотравно-типчинно-ковилових степів.

Проте видове багатство тут необхідно підвищувати за рахунок відновлення видів нульової категорії раритетної флори Дніпропетровщини, тобто таких, що раніше зустрічались тут на відповідних біотопах.

Заповідник є важливим елементом екомережі України. Його флора та рослинність потребує подальшого вивчення і посилення заходів охорони і відновлення.

Даний аналіз флори судинних рослин природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» може слугувати методичним посібником для фахівців з охорони природи, студентів, вчителів, школярів, юнатів та громадськості як приклад всебічного підходу до характеристики і оцінки екологічного стану одного із небагатьох збережених природних комплексів степової зони України.

Список літератури

1. Kornaś J. A geographical-historical classification of synantropic plants / J. Kornaś // Mater. Zakl. Fitisoc. Stos. UW. – 1968. – № 25. – S. 33 – 41.
2. Mosyakin S.L., Fedorochuk M.M. Vascular plants of Ukraine. /S.L.Mosyakin, M.M. Fedorochuk // Nomenclatural checklist. – К., 1999. – 346 с.
3. Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – Preslia 74: 97–186.
4. S.Schindler, F.H.O'Neill, M.Biró, C.Damm, V.Gasso, R.Kanka, T.Sluis, A.Krug, S.G.Lauwaars, Z.Sebesvari, M. Pusch, B.Baranovski, T.Ehlert, B.Neukirchen, J.R.Martin, K.Euller, V.Mauerhofer, T.Wrbka. Multifunctional floodplain management and biodiversity effects: a knowledge synthesis for six European countries//Biodivers conservi (2016) 25:1349-1382.
5. Протопопова В.В. Синантропная флора Украины и пути ее развития / В. В. Протопопова. – К. : Наук. думка, 1991. – 200 с.
6. Акинфиев И.Я. Растительность Екатеринослава в конце первого столетия его существования. Ч. I. – Екатеринослав: типогр. Павловского, 1889. – 233.с.
7. Акинфиев И.Я. О древесной растительности Екатеринославского уезда // Труды Общества испытателей природы при Харьковском университете. Т. XXVIII. – Харьков, 1895. – 4 с.
8. Афанасьев Д. Я. Болотна рослинність Дніпровської заплави. Укр. Ботан. журнал, 21, 5, 1964. С. 95 – 101.
9. Афанасьев Д. Я. Прибрежно-водна рослинність лісо-степового Дніпра і водойм його заплави. Укр. Ботан. журнал, 23, 4, 1966.
10. Барановский Б.А. Распространение аморфы кустарниковой в днепровской пойме в условиях каскада// Питання степового лісознавства та лісової рекультивациі земель//Межвуз.збір. наук.праць – Днепропетровск, ДДУ, 1998. – С. 147-150.

11. Барановский Б.А. Высшая водная и прибрежная растительность Днепроовско-Орельского заповедника / Б.А.Барановский// Вісник Дніпропетр. ун-ту. Серія «Біологія» 1999.– С. 191–195.
12. Барановский Б.А. Растительность руслового равнинного водохранилища (на примере Запорожского (Днепроовского) водохранилища). – Д.: Изд-во Днепропетр. ун-та, 2000. – 172 с.
13. Барановський Б.О. Вища водяна рослинність русла ріки Оріль / Б.А. Барановський // Вісник Полтавського педінституту. Сер. Екологія. Біологічні науки. 2002. – С. 40–45.
14. Барановский Б. А. Выделение новой ценоморфы в контексте развития системы экоморф А. Л. Бельгарда //Ecology and noospherology 28 (1–2), 28-35.
15. Барановский Б.А., Емшанов Д.Г. Редкие и нуждающиеся в охране виды флоры проектируемого заповедника “Приднепровский” // Мониторинговые исследования лесных экосистем степной зоны, их охрана и рациональное использование. – Д.: ДГУ, 1988. – С. 56-61.
16. Барановский Б.А., Кириленко А.С., Бондаренко Л.В., Христов О.А., Бондарев Д.Л. Гидробиологическая характеристика водоемов Днепроовско-Орельского природного заповедника. Тез. Докл. II съезда Гидробиол. общества Украины. Т. I, К.: 1997. – с. 58
17. Барановский Б.А., Филюк А.А. Бондаренко Л.В. Макрофиты Днепроовско-Орельского природного заповедника в формировании гидроценозов Запорожского водохранилища. Тез. докл. конф. 85-летию биостанции ХГУ. «Биологические исследования на природо-охранных территориях и биологических стационарах».– Харьков, 1999 – С.25-26.
18. Барановский Б. А., Волошина Н. О.. Аналіз раритетного фонду флори судинних рослин Дніпровсько-Орільського природного заповідника // Питання степового лісознавства та лісової рекультивациі земель: [зб. наук. пр.]. – Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту ім. Олесья Гончара, 2012. – Вип. 41. – С. 20 – 29.

19. Барановський Б. О., Манюк В. В., Іванько І. А., Кармизова Л. О. Аналіз флори національного природного парку «Орільський» – Дніпро: Вид-во «Ліра», 2017. – 320 с.

20. Бельгард О.Л., Кириченко Т.Ф. До типології заплавних лісів середнього Дніпра // Збірник робіт біол. факультету Дніпропетровського державного університету. – Д.: ДДУ, 1938. – Вип. 2. – С. 129-141.

21. Бельгард А. Л. Основные закономерности растительного покрова юго-востока УССР. В кн.: Раст. и животный мир юго-востока УССР. Днепропетровск, 1947. Ч. 2.

22. Бельгард А.Л. Лесная растительность юго-востока УССР. – К.: КГУ, 1950. – 264 с.

23. Веклич М.Ф. Стратиграфия лессовой формации Украины и соседних стран. – К.: Наук.думка, 1968. – 238 с.

24. Визначник рослин України. – К. 1965. – 876 с.

25. Гаевая Н.В. Мохообразные Днепропетровской области. дис. на здобуття наукового ступеня канд. біол. наук. / Н.В. Гаевая. – Кривой Рог, 1971, – 237 с.

26. Ганжа Д. С. Флора осокорових лісів в умовах формування острівних екосистем у межах природного заповідника «Дніпровсько-Орільський». – Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. – №2 (36). – 2015. – С. 69–73.

27. Геоботаничне районування УРСР. – К.: Наук. думка, 1977. – 304 с.

28. Геоморфология Украинской ССР: Учеб. пособие / И.М. Рослый, Ю.А. Кошик, Э.Т. Палиенко и др.; под. общ. ред. И.М. Рослого. – К.: Вища школа, 1990. – 287 с.

29. Герасимова О.В. Флора водоростей водойм Дніпровсько-Орільського природного заповідника / Автореф. дис... канд. біол. наук: 03.00.05. – К., 2006. – 23 с.

30. Евдущенко А.В. Распространение высшей водной растительности и харовых водорослей в Запорожском водохранилище в условиях каскада //

Биологические аспекты охраны и рационального использования окружающей среды. – Д., 1977. – С. 51-59.

31. Елиашевич О.А. К растительности Днепропетровска // Дніпропетровський Інститут Народної освіти. Наукові записки. – Д., 1927. – Т. I. – С. 141-148.

32. Єліашевич О.А. Орельські луки // Наук. зап. Дніпропетр. Бот. саду. – Д., 1937. – Вип. 2. – С. 3-34.

33. Зелена книга України / під загальною редакцією члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009. – 448 с.

34. Зеров К.К. Дослідження заростання р.Дніпра в середній течії. /Труди ін-ту гідробіол. АН УРСР. Київ, 1949. № 23. С. 36 – 54.

35. Катанская В.М. Высшая водная растительность континентальных водоемов СССР / В.М. Катанская. – Л., 1981. – 185 с.

36. Корелякова И.Л., Горбик В. П., Сиренко Л.А. и др. Высшая водная растительность Днепра и Днепровских водохранилищ // Растительность и бактериальное население Днепра и его водохранилищ. – К.: Наук думка, 1989. - С. 5-47.

37. Корещук К. Є. Рослинність луків середнього Дніпра // Наук. зап. Дніпропетр. Бот. саду. – Д., 1937. – Вип. 2. – С. 35-64.

38. Корещук К.Е. Растительность Обуховско-Каменского массива./ Корещук К.Е.// Збірн.праць Дніпропетр. ботан. саду.– Вид. Дніпропетр. ун-ту, 1939. – № 4. –С. 117-125.

39. Левицька А.М. Геоботанічний нарис другої тераси Дніпра // Зб. робіт Дніпропетр. Бот. саду. – Д., 1936. – Вип.1. – С. 86-102.

40. Левицька А.М. Геоботанічний нарис другої тераси Дніпра // Зб. робіт Дніпропетр. Бот. саду. – Д., 1936. – Вип.1. – С. 86-102.

41. Літопис природи (вивчення біорізноманіття, структури і динаміки природних комплексів Дніпровсько-Орільського природного заповідника) Книга VI, 1996. – 191 с.

42. Літопис природи (вивчення біорізноманіття, структури і динаміки природних комплексів Дніпровсько-Орільського природного заповідника). – 1991–2011.

43. Літопис природи (вивчення біорізноманіття, структури і динаміки природних комплексів Дніпровсько-Орільського природного заповідника) Книга XXIV, 2014. – 191 с.

44. Манюк В. В. К вопросу о закладке геоботанических катен в Днепровско-Орельском природном заповеднике//Вопросы степного лесоведения и лесной рекультивации земель//Вопросы степного лесоведения и лесной рекультивации. Д: Дніпропетровський держуніверситет, 1997, С. 116-120.

45. Манюк В. До флористичного і фітоценотичного різноманіття долини р. Дніпра на ділянці між старим і новим руслом р. Орелі // Актуальні питання ботаніки та екології. Матеріали конф. молодих вчених-ботаніків України (13-16 вересня 2000 р., Чернігів, Седнів). – К., 2000. – С. 49-50.

46. Манюк В. В. Нарис рослинності Дніпровсько-Орільського природного заповідника // Заповідна справа в Україні. – Канів, 2000 а. – Т. 6, вип. 1-2. – С. 7-14.

47. Манюк В. В. До розповсюдження і типології середньозаплавних дібров Дніпровсько-Орільського заповідника і прилеглих ділянок долини Дніпра // Вісник Дніпропетровського Університету. Біологія. Екологія. – Д.: ДГУ, 2001. – Т. 1, Вип. 9. – С. 147-152.

48. Манюк В.В. Структура, типологія, динаміка і відновлення дібров Дніпровсько-Орільського природного заповідника. Дис. ... канд. биол. наук: 03.00.16. – Д., 2005. – 373 с.

49. Манюк В.В. Эколого-флористические особенности дубрав Днепровско-Орельского природного заповедника // Питання степового лісознавства та лісової рекультивациі земель. – Д.: ДДУ, 1998. – С. 139-146.

50. Манюк В.В., Соловйов С.В. До характеристики фітоценотичного біорізноманіття Дніпровсько-Орільського природного заповідника. // Роль

охоронюваних природних територій у збереженні біорізноманіття (матеріали міжнародної конференції, присв. 75-річчю Канівського природного заповідника). – Канів, 1998. – С. 76-77.

51. Манюк В.В. Дніпровсько-Орільський природний заповідник // Фіторізноманіття заповідників і національних парків України. Ч.1. Біосферні заповідники. Природні заповідники / Колектив авторів під ред. В. А. Онищенко і Т. Л. Андрієнко.– К.: Фітосоціоцентр, 2012.– С. 102–114.

52. Миркин Б.М. Закономерности развития растительности речных пойм. – М.: Наука, 1974.– 144 с.

53. Определитель высших растений Украины / Под ред. Д. Н. Доброчаева. – К., 1987. – 540 с.

54. Пестушко Є.І. Рослинність засоленних ґрунтів долини Середнього Дніпра // Наук. зап. Бот. саду. – Д., 1937. – № 2. – С. 65-94.

55. Полевая геоботаника. – М.; Л.: Наука, 1964. – Т.3. – 530 с.

56. Полевая геоботаника. – Л.: Наука, 1976. – Т. 5. – 234 с.

57. Придюк М.П. Мікобіота Дніпровсько-Орельського природного заповідника / Автореф. дис... канд. біол. наук: 03.00.21. – К., 1999. – 19 с.

58. Продромус растительности Украины / Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дидух Я.П., Дубына Д.В. и др.– Киев: Наук. думка, 1991.– 272 с.

59. Проект организации и развития лесного хозяйства государственного заповедника “Днепровско-Орельского” Днепропетровской области Днепропетровского государственного лесохозяйственного объединения “Днепропетровсклес”. – Ирпень, 1992. – 292 с.

60. Протопопова В.В. Синантропная флора Украины и пути ее развития/ В.В. Протопопова – Київ.:Наук. думка, 1991. – 204 с.

61. Природа Украинской ССР. Геология и полезные ископаемые / Шнюков Е.Ф., Чекунов А.В., Вялов О.С. и др. – К.: Наукова думка, 1986. – 184 с.

62. Раменский Л.Г. Проблемы и методы изучения растительного покрова. Избранные работы.– Л.: Наука, 1971.– 334 с.

63. Свіренко Д.О. Дніпровське водосховище // Вісник Дніпропетровської гідробіологічної станції. – 1937. –Т. 3. – С.36.

64. Тарасов В.В. Редкие и исчезающие растения Днепропетровщины, подлежащие охране / В. В. Тарасов // Исчезающие и редкие растения, животные и ландшафты Днепропетровщины. – Д., 1983. – С. 3–28.

65. Тарасов В.В. Основные редкие и исчезающие растения Днепропетровской и Запорожской областей (К итогам работы КЭДГУ по исследованиям лесных биогеоценозов степной зоны и их биологического разнообразия) // Екологія та ноосферологія. – 1999. – Т. 6, № 1-2. – С. 91-116.

66. Тарасов В.В. Флора Дніпропетровської та Запорізької областей. Судинні рослини / Тарасов В.В. – Д.: Вид-во ДНУ, 2005. – 276 с.

67. Травлев А.П., Белова Н.А. Материалы к биоразнообразию почв естественных лесов степной зоны Украины // Питання степового лісознавства та лісової рекультивації земель. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. – С. 4–18.

68. Физико-географическое районирование Украинской ССР.– К.: КГУ, 1968.– 684 с.

69. Флора Европейской части СССР / Под ред. А. А.Федорова. – Л.: Наука, 1974. – 1989. – Т. I. – Т. VIII.

70. Флора Восточной Европы / Под ред. Н.Н. Цвелева. – Санкт-Петербург: «Мир и семья-95», 1996 – 2004 – Т. IX – Т. XI.

71. Флора УССР. – К.: Вид-во АН УРСР. – 1935-1965. - Т. I- Т. XII.

72. Чегорка П.Т., Манюк В.В., Онуфріїв Р.А. Про необхідність розширення Дніпровсько-Орельського природного заповідника // Актуальні питання збереження і відновлення степових екосистем. Матеріали міжнар. конф., присв. 100-річчю заповідання Асканійського степу. – Асканія-Нова, 1998. – С. 348-350.

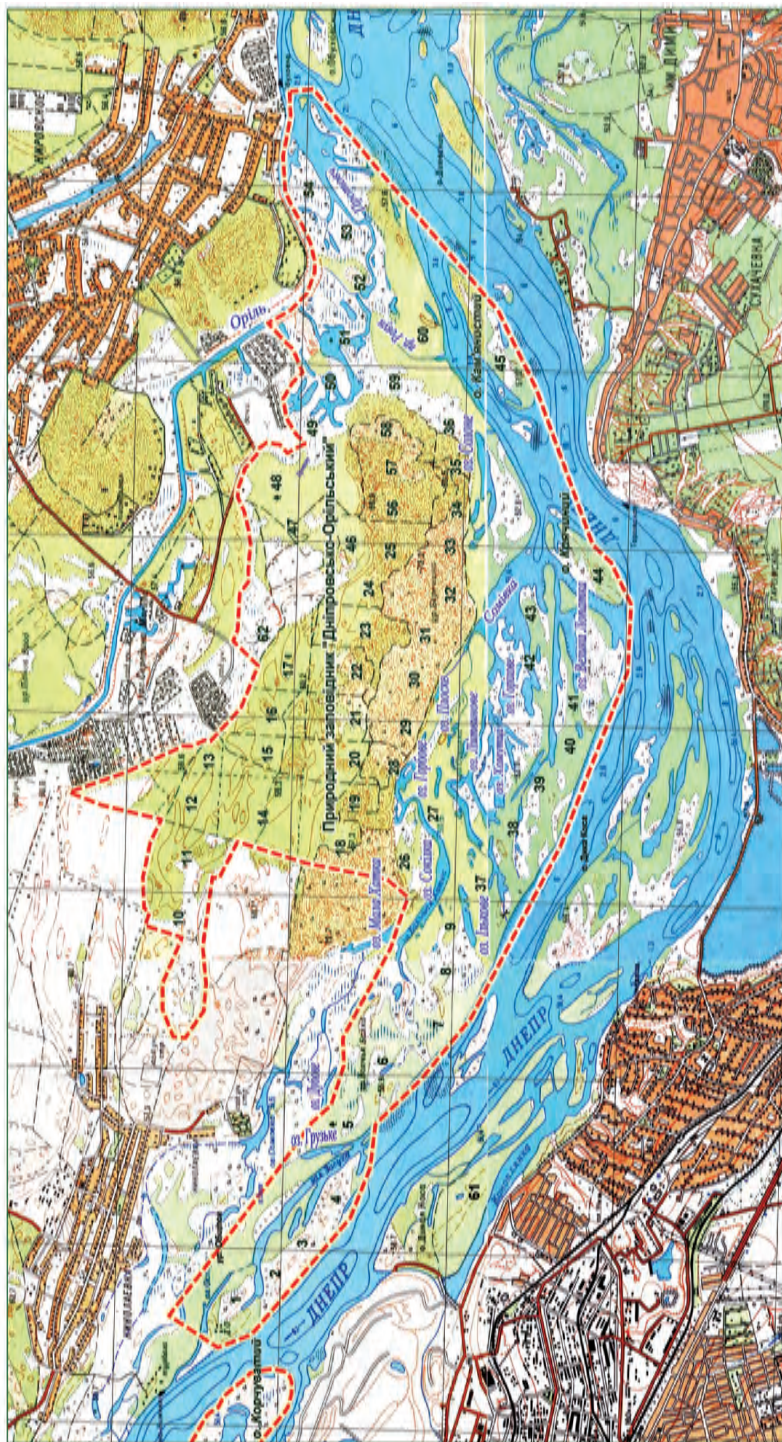
73. Червона книга Дніпропетровської області (Рослинний світ).
Автори-укладачі Б.О. Барановський, В.В. Тарасов / Під ред. А.П. Травлєєва. –
Дніпропетровськ: ВКК «Баланс-Клуб», 2010. – 500 с.

74. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я.П. Дідуха. – К.:
Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.

75. Червоний список видів рослин і тварин Дніпропетровської області.
(Затверджений рішенням обл.ради депутатів 27.12.2011 р., № 219-10/VI), –
27 с.

76. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Устименко П.М., Макаренко Л.П., Попович
С.Ю. Ценотаксономічна різноманітність лісів України: методи оцінки та
синфітосозологічна класифікація // Укр. ботан. журн. – 1999. – Т. 56, №1. – С.
74-78.

Додаток 1. Топографічна мапа природного заповідника «Дніпровсько-Орільський»

Додаток 2. Фотографії видів флори та рослинних угруповань заповідника

Фото 1. Рукав Дніпра між о. Кам'янистим та лівим берегом

Фото 2. Озеро Солоне

Фото 3. Озеро в центральній заплаві Дніпра

Фото 4. Притерасне озеро

Фото 5. Водяний горіх дніпровський

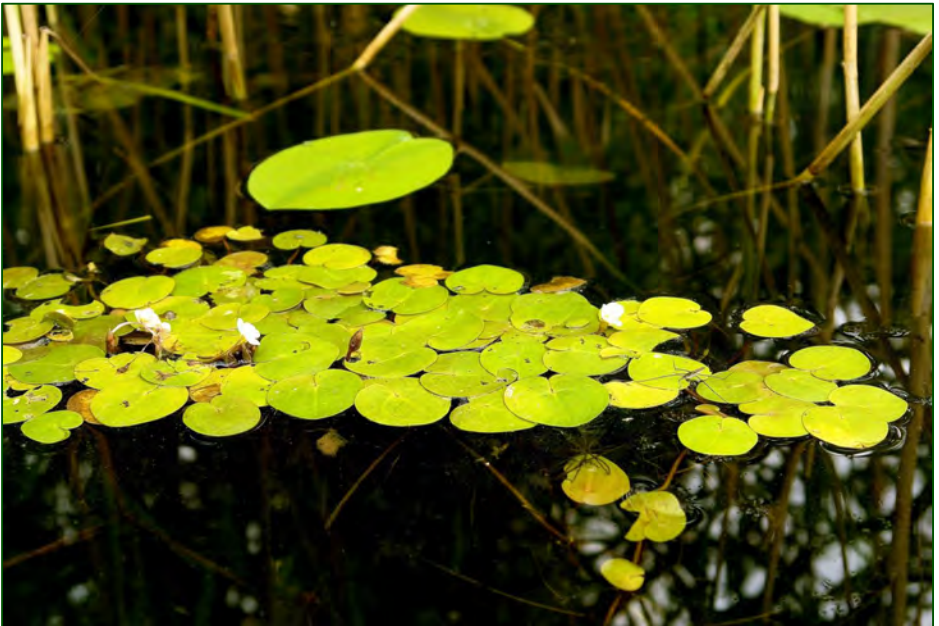

Фото 6. Жабурник звичайний

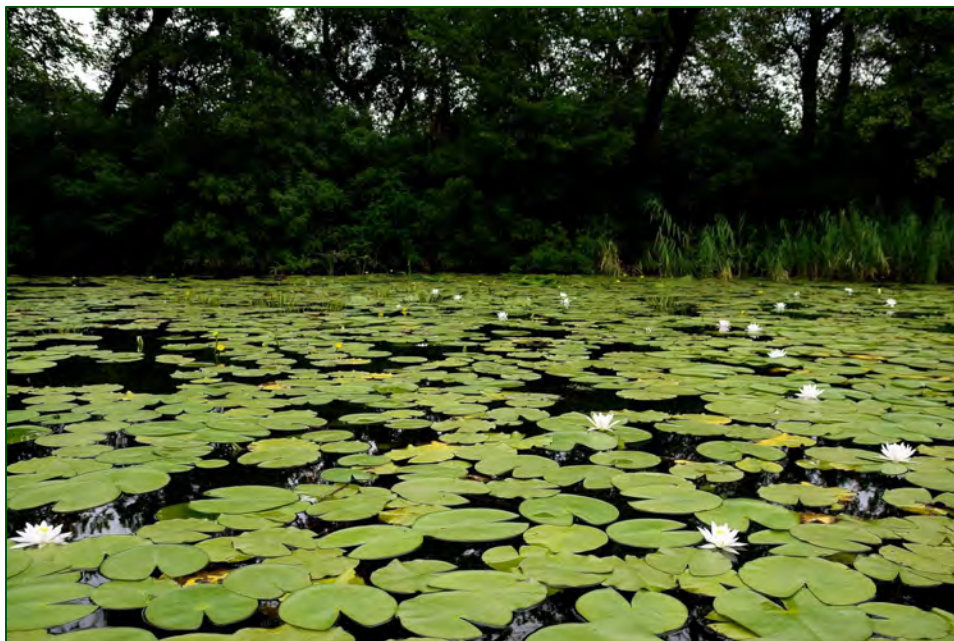

Фото 7. Угруповання латаття білого з глечиками жовтими

Фото 8. Біле латаття

Фото 9. Прибережжя з лататтям, різаком і глечиками. На узбережжі – аморфа кушова і верба біла

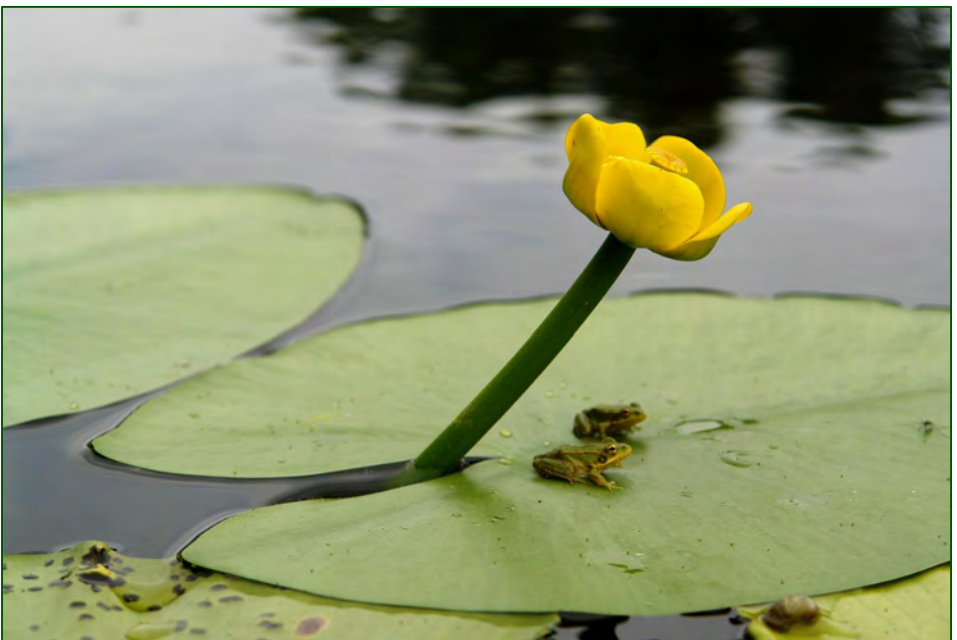

Фото 10. Глечики жовті

Фото 11. Угруповання водяного різака

Фото 12. Водяний різак

Фото 13. Сплавина з аморфою куцовою та щавелем прибережним

Фото 14. Стрілолист

Фото 15. Краєвид у Таромських плавнях

Фото 16. Жовтозілля татарське

Фото 17. Вид на оз. Горбове з арени Дніпра

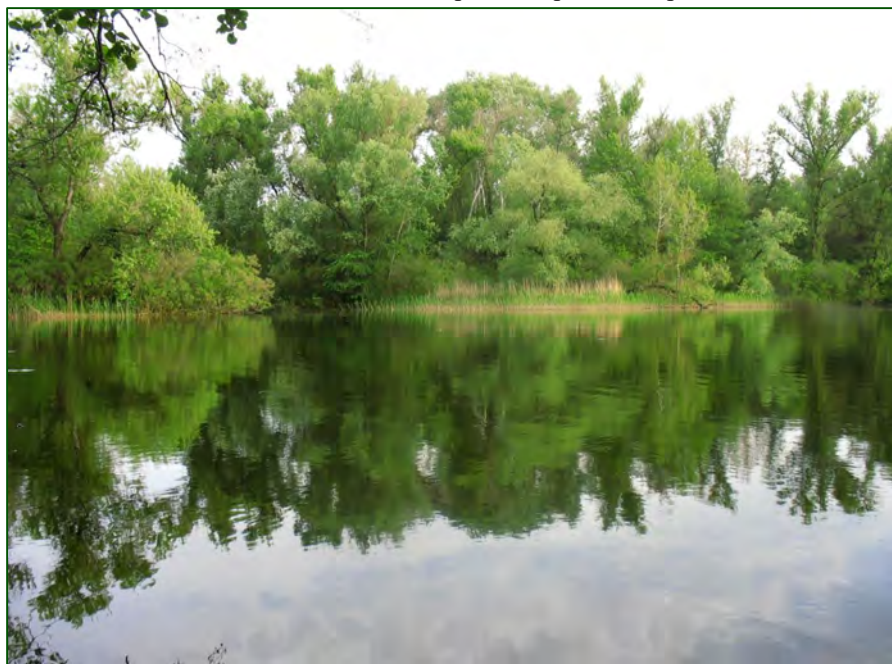

Фото 18. Вербо-тополевий ліс на березі притерасного озера

Фото 19. Кущі верби гостролистої на тлі аспекту жита дикого

Фото 20. Чергування дубняків і лук у заплаві р. Протовчі

Фото 21. Гвоздика плоскозуба

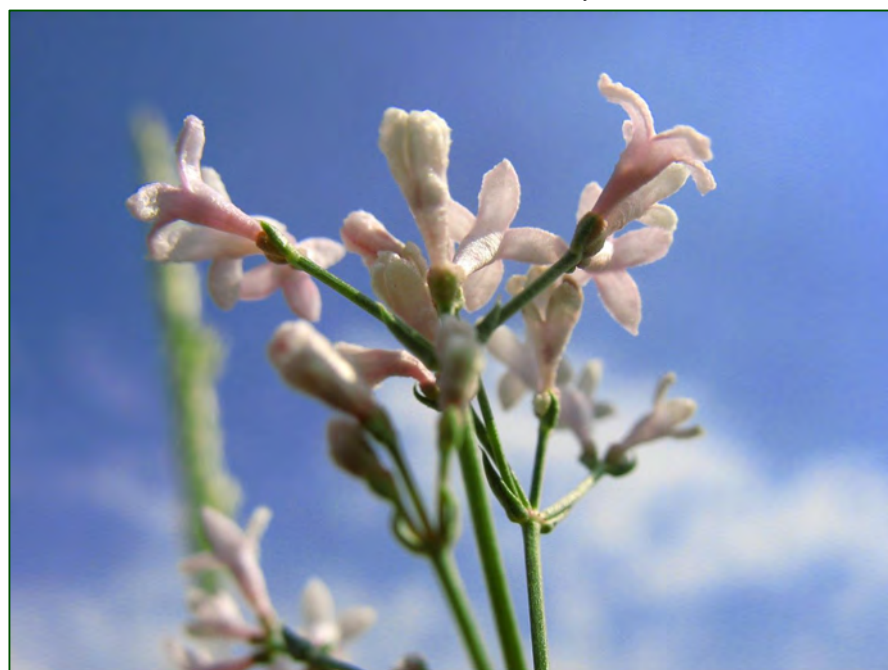

Фото 22. Маренка пахуча

Фото 23. Сосюра гірка

Фото 24. Зозулин цвіт звичайний

Фото 25. Аспект ковили дніпровської у псамофільному степу

Фото 26. Зіновать руська

Фото 27. Воловик Гмеліна

Фото 28. Осока лігерійська (колхідська)

Фото 29. Льонок солодкий

Фото 30. Заростання колишнього озера в заплаві р. Протовчі

Наукове видання

Вадим Володимирович Манюк
Борис Олександрович Барановський
Ніна Олегівна Рощина

**Сучасний стан і багаторічна динаміка флори
природного заповідника «Дніпровсько-Орільський»**

Монографія

За редакцією доктора біол. наук, проф. Д. В. Дубини

Технічний редактор
Літературне редагування та коректура
Макетування та комп'ютерна верстка

Підписано до друку 22.12.2018 р.
Формат 60×84 1/16 Папір офсетний. Ум. друк. арк. 11.51.
Тираж 100 пр. Зам. №. 24 від 21.12.2018 р.

ФОП Обдимко Ольга Станіславівна
Свідоцтво про внесення до Держреєстру
Серія В02 № 166421 від 19.06.2006 р.

